

Naturskyddsföreningen

Ny fart i miljöpolitiken

– en utvärdering av riksdagspartiernas miljöinsatser 2014-2018

Bilaga 1: Partiernas enkätsvar 2014

Innehåll

Naturskyddsföreningens valenkät 2014	3
Centerpartiet.....	4
Folkpartiet/Liberalerna	17
Kristdemokraterna	29
Miljöpartiet	43
Moderaterna	55
Socialdemokraterna	70
Sverigedemokraterna	82
Vänsterpartiet	95

Naturskyddsföreningens valenkät 2014

2014-05-20

Naturskyddsföreningen har under de senaste 30 åren etablerat sig som en viktig miljögranskare inför allmänna val. Ända sedan riksdagsvalet 1985 har föreningen skickat ut en enkät till samtliga riksdagspartier med miljökrav. Föreningens granskningsarbete utgör en viktig del i det demokratiska samhället med syfte att öka förståelsen avseende miljöfrågorna och att erbjuda väljarna ett kunskapsunderlag inför valet.

Enkäten riktar sig till riksdagspartierna, inte enskilda riksdagsledamöter. Den skickas både till ledamöter i riksdagens miljö- och jordbruksutskott och till partiernas riksdagskansli. Vi ser fram emot ert svar senast den 5 juni 2014.

Valgranskningen är mycket uppskattad av föreningens cirka 203 000 medlemmar och de svenska medierna. Enkäten kommer att vara underlag till en artikel i Sveriges Natur och föreningen kommer dessutom att göra en rad medieaktiviteter i anknytning till att resultaten släpps. Vänligen kontakta undertecknad sakkunnig vid eventuella frågor.

Vänliga hälsningar,

Mikael Karlsson
Ordförande

Centerpartiet

A. Tre frågor om de viktigaste miljöproblemen och vilka konkreta förslag ni avser att genomföra under nästa mandatperiod för att åtgärda problemen

1. Vilka tre miljöproblem anser ert parti vara de mest viktiga att fokusera arbetet på i riksdag och regering under nästa mandatperiod?

Svar: 1. Klimatfrågan är den mest prioriterade frågan eftersom att den också påverkar så många andra områden, såsom havsmiljö, biologisk mångfald, halten av luftföroreningar men även påverkar ekonomin och livsmedelsförsörjning. 2. Centerpartiet vill ha 100 % förnybar energi inom en generation och 2050 vill vi ha ett klimatneutralt samhälle utan nettoutsläpp av växthusgaser. Detta inkluderar även att vi vill att Sverige ska ha en fordonsflotta som är oberoende av fossila bränslen 2030. 3. Centerpartiet vill ha en giftfri vardag. Vi vill bland annat införa en skatt på farliga kemikalier, fortsätta arbetet med att rädda Östersjön genom att ex. öka uttaget av näringsämnen och värna om biologisk mångfald.

2. Vilka tre konkreta förslag vill ni fatta beslut om i riksdag och regering under nästa mandatperiod för att minska de tre miljöproblem som ni valt att fokusera på?

Svar: 1. Centerpartiet vill införa ett bonus-malussystem vid inköp av ny bil, som ger en miljöbilspremie för köp av bil som har lägre utsläpp än genomsnittet, med högre bonus ju miljövänligare bilen är, och där bonusarna finansieras med avgifter på köp av bilar med utsläpp högre än genomsnittet. 2. Centerpartiet vill även fortsätta premiera förnybara källor, bland annat genom att gradvis höjd skatt på koldioxidutsläpp och fossila drivmedel. 3. Centerpartiet vill att pensionskapitalet klimatsäkras genom investeringar i fossiloberoende teknik och verksamhet inför en framtid där fossil energi inte längre subventioneras.

3. Vilka tre miljöförslag anser ert parti är de mest viktiga för den kommande regeringen att driva inom ramen för EU:s ministerråd i syfte att påverka EU:s gemensamma miljölagstiftning?

Svar: 1. Centerpartiet vill ha skärpt och ambitiös kemikaliestiftning för att fasa ut skadliga ämnen och trygga en giftfri vardag. 2. Centerpartiet vill ha ambitiösa delmål till 2030 för utsläpp av växthusgaser, förnybar energi och energieffektivisering för att skapa ett EU utan nettoutsläpp av växthusgaser till år 2050. 3. Centerpartiet vill få upp priset på koldioxidutsläpp och minska överskottet av utsläppsrätter i EUETS.

B. Tre övergripande frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslut under nästa mandatperiod

1. Blocköverskridande miljösamarbete

Bakgrund: Blocköverskridande uppgörelser har historiskt varit hörnstenar i den svenska miljö- och energipolitiken. När Sverige som första land i världen införde en koldioxidskatt 1991 var det en central del i skatteuppgörelsen mellan S och FP. Samtidigt beror den ökande andelen förnybar elproduktion i hög grad på energiuppgörelsen mellan C, S och V 1997. Sedan dess har blockpolitiken blivit ett allt större miljöproblem. I riksdagen finns i dag majoritet för flera viktiga miljöbeslut, men de genomförs ofta inte på grund av låsningar i blocken. Det behövs breda, blocköverskridande överenskommelser om miljömålen ska kunna nås och stabila spelregler ska kunna skapas. Även för att stå långsiktigt starkt i EU:s miljöarbete behövs uppgörelser över partigränserna.

Naturskyddsföreningens krav: Partierna ska sträva efter att ingå blocköverskridande uppgörelser i centrala miljöfrågor under mandatperioden.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Miljömålsberedningen, som inrättats under Allians-regeringen tid är en blocköverskridande parlamentarisk sammansatt grupp som ska ge råd till regeringen om hur generationsmålet och miljö kvalitetsmålen ska nås. Det tycker Centerpartiet naturligtvis är väldigt bra.

2. Grön investeringsfond

Bakgrund: Det behövs omfattande investeringar för att ordentligt kunna minska både arbetslösheten och utsläppen av växthusgaser. Oberoende av skattetrycket krävs kapital från annat håll för att klara stora investeringar som klimatanpassning, utbyggd kollektivtrafik, energieffektivisering av bostäder och smarta elnät. Många pensionsfonder visar redan stort intresse i att investera i sådana långsiktiga, samhällsnyttiga projekt, förutsatt att de garanteras säker avkastning på insatt kapital. Det kan ske med gröna statliga obligationer. I Storbritannien har en grön statlig investeringsbank inrättats med stor framgång. Sverige bör på liknande sätt starta en grön investeringsbank som dessutom kan ge

ut gröna obligationer samtidigt som banken investerar i olika typer av miljöprojekt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en statlig grön investeringsbank som också ger ut gröna obligationer.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Förslaget är delvis redan på gång. I budgeten för 2014 lade regeringen förslag på att inrätta en grön investeringsfond med inriktning på energi- och miljöteknik. Fonden är tänkt att omfatta 700 miljoner kronor och syftet är att stärka utbudet av riskkapital för finansiering av företag med affärsmodeller som bidrar till att minska utsläppen av koldioxid.

3. Grön skattereform

Bakgrund: Forskningen visar att produktions- och konsumtionsmönster måste förändras i grunden för att klara miljöomställningen. Här kan skattesystemets utformning spela en avgörande roll, men det behöver renodlas för att på ett tydligare sätt styra mot ökad resurseffektivitet, minskad klimatpåverkan och reducerad arbetslöshet. Sverige har en god tradition av att använda olika ekonomiska styrmedel i miljöarbetet, men ligger nu på nedre halvan i listan över EU-länder när det gäller andelen miljö- och energiskatter av landets totala skatteintäkter. Regeringen bör därför direkt efter valet tillsätta en parlamentarisk utredning om ett nytt skattesystem som syftar till att lösa både jobb- och miljökrisen, och som samtidigt kan göra Sverige till en konkurrenskraftig ekonomi i omställningen till en hållbar utveckling.

Naturskyddsföreningens krav: Inrätta en parlamentarisk utredning efter valet, i syfte att genomföra en grön skattereform.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi tycker det är bra att använda ekonomiska styrmedel i miljöpolitik och samtidigt stimulera jobb och företagande. Men vi vill inte låsa upp oss för att detta måste göras i en parlamentarisk utredning.

C. Femton frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslutsfattande under nästa mandatperiod i specifika miljöfrågor

1. Skogsvårdslagen

Bakgrund: Skogsbruket påverkar mer än hälften av Sveriges landareal och forskarna har rödlistat över 2 000 arter i skogen. Upprepade utvärderingar visar att riksdagens mål Levande skogar inte kommer att nås utan ökade insatser. Miljömålsberedningen föreslog därför i fjol ett antal ändringar av skogsvårdslagen, men i stort sett inga förslag har genomförts. Skogsvårdslagen är föråldrad och kom före miljömålen utvecklades, före skogscertifieringen, före EU-medlemskapet, innan dagens klimatpolitik växte fram och före miljöbalken antogs. Det är nu hög tid att skogsvårdslagen moderniseras och att den inordnas i miljöbalken. Då kan miljökrav ställas med grund i både miljömålen och EU-rättens olika krav, med följderna att en bättre helhetsyn på en hållbar markanvändning uppnås.

Naturskyddsföreningens krav: Inordna skogsvårdslagens regler som en del av miljöbalken.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: I Sverige har vi två jämställda mål med skogspolitiken; produktion och miljö. Skulle skogsvårdslagen inordnas under miljöbalken skulle dessa två mål inte längre vara jämställda och produktionsmålen skulle få svårt att efterlevas. Centerpartiet anser att frågan om en övergång till ett fossilfritt samhälle och slutandet av kretsloppen är två av vår tids ödesfrågor och om vi ska lyckas med dessa så måste vi ha en skogsproduktion som medger att denna omställning är möjlig. Klicka här för att ange text.

2. Skogsskydd

Bakgrund: Sverige har förbundit sig att följa FN:s Nagoyaplan för biologisk mångfald från 2010. Mål 11 i planen kräver att minst 17 procent av landområdena, särskilt områden av stor betydelse för biologisk mångfald, ska bevaras i ekologiskt representativa och väl förbundna system. Eftersom merparten av de hotade skogsarterna finns i den så kallat produktiva skogsmarken, så förutsätter Nagoyamål 11 att den marken sätts i fokus. Enligt Naturvårdsverket finns omkring 880 000 hektar oskyddade områden med höga naturvärden dokumenterade, som rimligen behöver skyddas om riksdagens

miljökvalitetsmål Levande skogar ska uppnås. I år beräknas endast 8 000 hektar skyddas. Det behövs nu ökade resurser för att klara Nagoyamålet och riksdagens miljömål.

Naturskyddsföreningens krav: Öka resurserna så att det säkerställs att Sverige kommer att uppfylla mål 11 i FN:s Nagoyaåtagande i skogliga ekosystem.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Klicka här för att ange text.

3. Strandskydd

Bakgrund: Stränderna, kusten och grunda havsområden är viktiga för både den biologiska mångfalden och för rekreation och friluftsliv. Men många stränder exploateras hårt med växande bebyggelse, nya småbåtshamnar, privata bryggor, vattenbruk, samt industri- och energianläggningar. Det gäller inte minst i skärgårdar och längs kusten i södra Sverige. Strandskyddsreglerna i miljöbalken har sin grund i lagstiftning från 1950-talet. Med en lagändring 2009 sade sig regeringen vilja skärpa strandskyddet i de mest utsatta områdena, och samtidigt möjliggöra för dispenser i glesbebyggda områden. I praktiken har dock förändringen inneburit en uppluckring av skyddet över hela landet, även i områden med höga värden och redan hårt exploateringstryck. Någon förstärkning av reglerna har inte skett.

Naturskyddsföreningens krav: Begränsa dispens- och undantagsmöjligheten från strandskydd i värdefulla starkt exploaterade områden i södra Sverige.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Goda livsvillkor för djur och växter måste bevaras men det är även viktigt för landsbygdsutvecklingen att möjligheten till att bygga nära stranden finns och därför bör undantag tillämpas i särskilda fall.

4. Koldioxidskatt lägg till kommentar

Koldioxidskatten är ett av de mest måleffektiva och kostnadseffektiva styrmedel som finns i klimatpolitiken. Sedan skatten infördes i Sverige i början av 1990-talet har utsläppen av koldioxid minskat avsevärt. Trots det motsvarar skattens nivå i Sverige fortfarande inte utsläppens faktiska kostnader. Styreffekten kan bli därför bli bättre genom höjningar exempelvis inom ramen för en skatteväxling. Den

parlamentariskt sammansatta Klimatberedningen, där alla dåvarande riksdagspartier ingick, bedömde år 2008 bland annat att skatten på bensin och diesel åtminstone borde höjas till en nivå som motsvarar en prisökning med 70 öre per liter. Trots enigheten bland partierna har en sådan höjning inte genomförts. Förändringarna av koldioxidskatten har under mandatperioden främst bestått av mindre justeringar och en indexerad uppräknings, trots att utvärderingar visar att riksdagens klimatmål inte kommer att nås.

Naturskyddsföreningens krav: Höj koldioxidskatten med minst samma belopp som Klimatberedningen kom överens om.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Det är utsläppen vi ska jaga, inte bilarna. Att kunna köra bil är nödvändigt för många människor för att få vardagen att fungera. Därför behöver bilarna bli bättre. Vi tycker också att du ska tjäna på att välja en miljövänlig bil.

5. Förnybar energi

Bakgrund: I Sverige är i dag ungefär hälften av energitillförseln förnybar, vilket är strax över det mål som satts inom EU för svensk del. Detta är dock långt ifrån tillräckligt med tanke på riksdagens miljökvalitetsmål för klimat och utifrån de goda förutsättningarna i Sverige. Sverige är också ett av de länder som har gjort minst i EU när det gäller solceller, trots att solförhållandena är ungefär lika goda som norra Tyskland där investeringarna skjuter i höjden. Den stora mängden vattenkraft i Sverige gör det möjligt att balansera en ordentlig utbyggnad av vindkraften. Samtidigt behöver den åldrande kärnkraftsparken avvecklas. Till 2030 är det fullt möjligt att ersätta befintlig kärnkraft med effektivisering och förnybar elproduktion, samt att fasa ut befintlig torv och kol ur fjärrvärmenäten.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta om att ställa om till ett helt förnybart energisystem i Sverige 2030, alltså inom en generation.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar:

Centerpartiet har ställt sig bakom ett helt förnybart energisystem inom en generation. Vi har dock inte pekat ut ett specifikt årtal.

6. Ägardirektiv till Vattenfall

Bakgrund: Statliga Vattenfall släpper i dag ut cirka 85 miljoner ton koldioxid årligen, vilket är mer än Sveriges totala utsläpp. Merparten av Vattenfalls utsläpp sker i Tyskland men genom det statliga ägandet finns rådighet över investeringar och bolagsportfölj. Vattenfall lägger dessutom i dag en väsentligt lägre andel av sina investeringar på vind, sol och vatten jämfört med för sex år sedan. Samtidigt har investeringarna i fossil elproduktion ökat stort. Företaget planerar bland annat fem nya brunkolgruvor i Lausitz-regionen i Tyskland, vilket skulle leda till ökade koldioxidutsläpp. Vattenfall har också visat intresse att bygga ny kärnkraft i Sverige. Ett första steg i att öka styrningen av Vattenfall mot en förnybar energiframtid är att byta ut de statliga ägardirektiven och driva på så att Vattenfall bli det ledande energibolaget i EU på förnybar energi.

Naturskyddsföreningens krav: Ge Vattenfall nya ägardirektiv som gör att bolaget fasar ut fossila bränslen och satsningarna på kolkraft och kärnkraft.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Centerpartiet vill att Sverige inom en generation ska vara ett samhälle med 100 procent förnybar energi fritt från kärnkraft och uranbrytning. Vi har inte tagit ställning till ändringar i ägardirektiven, men vill däremot sälja delar av Vattenfall för att investera i nya energilösningar och gröna jobb. Vattenfalls direktiv om att vara ledande i omställningen mot förnybart borde redan idag leda till en sådan utveckling.

7. Registreringsavgift för bränsletörstiga personbilar

Bakgrund: Personbilars koldioxidutsläpp står för en stor del av Sveriges klimatpåverkan. Koldioxidutsläppen från nya bilar i Sverige är också jämförelsevis höga inom EU. Ett beprövat styrmedel för att sänka utsläppen från nya bilar är att införa en registreringskatt kopplad till en miljöpremie (malus-bonus). Det innebär att den som köper en bil som har högre utsläpp än en brytpunkt, exempelvis 95 gram koldioxid per km, får betala en avgift som är relaterad till hur stora utsläpp bilen har. Dessa medel ges som en premie till den som köper en bil med låga utsläpp, alltså bilar som släpper ut mindre än brytpunkten. Frankrike har redan infört detta styrmedel och i betänkandet från den svenska utredningen Fossilfrihet på väg, som presenterades i december 2013, lyfts styrmedlet fram som principiellt mycket viktigt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en registreringsavgift för bränsletörstiga bilar som används till rabatter för bränslesnåla bilar.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Klicka här för att ange text.

8. Järnvägssatsning

Bakgrund: För att minska transportsektorns stora klimatpåverkan krävs att person- och lastbilstrafikens dominans minskar. Det förutsätter bland annat en klart bättre tillgång på järnvägstransporter för både person- och godstrafik. Stora resurser krävs för att lyckas med en sådan omställning. I dagsläget saknas tillräckligt ambitiösa visioner, liksom konkreta klimatanpassade handlingsplaner och tillräckliga medel, för att skapa framtidens hållbara transportsystem, där järnvägen måste få en huvudroll. Förutom ett ökat årligt järnvägsunderhåll behöver stora nyinvesteringar göras. Naturskyddsföreningen föreslår som en miniminivå att minst 20 miljarder kronor årligen avsätts för nyinvesteringar i järnvägssystemet, inom ramen för det nuvarande totala anslaget till infrastruktur.

Naturskyddsföreningens krav: Satsa minst 20 miljarder årligen på nyinvesteringar i järnvägen.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Centerpartiet har i regeringen varit med och tagit fram en satsning på transportinfrastruktur på 522 miljarder kr fram till 2025. I denna satsning avsätter vi 87 miljarder till järnvägen, mer än någon annan regering före oss. Att som frågeställaren gör gripa en siffra ur luften och hävda att den är vad som behövs är inte ett seriöst sätt att hantera skattebetalarnas pengar på. Dessutom är det så att flertalet av de lastbilstransporter som görs idag är under 30 mil vilket vanligtvis är den lägsta sträcka som bedöms vara lönsam för att frakta gods på järnväg eftersom man alltid måste lasta om till lastbil för att nå slutmålet. Centerpartiet tror därför att det är viktigare att gynna forskningen kring framtagande av alternativa drivmedel för bilar/lastbilar för att komma tillrätta med utsläppen snarare än en ensidig satsning på järnvägen.

9. Solcellsenergi

Bakgrund: Solceller är en viktig del i framtidens energisystem. Den är förnybar och till skillnad från vindkraft och bioenergi är de möjliga konflikterna med skydd av

biologisk mångfald avsevärt mindre. I de flesta fall finns det redan tak att installera solceller på och ny mark behöver då inte tas i anspråk. Placering på tak innebär också att energin kan produceras inne i städerna där en stor del av energin används. Sverige ligger långt efter flera andra EU-länder som redan installerat mycket solceller. Det saknas såväl nationella mål och handlingsplaner som verksamma styrmedel i Sverige. En viktig åtgärd är att ge elkonsumenter möjlighet att själva leverera och få betalt för el, vilket kan ske i form av årsvis nettodebitering eller på annat sätt som principiellt sett ger lika mycket betalt för den genererade elen.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett styrmedel som ger konsumenten rätt att leverera egen el och få ersättning som motsvarar elpriset för konsument.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Centerpartiet har länge drivit frågan om nettodebitering av el. När detta system har visat sig svårt att genomföra på grund av EU:s momsregler har regeringen istället valt att lägga fram ett förslag om en skattereduktion för egenproducerad förnybar el. Syftet och funktionen, att gynna småskalig egenproduktion av förnyelsebar el, är dock det samma.

10. Ekologiskt jordbruk

Bakgrund: Det konventionella jordbrukets användning av bekämpningsmedel ger allvarliga effekter på den biologiska mångfalden och konstgödseln bidrar till övergödningen av havsmiljön. Rester av gifter finns dessutom ofta kvar i lantbrukets produkter. Ekologiskt lantbruk, däremot, sprider varken bekämpningsmedel eller konstgödselmedel, och det bidrar dessutom till bland annat en bättre djurvälstånd. Jordbruksverket har föreslagit att 20 procent av åkermarken ska odlas ekologiskt 2020. Att fastställa och öka detta mål vore mycket drivande för utvecklingen av ett ekologiskt och mer konkurrenskraftigt svenskt jordbruk, och för att säkerställa den ekologiska marknaden i Sverige. En tydlig målsättning behöver slås fast under nästa mandatperiod.

Naturskyddsföreningens krav: Sätt ett mål på minst 50 procent ekologiskt odlad areal till 2030.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Centerpartiet vill att Sverige tar fram en nationell livsmedelsstrategi som en vidareutveckling av satsningen på Matlandet Sverige. En sådan livsmedelsstrategi bör innehålla mål om ökad svensk livsmedelsproduktion totalt sett och även mål för ökad ekologisk produktion. Vi tycker att det är fel att enbart sätta mål för andelen ekologiskt odlad areal, eftersom ett sådant mål i princip skulle kunna uppnås genom en minskning av den totala odlade arealen i Sverige. Centerpartiet vill att den svenska livsmedelsproduktionen ska öka, både av konventionellt och ekologiskt producerade livsmedel. Därför vill vi också ha mål som stödjer detta.

11. Miljöavgift på växtskyddsmedel

Bakgrund: Kemikalieinspektionens beräkningar visar att både användningen av kemiska bekämpningsmedel i jordbruket, och deras miljö- och hälsorisker ökar i Sverige. Enligt EU:s ramdirektiv för hållbar användning av bekämpningsmedel bör ekonomiska instrument uppmuntras då det kan vara avgörande för att nå en hållbar användning. I dag finns en punktskatt på växtskyddsmedel som beräknas på mängd aktiv substans oavsett typ av preparat, verkningsätt och miljöpåverkan. Den svenska skattesatsen på 30 kr per kg aktiv substans infördes 2004 och är långt ifrån styrande och en ny reglering behövs. Ett gott exempel är den miljöavgift som infördes i Danmark 2013, som tas ut som ett procentpåslag på produktpriset och är differentierad efter en farlighetsklassning.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en differentierad miljöavgift på växtskyddsmedel som kan återföras till näringen för ökade miljöåtgärder.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Klicka här för att ange text.

12. Ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet

Bakgrund: Riksdagens mål om en giftfri miljö kommer enligt upprepade utvärderingar av myndigheter inte att uppnås utan ökade insatser. En stärkt lagstiftning, ökade resurser och ett utvecklat frivilligt arbetet för en giftfri miljö har pekats ut som viktiga åtgärder. Därtill har bland annat Kemikalieinspektionen bedömt att ekonomiska styrmedel kan behöva införas på området. En kemikalieskatt på konsumentvaror med farliga ämnen har utretts, exempelvis gällande vissa kläder, och slutsatsen är att en sådan kan öka måluppfyllelsen. Regeringen tillsatte under 2013 en särskild utredare som ska analysera behovet

av nya ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet och vilken typ av ekonomiskt styrmedel som har bäst förutsättningar att vara verkningsfullt och kostnadseffektivt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ekonomiska styrmedel i form av skatter eller avgifter mot farliga kemikalier i konsumentvaror.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Klicka här för att ange text.

13. Samreglering av miljögifter

Bakgrund: Regleringen av farliga kemikalier går mycket långsamt. När väl ett farligt ämne begränsas händer det inte sällan att ett nytt, ganska likartat ämne introduceras på marknaden. Substitutet har ibland även likartade miljö- och hälsoegenskaper som det reglerade ämnet, och har inte alltid genomgått motsvarande riskbedömning. Det finns exempelvis minst 25 ftalater, varav de flesta inte genomgått fullgod riskbedömning. Andra exempel på sådana grupper är bromerade- och klorerade flamskyddsmedel, bisfenoler och perfluorerade ämnen. Ett sätt att komma tillrätta med att farliga ämnen byts ut mot andra farliga ämnen är att samreglera kemikalier gruppvis, exempelvis när ämnen ska bedömas eller tillståndsprövas. Utgångspunkten bör då vara att hantera okända ämnen som kända farliga ämnen i samma kemikaliegrupp.

Naturskyddsföreningens krav: Kemikalier med likartade egenskaper ska samregleras både i Sverige och i EU, om ett av ämnena i gruppen visats farligt.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Klicka här för att ange text.

14. Havsskydd

Bakgrund: I dag har lite drygt sex procent av Sveriges havsområden ett marint områdesskydd, att jämföra med cirka 20 procent i Danmark och ungefär 40 procent i Tyskland. FN:s Nagoyamål anger att minst tio procent ska skyddas till 2020, vilket blivit ett svenskt miljömål. Forskningen visar dock att behovet av skyddade områden snarare ligger på 20-30 procent för varje habitat. Det är också viktigt att skyddet inte bara avser yta utan även reglerar fiske och exploaterande verksamhet som skadlig bottentråkning. De flesta marina områdesskydd i Sverige saknar dock sådana regler; till och med i Kosterfjorden – Sveriges enda marina

nationalpark – tillåts bottentråling. Det är viktigt att det marina skyddet framöver inkluderar relevanta åtgärder som exempelvis fiskebegränsningar. Det är bra för både miljön och fisket.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta att öka andelen marint skyddade områden till minst 20 procent av Sveriges ekonomiska zon.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Centerpartiet har, i likhet med det svenska miljömålet, stämmobeslut på att skydda minst 10 % av våra havsområden. Detta är helt i enlighet med Nagoyamålen och vi bör fokusera på det innan vi sätter upp nya målsättningar.

15. Nationellt ålfiskestopp

Bakgrund: Ålen i Europa är akut utrotningshotad enligt forskarnas och myndigheternas bedömningar. Bestånden är på en oerhört låg nivå. Orsakerna till problemen är såväl överfiske som att ålar dör i vattenkraftverk på väg till havet. EU antog därför 2007 en återhämtningsplan för ålen och för att genomföra den finns nationella förvaltningsplaner. I Sverige ledde planen bland annat till stängning av fritidsfisket, men det riktade yrkesfisket har tillåtits fortsätta. I dag finns hundratals dispenser för fortsatt ålfiske. Detta sker trots att forskarnas råd är att stänga ålfisket. Under 2014 ska EU:s ålförvaltningsplan eventuellt revideras. Sverige har dock nationell rådighet över frågan, vilket innebär att regeringen inte behöver invänta nya EU-beslut för att kunna vidta nya åtgärder, såsom att helt stänga ålfisket.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett nationellt fiskestopp för allt fiske efter ål oavsett hur EU:s förvaltningsplan ändras.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Centerpartiet vill ha en översyn av den Europeiska ålplanen där framförallt Frankrikes och Spaniens fiske efter glasål måste stoppas. Vi måste också få fler upp- nedpassager förbi kraftverken. Den svenska ålplanen är utarbetad av Havs- och vattenmyndigheten och är generellt ett bra verktyg för att skapa ett hållbart ålbestånd. Centerpartiet är öppna för justeringar i denna beroende på vad expertisen på området ser som nödvändigt.

Folkpartiet/Liberalerna

A. Tre frågor om de viktigaste miljöproblemen och vilka konkreta förslag ni avser att genomföra under nästa mandatperiod för att åtgärda problemen

1. Vilka tre miljöproblem anser ert parti vara de mest viktiga att fokusera arbetet på i riksdag och regering under nästa mandatperiod?

Svar: Klimatförändringarna, skydd och bevarande av den biologiska mångfalden samt havs- och vattenfrågor.

2. Vilka tre konkreta förslag vill ni fatta beslut om i riksdag och regering under nästa mandatperiod för att minska de tre miljöproblem som ni valt att fokusera på?

Svar: Svensk medverkan i ambitiösa klimatöverenskommelser på europeisk och global nivå, säkerställande av Artdatabanken samt ökade miljöinsatser i Östersjön inklusive fler marina reservat.

3. Vilka tre miljöförslag anser ert parti är de mest viktiga för den kommande regeringen att driva inom ramen för EU:s ministerråd i syfte att påverka EU:s gemensamma miljölagstiftning?

Svar: En hög europeisk klimatambition är mycket viktig. Generella och teknikneutrala ekonomiska styrmedel, såsom koldioxidskatt och handel med utsläppsrätter, är det mest effektiva redskapet liksom ett EU som pådrivande kraft i de globala klimatförhandlingarna. Skärpning av den europeiska kemikalielagstiftningen, REACH, med särskild hänsyn till barn och unga samt förbättrad tillsyn och skärpta sanktioner. Höjda ambitioner mot övergödning och vattenföroreningar samt en fiskepolitik som håller sig inom vetenskapligt grundade bedömningar.

B. Tre övergripande frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslut under nästa mandatperiod

1. Blocköverskridande miljösamarbete

Bakgrund: Blocköverskridande uppgörelser har historiskt varit hörnstenar i den svenska miljö- och energipolitiken. När Sverige som första land i världen införde en koldioxidskatt 1991 var det en central del i skatteuppgörelsen mellan S och FP. Samtidigt beror den ökande andelen förnybar elproduktion i hög grad på energiuppgörelsen mellan C, S och V 1997. Sedan dess har blockpolitiken blivit ett allt större miljöproblem. I riksdagen finns i dag majoritet för flera viktiga miljöbeslut, men de genomförs ofta inte på grund av låsningar i blocken. Det behövs breda, blocköverskridande överenskommelser om miljömålen ska kunna nås och stabila spelregler ska kunna skapas. Även för att stå långsiktigt starkt i EU:s miljöarbete behövs uppgörelser över partigränserna.

Naturskyddsföreningens krav: Partierna ska sträva efter att ingå blocköverskridande uppgörelser i centrala miljöfrågor under mandatperioden.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Det väsentliga är politikens innehåll, men breda överenskommelser bidrar till långsiktighet.

2. Grön investeringsfond

Bakgrund: Det behövs omfattande investeringar för att ordentligt kunna minska både arbetslösheten och utsläppen av växthusgaser. Oberoende av skattetrycket krävs kapital från annat håll för att klara stora investeringar som klimatanpassning, utbyggd kollektivtrafik, energieffektivisering av bostäder och smarta elnät. Många pensionsfonder visar redan stort intresse i att investera i sådana långsiktiga, samhällsnyttiga projekt, förutsatt att de garanteras säker avkastning på insatt kapital. Det kan ske med gröna statliga obligationer. I Storbritannien har en grön statlig investeringsbank inrättats med stor framgång. Sverige bör på liknande sätt starta en grön investeringsbank som dessutom kan ge ut gröna obligationer samtidigt som banken investerar i olika typer av miljöprojekt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en statlig grön investeringsbank som också ger ut gröna obligationer.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Alliansregeringen föreslog i budgetpropositionen 2013 fram att tillsätta en ny grön investeringsfond för att förbättra tillgången till riskkapital för miljöteknikföretag. Fram till och med 2020 avses cirka 700 miljoner kronor satsas i fonden. Detta är en bättre lösning än en särskild bank.

3. Grön skattereform

Bakgrund: Forskningen visar att produktions- och konsumtionsmönster måste förändras i grunden för att klara miljömställningen. Här kan skattesystemets utformning spela en avgörande roll, men det behöver renodlas för att på ett tydligare sätt styra mot ökad resurseffektivitet, minskad klimatpåverkan och reducerad arbetslöshet. Sverige har en god tradition av att använda olika ekonomiska styrmedel i miljöarbetet, men ligger nu på nedre halvan i listan över EU-länder när det gäller andelen miljö- och energiskatter av landets totala skatteintäkter. Regeringen bör därför direkt efter valet tillsätta en parlamentarisk utredning om ett nytt skattesystem som syftar till att lösa både jobb- och miljökrisen, och som samtidigt kan göra Sverige till en konkurrenskraftig ekonomi i omställningen till en hållbar utveckling.

Naturskyddsföreningens krav: Inrätta en parlamentarisk utredning efter valet, i syfte att genomföra en grön skattereform.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Skattesystemets utformning är viktigt i miljöpolitiken. Med generella ekonomiska styrmedel baserade på principen att förorenaren betalar, kan rätt pris på utsläppen styra produktion och konsumtion på ett kostnadseffektivt sätt mot lägre globala utsläpp. Vi ser dock i dagsläget inget behov av en parlamentarisk utredning på området.

C. Femton frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslutsfattande under nästa mandatperiod i specifika miljöfrågor

1. Skogsvårdslagen

Bakgrund: Skogsbruket påverkar mer än hälften av Sveriges landareal och forskarna har rödlistat över 2 000 arter i skogen. Upprepade utvärderingar visar att riksdagens mål Levande skogar inte kommer att nås utan ökade insatser. Miljömålsberedningen föreslog därför i fjol ett antal ändringar av skogsvårdslagen, men i stort sett inga förslag har genomförts. Skogsvårdslagen är föråldrad och kom före miljömålen utvecklades, före skogscertifieringen, före EU-medlemskapet, innan dagens klimatpolitik växte fram och före miljöbalken antogs. Det är nu hög tid att skogsvårdslagen moderniseras och att den inordnas i miljöbalken. Då kan miljökrav ställas med grund i både miljömålen och EU-rättens olika krav, med följderna att en bättre helhetsyn på en hållbar markanvändning uppnås.

Naturskyddsföreningens krav: Inordna skogsvårdslagens regler som en del av miljöbalken.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi ställer oss öppna för denna typ av lösning.

2. Skogsskydd

Bakgrund: Sverige har förbundit sig att följa FN:s Nagoyaplan för biologisk mångfald från 2010. Mål 11 i planen kräver att minst 17 procent av landområdena, särskilt områden av stor betydelse för biologisk mångfald, ska bevaras i ekologiskt representativa och väl förbundna system. Eftersom merparten av de hotade skogsarterna finns i den så kallat produktiva skogsmarken, så förutsätter Nagoyamål 11 att den marken sätts i fokus. Enligt Naturvårdsverket finns omkring 880 000 hektar oskyddade områden med höga naturvärden dokumenterade, som rimligen behöver skyddas om riksdagens miljö kvalitetsmål Levande skogar ska uppnås. I år beräknas endast 8 000 hektar skyddas. Det behövs nu ökade resurser för att klara Nagoyamålet och riksdagens miljö mål.

Naturskyddsföreningens krav: Öka resurserna så att det säkerställs att Sverige kommer att uppfylla mål 11 i FN:s Nagoyaåtagande i skogliga ekosystem.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Ett intensivt arbete pågår inom såväl miljömålsberedning som inom myndigheter och berörda branscher.

3. Strandskydd

Bakgrund: Stränderna, kusten och grunda havsområden är viktiga för både den biologiska mångfalden och för rekreation och friluftsliv. Men många stränder exploateras hårt med växande bebyggelse, nya småbåtshamnar, privata bryggor, vattenbruk, samt industri- och energianläggningar. Det gäller inte minst i skärgårdar och längs kusten i södra Sverige. Strandskyddsreglerna i miljöbalken har sin grund i lagstiftning från 1950-talet. Med en lagändring 2009 sade sig regeringen vilja skärpa strandskyddet i de mest utsatta områdena, och samtidigt möjliggöra för dispenser i glesbebyggda områden. I praktiken har dock förändringen inneburit en uppluckring av skyddet över hela landet, även i områden med höga värden och redan hårt exploateringstryck. Någon förstärkning av reglerna har inte skett.

Naturskyddsföreningens krav: Begränsa dispens- och undantagsmöjligheten från strandskydd i värdefulla starkt exploaterade områden i södra Sverige.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: För den biologiska mångfaldens och friluftslivets skull behövs det ett starkare strandskydd i trakter med högt exploateringstryck. Det bör samtidigt vara lättare att få dispens från strandskyddet i områden med lågt exploateringstryck.

4. Koldioxidskatt

Koldioxidskatten är ett av de mest måleffektiva och kostnadseffektiva styrmedel som finns i klimatpolitiken. Sedan skatten infördes i Sverige i början av 1990-talet har utsläppen av koldioxid minskat avsevärt. Trots det motsvarar skattens nivå i Sverige fortfarande inte utsläppens faktiska kostnader. Styreffekten kan bli därför bli bättre genom höjningar exempelvis inom ramen för en skatteväxling. Den parlamentariskt sammansatta Klimatberedningen, där alla dåvarande riksdagspartier ingick, bedömde år 2008 bland annat att skatten på bensin och diesel åtminstone borde höjas till en nivå som motsvarar en prisökning med 70 öre per liter. Trots enigheten bland partierna har en sådan höjning inte

genomförts. Förändringarna av koldioxidskatten har under mandatperioden främst bestått av mindre justeringar och en indexerad uppräknings, trots att utvärderingar visar att riksdagens klimatmål inte kommer att nås.

Naturskyddsföreningens krav: Höj koldioxidskatten med minst samma belopp som Klimatberedningen kom överens om.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi vill använda koldioxidbeskattning, vår grunduppfattning är PPP. Om det krävs för att uppnå klimatmålen kan på längre sikt koldioxidskatten behöva justeras, samtidigt som andra skatter sänks.

5. Förnybar energi

Bakgrund: I Sverige är i dag ungefär hälften av energitillförseln förnybar, vilket är strax över det mål som satts inom EU för svensk del. Detta är dock långt ifrån tillräckligt med tanke på riksdagens miljö kvalitetsmål för klimat och utifrån de goda förutsättningarna i Sverige. Sverige är också ett av de länder som har gjort minst i EU när det gäller solceller, trots att solförhållandena är ungefär lika goda som norra Tyskland där investeringarna skjuter i höjden. Den stora mängden vattenkraft i Sverige gör det möjligt att balansera en ordentlig utbyggnad av vindkraften. Samtidigt behöver den åldrande kärnkraftsparken avvecklas. Till 2030 är det fullt möjligt att ersätta befintlig kärnkraft med effektivisering och förnybar elproduktion, samt att fasa ut befintlig torv och kol ur fjärrvärmenäten.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta om att ställa om till ett helt förnybart energisystem i Sverige 2030, alltså inom en generation.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Klimathotet är vår generations största miljöutmaning, och för att möta detta behöver vi använda flera klimatsmarta energikällor. Vi delar därför inte synen att Sverige bör låsa sig till 100% förnybar energi till 2030. Vi anser att klimatmålet ska prioriteras högst och att vi behöver ha flexibilitet i valet av medel, med minskade utsläpp i fokus. FP är positiv till en ökning av förnybar energi, ökad forskning och utveckling inom området, men även nästintill klimatneutral kärnkraft kommer att behövas.

6. Ägardirektiv till Vattenfall

Bakgrund: Statliga Vattenfall släpper i dag ut cirka 85 miljoner ton koldioxid årligen, vilket är mer än Sveriges totala utsläpp. Merparten av Vattenfalls utsläpp sker i Tyskland men genom det statliga ägandet finns rådighet över investeringar och bolagsportfölj. Vattenfall lägger dessutom i dag en väsentligt lägre andel av sina investeringar på vind, sol och vatten jämfört med för sex år sedan. Samtidigt har investeringarna i fossil elproduktion ökat stort. Företaget planerar bland annat fem nya brunkolgruvor i Lausitz-regionen i Tyskland, vilket skulle leda till ökade koldioxidutsläpp. Vattenfall har också visat intresse att bygga ny kärnkraft i Sverige. Ett första steg i att öka styrningen av Vattenfall mot en förnybar energiframtid är att byta ut de statliga ägardirektiven och driva på så att Vattenfall bli det ledande energibolaget i EU på förnybar energi.

Naturskyddsföreningens krav: Ge Vattenfall nya ägardirektiv som gör att bolaget fasar ut fossila bränslen och satsningarna på kolkraft och kärnkraft.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Folkpartiet vill att Vattenfall avvecklar sin kolkraftsverksamhet i tex Tyskland. Vi vill dock behålla möjligheten för Vattenfall att bygga nya kärnkraftsreaktorer.

7. Registreringsavgift för bränsletörstiga personbilar

Bakgrund: Personbilars koldioxidutsläpp står för en stor del av Sveriges klimatpåverkan. Koldioxidutsläppen från nya bilar i Sverige är också jämförelsevis höga inom EU. Ett beprövat styrmedel för att sänka utsläppen från nya bilar är att införa en registreringskatt kopplad till en miljöpremie (malus-bonus). Det innebär att den som köper en bil som har högre utsläpp än en brytpunkt, exempelvis 95 gram koldioxid per km, får betala en avgift som är relaterad till hur stora utsläpp bilen har. Dessa medel ges som en premie till den som köper en bil med låga utsläpp, alltså bilar som släpper ut mindre än brytpunkten. Frankrike har redan infört detta styrmedel och i betänkandet från den svenska utredningen Fossilfrihet på väg, som presenterades i december 2013, lyfts styrmedlet fram som principiellt mycket viktigt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en registreringsavgift för bränsletörstiga bilar som används till rabatter för bränslesnåla bilar.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi är öppna för det förslaget. Vi ser det som en möjlighet för att kunna uppnå en fossiloberoende fordonsflotta 2030.

8. Järnvägssatsning

Bakgrund: För att minska transportsektorns stora klimatpåverkan krävs att person- och lastbilstrafikens dominans minskar. Det förutsätter bland annat en klart bättre tillgång på järnvägstransporter för både person- och godstrafik. Stora resurser krävs för att lyckas med en sådan omställning. I dagsläget saknas tillräckligt ambitiösa visioner, liksom konkreta klimatanpassade handlingsplaner och tillräckliga medel, för att skapa framtidens hållbara transportsystem, där järnvägen måste få en huvudroll. Förutom ett ökat årligt järnvägsunderhåll behöver stora nyinvesteringar göras. Naturskyddsföreningen föreslår som en miniminivå att minst 20 miljarder kronor årligen avsätts för nyinvesteringar i järnvägssystemet, inom ramen för det nuvarande totala anslaget till infrastruktur.

Naturskyddsföreningens krav: Satsa minst 20 miljarder årligen på nyinvesteringar i järnvägen.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Folkpartiet och alliansregeringen har satsat 522 miljarder kronor på transportinfrastruktur under planperioden 2014–2025. Det är den största satsningen i historien. 86 miljarder kronor går till drift, underhåll och reinvesteringar av järnvägen, vilket innebär mer än en fördubbling jämfört med den tidigare socialdemokratiska planen. Folkpartiet vill fortsätta höja ambitionerna för att bygga ut järnvägen.

9. Solcellsenergi

Bakgrund: Solceller är en viktig del i framtidens energisystem. Den är förnybar och till skillnad från vindkraft och bioenergi är de möjliga konflikterna med skydd av biologisk mångfald avsevärt mindre. I de flesta fall finns det redan tak att installera solceller på och ny mark behöver då inte tas i anspråk. Placering på tak innebär också att energin kan produceras inne i städerna där en stor del av energin används. Sverige ligger långt efter flera andra EU-länder som redan installerat mycket solceller. Det saknas såväl nationella mål och handlingsplaner som verksamma styrmedel i Sverige. En viktig åtgärd är att ge elkonsumenter möjlighet att själva leverera och få betalt för el, vilket kan ske i form av årsvis

nettodebitering eller på annat sätt som principiellt sett ger lika mycket betalt för den genererade elen.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett styrmedel som ger konsumenten rätt att leverera egen el och få ersättning som motsvarar elpriset för konsument.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Regeringen har redan infört subventioner som bidrar till att stärka konsumenternas möjligheter att välja energislag.

10. Ekologiskt jordbruk

Bakgrund: Det konventionella jordbrukets användning av bekämpningsmedel ger allvarliga effekter på den biologiska mångfalden och konstgödseln bidrar till övergödningen av havsmiljön. Rester av gifter finns dessutom ofta kvar i lantbrukets produkter. Ekologiskt lantbruk, däremot, sprider varken bekämpningsmedel eller konstgödselmedel, och det bidrar dessutom till bland annat en bättre djurvälstånd. Jordbruksverket har föreslagit att 20 procent av åkermarken ska odlas ekologiskt 2020. Att fastställa och öka detta mål vore mycket drivande för utvecklingen av ett ekologiskt och mer konkurrenskraftigt svenskt jordbruk, och för att säkerställa den ekologiska marknaden i Sverige. En tydlig målsättning behöver slås fast under nästa mandatperiod.

Naturskyddsföreningens krav: Sätt ett mål på minst 50 procent ekologiskt odlad areal till 2030.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Jordbruket ska i likhet med andra sektorer bära sina egna miljö- och klimatkostnader, men också ersättas för kollektiva nyttigheter som naturvård samt bevarande av den biologiska mångfalden. För att minska miljöbelastningen behövs såväl ekologisk odling som en fortsatt miljöanpassning av konventionell livsmedelsproduktion. FP vill se en nationell livsmedelsstrategi där hållbarhetsfrågorna har en självklar roll.

11. Miljöavgift på växtskyddsmedel

Bakgrund: Kemikalieinspektionens beräkningar visar att både användningen av kemiska bekämpningsmedel i jordbruket, och deras miljö- och hälsorisker ökar i Sverige. Enligt EU:s ramdirektiv för hållbar användning av bekämpningsmedel bör

ekonomiska instrument uppmuntras då det kan vara avgörande för att nå en hållbar användning. I dag finns en punktskatt på växtskyddsmedel som beräknas på mängd aktiv substans oavsett typ av preparat, verknings sätt och miljöpåverkan. Den svenska skattesatsen på 30 kr per kg aktiv substans infördes 2004 och är långt ifrån styrande och en ny reglering behövs. Ett gott exempel är den miljöavgift som infördes i Danmark 2013, som tas ut som ett procentpåslag på produktpriset och är differentierad efter en farlighetsklassning.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en differentierad miljöavgift på växtskyddsmedel som kan återföras till näringen för ökade miljöåtgärder.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: FPs grundprincip är att förorenaren ska betala. Vi är öppna för olika alternativ till hur de ekonomiska styrmedlen ska förfinas.

12. Ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet

Bakgrund: Riksdagens mål om en giftfri miljö kommer enligt upprepade utvärderingar av myndigheter inte att uppnås utan ökade insatser. En stärkt lagstiftning, ökade resurser och ett utvecklat frivilligt arbetet för en giftfri miljö har pekats ut som viktiga åtgärder. Därtill har bland annat Kemikalieinspektionen bedömt att ekonomiska styrmedel kan behöva införas på området. En kemikalieskatt på konsumentvaror med farliga ämnen har utretts, exempelvis gällande vissa kläder, och slutsatsen är att en sådan kan öka måluppfyllelsen. Regeringen tillsatte under 2013 en särskild utredare som ska analysera behovet av nya ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet och vilken typ av ekonomiskt styrmedel som har bäst förutsättningar att vara verkningsfullt och kostnadseffektivt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ekonomiska styrmedel i form av skatter eller avgifter mot farliga kemikalier i konsumentvaror.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Målsättningen är att farliga kemikalier helt ska fasas ut. Då kan ekonomiska styrmedel vara ett verktyg om det går att utforma det på ett effektivt sätt.

13. Samreglering av miljögifter

Bakgrund: Regleringen av farliga kemikalier går mycket långsamt. När väl ett farligt ämne begränsas händer det inte sällan att ett nytt, ganska likartat ämne introduceras på marknaden. Substitutet har ibland även likartade miljö- och hälsoegenskaper som det reglerade ämnet, och har inte alltid genomgått motsvarande riskbedömning. Det finns exempelvis minst 25 ftalater, varav de flesta inte genomgått fullgod riskbedömning. Andra exempel på sådana grupper är bromerade- och klorerade flamskyddsmedel, bisfenoler och perfluorerade ämnen. Ett sätt att komma tillrätta med att farliga ämnen byts ut mot andra farliga ämnen är att samreglera kemikalier gruppvis, exempelvis när ämnen ska bedömas eller tillståndsprövas. Utgångspunkten bör då vara att hantera okända ämnen som kända farliga ämnen i samma kemikaliegrupp.

Naturskyddsföreningens krav: Kemikalier med likartade egenskaper ska samregleras både i Sverige och i EU, om ett av ämnena i gruppen visats farligt.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: FP har drivit denna linje om gruppvis kategorisering av kemikalier.

14. Havsskydd

Bakgrund: I dag har lite drygt sex procent av Sveriges havsområden ett marint områdesskydd, att jämföra med cirka 20 procent i Danmark och ungefär 40 procent i Tyskland. FN:s Nagoyamål anger att minst tio procent ska skyddas till 2020, vilket blivit ett svenskt miljömål. Forskningen visar dock att behovet av skyddade områden snarare ligger på 20-30 procent för varje habitat. Det är också viktigt att skyddet inte bara avser yta utan även reglerar fiske och exploaterande verksamhet som skadlig bottentråkning. De flesta marina områdesskydd i Sverige saknar dock sådana regler; till och med i Kosterfjorden – Sveriges enda marina nationalpark – tillåts bottentråkning. Det är viktigt att det marina skyddet framöver inkluderar relevanta åtgärder som exempelvis fiskebegränsningar. Det är bra för både miljön och fisket.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta att öka andelen marint skyddade områden till minst 20 procent av Sveriges ekonomiska zon.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: FP driver denna linje. Viktigt att få en bra balans mellan rent bevarande och hållbart nyttjande.

15. Nationellt ålfiskestopp

Bakgrund: Ålen i Europa är akut utrotningshotad enligt forskarnas och myndigheternas bedömningar. Bestånden är på en oerhört låg nivå. Orsakerna till problemen är såväl överfiske som att ålar dör i vattenkraftverk på väg till havet. EU antog därför 2007 en återhämtningsplan för ålen och för att genomföra den finns nationella förvaltningsplaner. I Sverige ledde planen bland annat till stängning av fritidsfisket, men det riktade yrkesfisket har tillåtits fortsätta. I dag finns hundratals dispenser för fortsatt ålfiske. Detta sker trots att forskarnas råd är att stänga ålfisket. Under 2014 ska EU:s ålförvaltningsplan eventuellt revideras. Sverige har dock nationell rådighet över frågan, vilket innebär att regeringen inte behöver invänta nya EU-beslut för att kunna vidta nya åtgärder, såsom att helt stänga ålfisket.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett nationellt fiskestopp för allt fiske efter ål oavsett hur EU:s förvaltningsplan ändras.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Generellt är det viktigt att vi får till förvaltnings- eller återhämtningsplaner för alla bestånd och att dessa sen följs och utvärderas. Utifrån detta får sedan nya beslut tas och då är ett totalstopp för ålfisket inte uteslutet, vilket det redan är på Västkusten. Detta är en klart gränsöverskridande fråga och ska hanteras som en sådan. Folkpartiet driver hårt frågan om att skapa hållbara fria vandringsvägar förbi vattenkrafts anläggningar, inte minst för att minska åldödligheten.

Kristdemokraterna

A. Tre frågor om de viktigaste miljöproblemen och vilka konkreta förslag ni avser att genomföra under nästa mandatperiod för att åtgärda problemen

1. Vilka tre miljöproblem anser ert parti vara de mest viktiga att fokusera arbetet på i riksdag och regering under nästa mandatperiod?

Svar: Klimatförändringarna är den i särklass största och allt annat överskuggande miljöpolitiska utmaningen, sammankopplad även med förlusten av ekosystem i världen. Förekomsten av kemikalier i miljön såväl som i våra hem, är ett annat angeläget problem. I vår närmiljö är den alarmerande miljösituationen i Östersjön något som också behöver prioriteras politiskt.

2. Vilka tre konkreta förslag vill ni fatta beslut om i riksdag och regering under nästa mandatperiod för att minska de tre miljöproblem som ni valt att fokusera på?

Svar: Klicka här för att ange text.

För att minska utsläppen av växthusgaser måste långsiktiga spelregler och förutsättningar etableras under de närmaste åren för utveckling, produktion och användning av nya biodrivmedel för transportsektorn. I regeringens kemikalieproposition läggs grunden för ett löpande arbete för att fasa ut farliga ämnen. Kristdemokraterna vill särskilt betona vikten av att minska barns exponering för kemikalier. Sverige ska fortsatt gå i täten för ett gemensamt ansvarstagande för Östersjöns miljö. Vi vill att de vetenskapliga rekommendationerna om fiskebeståndens tillstånd ska vara vägledande för fiskepolitiken. Inom ramen för internationella samarbetsorgan behövs fortsatt press på i synnerhet Ryssland för att minska de förorenande utsläppen i Östersjön.

3. Vilka tre miljöförslag anser ert parti är de mest viktiga för den kommande regeringen att driva inom ramen för EU:s ministerråd i syfte att påverka EU:s gemensamma miljölagstiftning?

Svar:

Att handeln med utsläppsrätter stramas upp så att priserna speglar de kostnader som utsläppen medför, översynen av REACH-förordningen och att driva på för bättre djurskydd i hela EU och för mer restriktiv förskrivning av antibiotika till djur.

B. Tre övergripande frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslut under nästa mandatperiod

1. Blocköverskridande miljösamarbete

Bakgrund: Blocköverskridande uppgörelser har historiskt varit hörnstenar i den svenska miljö- och energipolitiken. När Sverige som första land i världen införde en koldioxidskatt 1991 var det en central del i skatteuppgörelsen mellan S och FP. Samtidigt beror den ökande andelen förnybar elproduktion i hög grad på energiuppgörelsen mellan C, S och V 1997. Sedan dess har blockpolitiken blivit ett allt större miljöproblem. I riksdagen finns i dag majoritet för flera viktiga miljöbeslut, men de genomförs ofta inte på grund av låsningar i blocken. Det behövs breda, blocköverskridande överenskommelser om miljömålen ska kunna nås och stabila spelregler ska kunna skapas. Även för att stå långsiktigt starkt i EU:s miljöarbete behövs uppgörelser över partigränserna.

Naturskyddsföreningens krav: Partierna ska sträva efter att ingå blocköverskridande uppgörelser i centrala miljöfrågor under mandatperioden.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Klicka här för att ange text.

Vi eftersträvar långsiktigt hållbara och blocköverskridande överenskommelser på miljöområdet, särskilt kopplat till energipolitiken, som historiskt präglats av symbolpolitik, oenighet och kortsiktighet.

2. Grön investeringsfond

Bakgrund: Det behövs omfattande investeringar för att ordentligt kunna minska både arbetslösheten och utsläppen av växthusgaser. Oberoende av skattetrycket krävs kapital från annat håll för att klara stora investeringar som klimatanpassning, utbyggd kollektivtrafik, energieffektivisering av bostäder och smarta elnät. Många pensionsfonder visar redan stort intresse i att investera i sådana långsiktiga, samhällsnyttiga projekt, förutsatt att de garanteras säker avkastning på insatt kapital. Det kan ske med gröna statliga obligationer. I Storbritannien har en grön statlig investeringsbank inrättats med stor framgång. Sverige bör på liknande sätt starta en grön investeringsbank som dessutom kan ge

ut gröna obligationer samtidigt som banken investerar i olika typer av miljöprojekt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en statlig grön investeringsbank som också ger ut gröna obligationer.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Kristdemokraterna har tillsammans med övriga regeringspartier initierat en grön investeringsfond med syfte att förbättra tillgången till riskkapital för miljöteknikföretag. Fram till och med 2020 avses cirka 700 miljoner kronor satsas i fonden. Fonden ska hjälpa miljötekniska företag under de kritiska faser då det är svårt att attrahera konventionellt kapital.

3. Grön skattereform

Bakgrund: Forskningen visar att produktions- och konsumtionsmönster måste förändras i grunden för att klara miljöomställningen. Här kan skattesystemets utformning spela en avgörande roll, men det behöver renodlas för att på ett tydligare sätt styra mot ökad resurseffektivitet, minskad klimatpåverkan och reducerad arbetslöshet. Sverige har en god tradition av att använda olika ekonomiska styrmedel i miljöarbetet, men ligger nu på nedre halvan i listan över EU-länder när det gäller andelen miljö- och energiskatter av landets totala skatteintäkter. Regeringen bör därför direkt efter valet tillsätta en parlamentarisk utredning om ett nytt skattesystem som syftar till att lösa både jobb- och miljökrisen, och som samtidigt kan göra Sverige till en konkurrenskraftig ekonomi i omställningen till en hållbar utveckling.

Naturskyddsföreningens krav: Inrätta en parlamentarisk utredning efter valet, i syfte att genomföra en grön skattereform.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi vill ha en utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Människan är förvaltare av – och inte herre över – miljö och naturresurser.

Inriktningen att växla skatter från beskattning på arbete till beskattning på utsläpp ligger i linje med Kristdemokraternas politik.

C. Femton frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslutsfattande under nästa mandatperiod i specifika miljöfrågor

1. Skogsvårdslagen

Bakgrund: Skogsbruket påverkar mer än hälften av Sveriges landareal och forskarna har rödlistat över 2 000 arter i skogen. Upprepade utvärderingar visar att riksdagens mål Levande skogar inte kommer att nås utan ökade insatser. Miljömålsberedningen föreslog därför i fjol ett antal ändringar av skogsvårdslagen, men i stort sett inga förslag har genomförts. Skogsvårdslagen är föråldrad och kom före miljömålen utvecklades, före skogscertifieringen, före EU-medlemskapet, innan dagens klimatpolitik växte fram och före miljöbalken antogs. Det är nu hög tid att skogsvårdslagen moderniseras och att den inordnas i miljöbalken. Då kan miljökrav ställas med grund i både miljömålen och EU-rättens olika krav, med följden att en bättre helhetssyn på en hållbar markanvändning uppnås.

Naturskyddsföreningens krav: Inordna skogsvårdslagens regler som en del av miljöbalken.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Skogspolitikens huvudsakliga lagrum är skogsvårdslagen, men även andra lagar, som t.ex. miljöbalken, kan påverka skogsbruket. Skogsvårdslagen har en bredare funktion än miljöbalken, då den syftar till att uthålligt ge en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls och hänsyn tas även till andra allmänna intressen.

2. Skogsskydd

Bakgrund: Sverige har förbundit sig att följa FN:s Nagoyaplan för biologisk mångfald från 2010. Mål 11 i planen kräver att minst 17 procent av landområdena, särskilt områden av stor betydelse för biologisk mångfald, ska bevaras i ekologiskt representativa och väl förbundna system. Eftersom merparten av de hotade skogsarterna finns i den så kallat produktiva skogsmarken, så förutsätter Nagoyamål 11 att den marken sätts i fokus. Enligt Naturvårdsverket finns omkring 880 000 hektar oskyddade områden med höga naturvärden dokumenterade, som rimligen behöver skyddas om riksdagens miljö kvalitetsmål Levande skogar ska uppnås. I år beräknas endast 8 000 hektar

skyddas. Det behövs nu ökade resurser för att klara Nagoyamålet och riksdagens miljömål.

Naturskyddsföreningens krav: Öka resurserna så att det säkerställs att Sverige kommer att uppfylla mål 11 i FN:s Nagoyaåtagande i skogliga ekosystem.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Under våren har vi antagit nya etappmål för att implementera FN-delmålet som antogs i Nagoya också ingår. Sverige har idag flera former av formellt skydd av land- och sötvattensområden, totalt omfattande drygt 6,1 miljoner hektar. För att klara etappmålet om skydd av skogsmark ökas det formella skyddet av skogsmark med ca 150 000 hektar och även det framgångsrika frivilliga skyddet bör öka med ca 200 000 hektar till år 2020 från dagens dryga 1 miljon hektar.

3. Strandskydd

Bakgrund: Stränderna, kusten och grunda havsområden är viktiga för både den biologiska mångfalden och för rekreation och friluftsliv. Men många stränder exploateras hårt med växande bebyggelse, nya småbåtshamnar, privata bryggor, vattenbruk, samt industri- och energianläggningar. Det gäller inte minst i skärgårdar och längs kusten i södra Sverige. Strandskyddsreglerna i miljöbalken har sin grund i lagstiftning från 1950-talet. Med en lagändring 2009 sade sig regeringen vilja skärpa strandskyddet i de mest utsatta områdena, och samtidigt möjliggöra för dispenser i glesbebyggda områden. I praktiken har dock förändringen inneburit en uppluckring av skyddet över hela landet, även i områden med höga värden och redan hårt exploateringstryck. Någon förstärkning av reglerna har inte skett.

Naturskyddsföreningens krav: Begränsa dispens- och undantagsmöjligheten från strandskydd i värdefulla starkt exploaterade områden i södra Sverige.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar:

Kraftigt exploaterade områden i södra Sverige ska ha ett starkt skydd och detta skydd har stärkts under Alliansregeringen. Då dispenser och undantagsmöjligheter redan är mycket begränsade ser vi inte skäl till ytterligare skärpningar.

4. Koldioxidskatt

Koldioxidskatten är ett av de mest måleffektiva och kostnadseffektiva styrmedel som finns i klimatpolitiken. Sedan skatten infördes i Sverige i början av 1990-talet har utsläppen av koldioxid minskat avsevärt. Trots det motsvarar skattens nivå i Sverige fortfarande inte utsläppens faktiska kostnader. Styreffekten kan bli därför bli bättre genom höjningar exempelvis inom ramen för en skatteväxling. Den parlamentariskt sammansatta Klimatberedningen, där alla dåvarande riksdagspartier ingick, bedömde år 2008 bland annat att skatten på bensin och diesel åtminstone borde höjas till en nivå som motsvarar en prisökning med 70 öre per liter. Trots enigheten bland partierna har en sådan höjning inte genomförts. Förändringarna av koldioxidskatten har under mandatperioden främst bestått av mindre justeringar och en indexerad uppräknings, trots att utvärderingar visar att riksdagens klimatmål inte kommer att nås.

Naturskyddsföreningens krav: Höj koldioxidskatten med minst samma belopp som Klimatberedningen kom överens om.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: .

Klimatberedningen bedömde att skatten på bensin och diesel behövde höjas till en nivå som motsvarade en ungefär 70 öre per liter jämfört med dåvarande prisnivåer. 2007-2008 var snittpriset på bensin 12,10 kr per liter. Under åren 2012-2013 var snittpriset på bensin 14,75 kr per liter. Marknaden har alltså gett oss mer än den prisökning som klimatberedningen ville åstadkomma genom beskattning. Någon höjd koldioxidskatt utifrån klimatberedningens förslag är därför inte motiverad.

5. Förnybar energi

Bakgrund: I Sverige är i dag ungefär hälften av energitillförseln förnybar, vilket är strax över det mål som satts inom EU för svensk del. Detta är dock långt ifrån tillräckligt med tanke på riksdagens miljökvalitetsmål för klimat och utifrån de goda förutsättningarna i Sverige. Sverige är också ett av de länder som har gjort minst i EU när det gäller solceller, trots att solförhållandena är ungefär lika goda

som norra Tyskland där investeringarna skjuter i höjden. Den stora mängden vattenkraft i Sverige gör det möjligt att balansera en ordentlig utbyggnad av vindkraften. Samtidigt behöver den åldrande kärnkraftsparken avvecklas. Till 2030 är det fullt möjligt att ersätta befintlig kärnkraft med effektivisering och förnybar elproduktion, samt att fasa ut befintlig torv och kol ur fjärrvärmenäten.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta om att ställa om till ett helt förnybart energisystem i Sverige 2030, alltså inom en generation.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Klicka här för att ange text.

Frågan bör betraktas ur ett globalt perspektiv. Sverige ska vara föregångare och vi ska ha noll nettoutsläpp av växthusgaser år 2050. Men Sverige är förbundet med och beroende av omvärlden och vår egen inhemska förnybartandel är inte det som är avgörande. Att sätta ett årtal för när Sverige och världen går på 100 procent förnybart, är inte meningsfullt i dagsläget. Det hänger på hur snabb teknikutvecklingen är framöver. Symboliska årtal som används som argument för att i förtid stänga ned fungerande koldioxidneutral elproduktion är direkt kontraproduktiva för klimatpolitiken.

6. Ägardirektiv till Vattenfall

Bakgrund: Statliga Vattenfall släpper i dag ut cirka 85 miljoner ton koldioxid årligen, vilket är mer än Sveriges totala utsläpp. Merparten av Vattenfalls utsläpp sker i Tyskland men genom det statliga ägandet finns rådighet över investeringar och bolagsportfölj. Vattenfall lägger dessutom i dag en väsentligt lägre andel av sina investeringar på vind, sol och vatten jämfört med för sex år sedan. Samtidigt har investeringarna i fossil elproduktion ökat stort. Företaget planerar bland annat fem nya brunkolgruvor i Lausitz-regionen i Tyskland, vilket skulle leda till ökade koldioxidutsläpp. Vattenfall har också visat intresse att bygga ny kärnkraft i Sverige. Ett första steg i att öka styrningen av Vattenfall mot en förnybar energiframtid är att byta ut de statliga ägardirektiven och driva på så att Vattenfall bli det ledande energibolaget i EU på förnybar energi.

Naturskyddsföreningens krav: Ge Vattenfall nya ägardirektiv som gör att bolaget fasar ut fossila bränslen och satsningarna på kolkraft och kärnkraft.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Kristdemokraterna har inga synpunkter på Vattenfalls initiativ att genomföra generationsskiften i den svenska kärnkraften. Vi anser att fler ägare bör tas in i Vattenfalls utomnordiska verksamheter, där kolgruvorna och de fossileldade kraftverken ingår. Därigenom nedtrappas svenska statens engagemang i fossil energi.

7. Registreringsavgift för bränsletörstiga personbilar

Bakgrund: Personbilars koldioxidutsläpp står för en stor del av Sveriges klimatpåverkan. Koldioxidutsläppen från nya bilar i Sverige är också jämförelsevis höga inom EU. Ett beprövat styrmedel för att sänka utsläppen från nya bilar är att införa en registreringskatt kopplad till en miljöpremie (malus-bonus). Det innebär att den som köper en bil som har högre utsläpp än en brytpunkt, exempelvis 95 gram koldioxid per km, får betala en avgift som är relaterad till hur stora utsläpp bilen har. Dessa medel ges som en premie till den som köper en bil med låga utsläpp, alltså bilar som släpper ut mindre än brytpunkten. Frankrike har redan infört detta styrmedel och i betänkandet från den svenska utredningen Fossilfrihet på väg, som presenterades i december 2013, lyfts styrmedlet fram som principiellt mycket viktigt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en registreringsavgift för bränsletörstiga bilar som används till rabatter för bränslesnåla bilar.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: .

Ett system med bonus malus för nyförsålda bilar kan ha flera fördelar. Ett utredningsförslag i denna riktning har varit föremål för remissbehandling fram till i maj 2014. Kristdemokraterna vill avvakta remissgenomgången innan vi tar ställning.

8. Järnvägssatsning

Bakgrund: För att minska transportsektorns stora klimatpåverkan krävs att person- och lastbilstrafikens dominans minskar. Det förutsätter bland annat en klart bättre tillgång på järnvägstransporter för både person- och godstrafik. Stora resurser krävs för att lyckas med en sådan omställning. I dagsläget saknas tillräckligt ambitiösa visioner, liksom konkreta klimatanpassade handlingsplaner

och tillräckliga medel, för att skapa framtidens hållbara transportsystem, där järnvägen måste få en huvudroll. Förutom ett ökat årligt järnvägsunderhåll behöver stora nyinvesteringar göras. Naturskyddsföreningen föreslår som en miniminivå att minst 20 miljarder kronor årligen avsätts för nyinvesteringar i järnvägssystemet, inom ramen för det nuvarande totala anslaget till infrastruktur.

Naturskyddsföreningens krav: Satsa minst 20 miljarder årligen på nyinvesteringar i järnvägen.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Sedan regeringstillträdet 2006 har avsatta medel mer än fördubblats i jämförbara priser. I den nationella transportplanen för åren 2014-2025 satsas totalt 522 miljarder kronor på infrastruktur. Till det kommer ytterligare 85 miljarder kronor som möjliggörs genom intäkter från trängselskatter, avgifter och bidrag. Planen rymmer även åtgärder för att stärka sjöfartens roll i transportsystemet. Avsatta medel för järnvägens drift och underhåll uppgår till 86 miljarder kronor, en ökning med över 20 miljarder jämfört med föregående plan. Nyinvesteringar måste vara finansierade och täckas av underhåll.

9. Solcellsenergi

Bakgrund: Solceller är en viktig del i framtidens energisystem. Den är förnybar och till skillnad från vindkraft och bioenergi är de möjliga konflikterna med skydd av biologisk mångfald avsevärt mindre. I de flesta fall finns det redan tak att installera solceller på och ny mark behöver då inte tas i anspråk. Placering på tak innebär också att energin kan produceras inne i städerna där en stor del av energin används. Sverige ligger långt efter flera andra EU-länder som redan installerat mycket solceller. Det saknas såväl nationella mål och handlingsplaner som verk samma styrmedel i Sverige. En viktig åtgärd är att ge elkonsumenter möjlighet att själva leverera och få betalt för el, vilket kan ske i form av årsvis nettodebitering eller på annat sätt som principiellt sett ger lika mycket betalt för den genererade elen.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett styrmedel som ger konsumenten rätt att leverera egen el och få ersättning som motsvarar elpriset för konsument.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi är positiva till småskalig elproduktion från solenergi och förutsättningarna förbättras stadigt genom kraftigt sjunkande priser på solcellsanläggningar. En skattelättnad, motsvarande sådan nettodebitering som Naturskyddsföreningen efterlyser, åstadkoms nu genom de förslag som regeringen under våren överlämnat till riksdagen. Vi föreslår att mikroproducenterna ska få ekonomisk kompensation i form av skattereduktion på max 18.000 kronor per år för den överskottselsom de matar in i elnätet.

10. Ekologiskt jordbruk

Bakgrund: Det konventionella jordbrukets användning av bekämpningsmedel ger allvarliga effekter på den biologiska mångfalden och konstgödseln bidrar till övergödningen av havsmiljön. Rester av gifter finns dessutom ofta kvar i lantbrukets produkter. Ekologiskt lantbruk, däremot, sprider varken bekämpningsmedel eller konstgödselmedel, och det bidrar dessutom till bland annat en bättre djurvälstånd. Jordbruksverket har föreslagit att 20 procent av åkermarken ska odlas ekologiskt 2020. Att fastställa och öka detta mål vore mycket drivande för utvecklingen av ett ekologiskt och mer konkurrenskraftigt svenskt jordbruk, och för att säkerställa den ekologiska marknaden i Sverige. En tydlig målsättning behöver slås fast under nästa mandatperiod.

Naturskyddsföreningens krav: Sätt ett mål på minst 50 procent ekologiskt odlad areal till 2030.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Det ekologiska jordbruket får gärna växa. Kristdemokraterna står bakom en rad satsningar för ökad ekologisk livsmedelsproduktion, och regeringen anslår ytterligare stöd till ekoproduktion i det nya Landsbygdsprogrammet. Men störst påverkan har vi som konsumenter. Med en ökad efterfrågan kommer också den ekologiska produktionen i Sverige att öka.

11. Miljöavgift på växtskyddsmedel

Bakgrund: Kemikalieinspektionens beräkningar visar att både användningen av kemiska bekämpningsmedel i jordbruket, och deras miljö- och hälsorisker ökar i Sverige. Enligt EU:s ramdirektiv för hållbar användning av bekämpningsmedel bör ekonomiska instrument uppmuntras då det kan vara avgörande för att nå en

hållbar användning. I dag finns en punktskatt på växtskyddsmedel som beräknas på mängd aktiv substans oavsett typ av preparat, verkningsätt och miljöpåverkan. Den svenska skattesatsen på 30 kr per kg aktiv substans infördes 2004 och är långt ifrån styrande och en ny reglering behövs. Ett gott exempel är den miljöavgift som infördes i Danmark 2013, som tas ut som ett procentpåslag på produktpriset och är differentierad efter en farlighetsklassning.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en differentierad miljöavgift på växtskyddsmedel som kan återföras till näringen för ökade miljöåtgärder.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Under de senaste decennierna har användningen av många farliga kemiska ämnen begränsats. Dagens bekämpningsmedel är verksamma vid betydligt lägre koncentrationer och behöver inte appliceras i samma utsträckning. De har också lägre riskindex. I närtid finns en uppgång av användningen som behöver stävjas genom en kombination av åtgärder i form av miljölagar, skärpt lagstiftning inom EU samt internationella överenskommelser. Även frivilliga åtgärder som miljömärkning, miljöledningssystem i företag samt ekologisk odling bidrar. Huruvida just den danska modellen för miljöavgift är rätt väg för Sverige att gå, anser vi behöver analyseras närmare.

12. Ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet

Bakgrund: Riksdagens mål om en giftfri miljö kommer enligt upprepade utvärderingar av myndigheter inte att uppnås utan ökade insatser. En stärkt lagstiftning, ökade resurser och ett utvecklat frivilligt arbetet för en giftfri miljö har pekats ut som viktiga åtgärder. Därtill har bland annat Kemikalieinspektionen bedömt att ekonomiska styrmedel kan behöva införas på området. En kemikalieskatt på konsumentvaror med farliga ämnen har utretts, exempelvis gällande vissa kläder, och slutsatsen är att en sådan kan öka måluppfyllelsen. Regeringen tillsatte under 2013 en särskild utredare som ska analysera behovet av nya ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet och vilken typ av ekonomiskt styrmedel som har bäst förutsättningar att vara verkningsfullt och kostnadseffektivt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ekonomiska styrmedel i form av skatter eller avgifter mot farliga kemikalier i konsumentvaror.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Rätt utformade är ekonomiska styrmedel verkningsfulla och kostnadseffektiva. Regeringens särskilda utredare ska till i januari 2015 analysera vilka nya skatter och avgifter på kemikalieområdet som kan vara effektiva för att minska förekomsten av eller risken för exponering och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen från olika varugrupper, t.ex. kläder och hemelektronik. Vi ser med spänning fram mot resultatet av utredarens analys.

13. Samreglering av miljögifter

Bakgrund: Regleringen av farliga kemikalier går mycket långsamt. När väl ett farligt ämne begränsas händer det inte sällan att ett nytt, ganska likartat ämne introduceras på marknaden. Substitutet har ibland även likartade miljö- och hälsoegenskaper som det reglerade ämnet, och har inte alltid genomgått motsvarande riskbedömning. Det finns exempelvis minst 25 ftalater, varav de flesta inte genomgått fullgod riskbedömning. Andra exempel på sådana grupper är bromerade- och klorerade flamskyddsmedel, bisfenoler och perfluorerade ämnen. Ett sätt att komma tillrätta med att farliga ämnen byts ut mot andra farliga ämnen är att samreglera kemikalier gruppvis, exempelvis när ämnen ska bedömas eller tillståndsprövas. Utgångspunkten bör då vara att hantera okända ämnen som kända farliga ämnen i samma kemikaliegrupp.

Naturskyddsföreningens krav: Kemikalier med likartade egenskaper ska samregleras både i Sverige och i EU, om ett av ämnena i gruppen visats farligt.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi är positiva till samreglering, vi har t ex riksdagsbeslut i den riktningen vad gäller besläktade bisfenoler.

14. Havsskydd

Bakgrund: I dag har lite drygt sex procent av Sveriges havsområden ett marint områdesskydd, att jämföra med cirka 20 procent i Danmark och ungefär 40 procent i Tyskland. FN:s Nagoyamål anger att minst tio procent ska skyddas till 2020, vilket blivit ett svenskt miljömål. Forskningen visar dock att behovet av skyddade områden snarare ligger på 20-30 procent för varje habitat. Det är också viktigt att skyddet inte bara avser yta utan även reglerar fiske och exploaterande

verksamhet som skadlig bottentrålning. De flesta marina område-skydd i Sverige saknar dock sådana regler; till och med i Kosterfjorden – Sveriges enda marina nationalpark – tillåts bottentrålning. Det är viktigt att det marina skyddet framöver inkluderar relevanta åtgärder som exempelvis fiskebegränsningar. Det är bra för både miljön och fisket.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta att öka andelen marint skyddade områden till minst 20 procent av Sveriges ekonomiska zon.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Bland regeringens etappmål för biologisk mångfald och ekosystemtjänster finns målet att till 2020 skydda 10 procent av de marina områdena. Detta mål representerar en ökning av de skyddade marina områdena med minst 570 000 hektar jämfört med 2012, och Sverige lever därmed upp till sina internationella åtaganden.

15. Nationellt ålfiskestopp

Bakgrund: Ålen i Europa är akut utrotningshotad enligt forskarnas och myndigheternas bedömningar. Bestånden är på en oerhört låg nivå. Orsakerna till problemen är såväl överfiske som att ålar dör i vattenkraftverk på väg till havet. EU antog därför 2007 en återhämtningsplan för ålen och för att genomföra den finns nationella förvaltningsplaner. I Sverige ledde planen bland annat till stängning av fritidsfisket, men det riktade yrkesfisket har tillåtits fortsätta. I dag finns hundratals dispenser för fortsatt ålfiske. Detta sker trots att forskarnas råd är att stänga ålfisket. Under 2014 ska EU:s ålförvaltningsplan eventuellt revideras. Sverige har dock nationell rådighet över frågan, vilket innebär att regeringen inte behöver invänta nya EU-beslut för att kunna vidta nya åtgärder, såsom att helt stänga ålfisket.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett nationellt fiskestopp för allt fiske efter ål oavsett hur EU:s förvaltningsplan ändras.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: För att främja ålbeståndet i Sverige behöver vi verkningsfulla åtgärder för att minska negativ påverkan från t.ex. vattenkraften och massa- och pappersindustrin. Om ändringar sker i EU:s förvaltningsplan gällande ålfisket behöver vi också ta hänsyn till de nya rekommendationerna.

Miljöpartiet

A. Tre frågor om de viktigaste miljöproblemen och vilka konkreta förslag ni avser att genomföra under nästa mandatperiod för att åtgärda problemen

1. Vilka tre miljöproblem anser ert parti vara de mest viktiga att fokusera arbetet på i riksdag och regering under nästa mandatperiod?

Svar: Utsläppen av växthusgaser som bidrar till klimatpåverkan, användning och spridning av kemikalier som är skadliga för människors hälsa och miljön, samt utarmningen av den biologiska mångfalden på land och i haven.

2. Vilka tre konkreta förslag vill ni fatta beslut om i riksdag och regering under nästa mandatperiod för att minska de tre miljöproblem som ni valt att fokusera på?

Svar: För att minska utsläppen av växthusgaser vill vi införa ett klimatpolitiskt ramverk som säkerställer att Sveriges utsläpp minskar till en globalt hållbara nivå i den takt som vetenskapen ser behövs. Inom kemikalieområdet vill vi att Sverige ska gå före genom att förbjuda farliga ämnen som har fastnat i EU:s långbänk. För att vända den negativa utvecklingen för den biologiska mångfalden vill vi bl a minska överfisket och skydda fler skogar.

3. Vilka tre miljöförslag anser ert parti är de mest viktiga för den kommande regeringen att driva inom ramen för EU:s ministerråd i syfte att påverka EU:s gemensamma miljölagstiftning?

Svar: Den viktigaste frågan är att EU måste anta bindande och ambitiösa mål för 2030 vad gäller andelen förnybar energi, minskad energianvändning och minskade utsläpp av växthusgaser. Det är också högt prioriterat att skärpa Reach så att ämnen kan regleras i grupp efter inneboende egenskaper. Vi vill även säkerställa ett tydligare och starkare skydd för Natura 2000-områden, bl a i förhållande till gruvverksamhet.

B. Tre övergripande frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslut under nästa mandatperiod

1. Blocköverskridande miljösamarbete

Bakgrund: Blocköverskridande uppgörelser har historiskt varit hörnstenar i den svenska miljö- och energipolitiken. När Sverige som första land i världen införde en koldioxidskatt 1991 var det en central del i skatteuppgörelsen mellan S och FP. Samtidigt beror den ökande andelen förnybar elproduktion i hög grad på energiuppgörelsen mellan C, S och V 1997. Sedan dess har blockpolitiken blivit ett allt större miljöproblem. I riksdagen finns i dag majoritet för flera viktiga miljöbeslut, men de genomförs ofta inte på grund av låsningar i blocken. Det behövs breda, blocköverskridande överenskommelser om miljömålen ska kunna nås och stabila spelregler ska kunna skapas. Även för att stå långsiktigt starkt i EU:s miljöarbete behövs uppgörelser över partigränserna.

Naturskyddsföreningens krav: Partierna ska sträva efter att ingå blocköverskridande uppgörelser i centrala miljöfrågor under mandatperioden.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: I många övergripande frågor är det viktigt med en bred politisk samsyn och breda överenskommelser. Det gäller exempelvis införandet av ett klimatpolitiskt ramverk och målet om ett hållbart energisystem till 2030 med 100% förnybar energi.

2. Grön investeringsfond

Bakgrund: Det behövs omfattande investeringar för att ordentligt kunna minska både arbetslösheten och utsläppen av växthusgaser. Oberoende av skattetrycket krävs kapital från annat håll för att klara stora investeringar som klimatanpassning, utbyggd kollektivtrafik, energieffektivisering av bostäder och smarta elnät. Många pensionsfonder visar redan stort intresse i att investera i sådana långsiktiga, samhällsnyttiga projekt, förutsatt att de garanteras säker avkastning på insatt kapital. Det kan ske med gröna statliga obligationer. I Storbritannien har en grön statlig investeringsbank inrättats med stor framgång. Sverige bör på liknande sätt starta en grön investeringsbank som dessutom kan ge

ut gröna obligationer samtidigt som banken investerar i olika typer av miljöprojekt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en statlig grön investeringsbank som också ger ut gröna obligationer.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Miljöpartiet har föreslagit att en grön investeringsbank startas som kan låna ut och kanalisera pengar till gröna långsiktiga investeringar. Banken ska också kunna fungera som förmedlare av till exempel gröna obligationer.

3. Grön skattereform

Bakgrund: Forskningen visar att produktions- och konsumtionsmönster måste förändras i grunden för att klara miljömställningen. Här kan skattesystemets utformning spela en avgörande roll, men det behöver renodlas för att på ett tydligare sätt styra mot ökad resurseffektivitet, minskad klimatpåverkan och reducerad arbetslöshet. Sverige har en god tradition av att använda olika ekonomiska styrmedel i miljöarbetet, men ligger nu på nedre halvan i listan över EU-länder när det gäller andelen miljö- och energiskatter av landets totala skatteintäkter. Regeringen bör därför direkt efter valet tillsätta en parlamentarisk utredning om ett nytt skattesystem som syftar till att lösa både jobb- och miljökrisen, och som samtidigt kan göra Sverige till en konkurrenskraftig ekonomi i omställningen till en hållbar utveckling.

Naturskyddsföreningens krav: Inrätta en parlamentarisk utredning efter valet, i syfte att genomföra en grön skattereform.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Miljöpartiet ser flera behov av en ny större skatteöversyn och skattereform. En självklar utgångspunkt för oss är att styra mot minskad och effektivare resursanvändning, samt minskad miljöförstöring.

C. Femton frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslutsfattande under nästa mandatperiod i specifika miljöfrågor

1. Skogsvårdslagen

Bakgrund: Skogsbruket påverkar mer än hälften av Sveriges landareal och forskarna har rödlistat över 2 000 arter i skogen. Upprepade utvärderingar visar att riksdagens mål Levande skogar inte kommer att nås utan ökade insatser. Miljömålsberedningen föreslog därför i fjol ett antal ändringar av skogsvårdslagen, men i stort sett inga förslag har genomförts. Skogsvårdslagen är föråldrad och kom före miljömålen utvecklades, före skogscertifieringen, före EU-medlemskapet, innan dagens klimatpolitik växte fram och före miljöbalken antogs. Det är nu hög tid att skogsvårdslagen moderniseras och att den inordnas i miljöbalken. Då kan miljökrav ställas med grund i både miljömålen och EU-rättens olika krav, med följderna att en bättre helhetsyn på en hållbar markanvändning uppnås.

Naturskyddsföreningens krav: Inordna skogsvårdslagens regler som en del av miljöbalken.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Det har varit vår inställning sedan miljöbalkens tillkomst att den ska inkludera förvaltningen av skog.

2. Skogsskydd

Bakgrund: Sverige har förbundit sig att följa FN:s Nagoyaplan för biologisk mångfald från 2010. Mål 11 i planen kräver att minst 17 procent av landområdena, särskilt områden av stor betydelse för biologisk mångfald, ska bevaras i ekologiskt representativa och väl förbundna system. Eftersom merparten av de hotade skogsarterna finns i den så kallat produktiva skogsmarken, så förutsätter Nagoyamål 11 att den marken sätts i fokus. Enligt Naturvårdsverket finns omkring 880 000 hektar oskyddade områden med höga naturvärden dokumenterade, som rimligen behöver skyddas om riksdagens miljö kvalitetsmål Levande skogar ska uppnås. I år beräknas endast 8 000 hektar skyddas. Det behövs nu ökade resurser för att klara Nagoyamålet och riksdagens miljö mål.

Naturskyddsföreningens krav: Öka resurserna så att det säkerställs att Sverige kommer att uppfylla mål 11 i FN:s Nagoyaåtagande i skogliga ekosystem.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Miljöpartiet vill att 17 % av den produktiva skogen långsiktigt skyddas, med prioritet för idag oskyddade skogar med höga naturvärden. För detta krävs ökande anslag på miljardnivå i budgeten vilket vi visat i vår skuggbudget.

3. Strandskydd

Bakgrund: Stränderna, kusten och grunda havsområden är viktiga för både den biologiska mångfalden och för rekreation och friluftsliv. Men många stränder exploateras hårt med växande bebyggelse, nya småbåtshamnar, privata bryggor, vattenbruk, samt industri- och energianläggningar. Det gäller inte minst i skärgårdar och längs kusten i södra Sverige. Strandskyddsreglerna i miljöbalken har sin grund i lagstiftning från 1950-talet. Med en lagändring 2009 sade sig regeringen vilja skärpa strandskyddet i de mest utsatta områdena, och samtidigt möjliggöra för dispenser i glesbebyggda områden. I praktiken har dock förändringen inneburit en uppluckring av skyddet över hela landet, även i områden med höga värden och redan hårt exploateringsstryck. Någon förstärkning av reglerna har inte skett.

Naturskyddsföreningens krav: Begränsa dispens- och undantagsmöjligheten från strandskydd i värdefulla starkt exploaterade områden i södra Sverige.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Ja, vi har krävt att det ska krävas 'synnerliga' i stället för 'särskilda' skäl för dispens i dessa områden, vilket gör det svårare att ge dispens.

4. Koldioxidskatt

Koldioxidskatten är ett av de mest måleffektiva och kostnadseffektiva styrmedel som finns i klimatpolitiken. Sedan skatten infördes i Sverige i början av 1990-talet har utsläppen av koldioxid minskat avsevärt. Trots det motsvarar skattens nivå i Sverige fortfarande inte utsläppens faktiska kostnader. Styreffekten kan bli därför bli bättre genom höjningar exempelvis inom ramen för en skatteväxling. Den parlamentariskt sammansatta Klimatberedningen, där alla dåvarande riksdagspartier ingick, bedömde år 2008 bland annat att skatten på bensin och

diesel åtminstone borde höjas till en nivå som motsvarar en prisökning med 70 öre per liter. Trots enigheten bland partierna har en sådan höjning inte genomförts. Förändringarna av koldioxidskatten har under mandatperioden främst bestått av mindre justeringar och en indexerad uppräknings, trots att utvärderingar visar att riksdagens klimatmål inte kommer att nås.

Naturskyddsföreningens krav: Höj koldioxidskatten med minst samma belopp som Klimatberedningen kom överens om.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Miljöpartiet har haft detta förslag i vår budgetmotion de senaste åren. Samtidigt behöver priset på klimatutsläpp öka även i de sektorer som idag inte har koldioxidskatt, dvs EU:s utsläppshandel måste revideras så det blir ett pris på utsläppen där.

5. Förnybar energi

Bakgrund: I Sverige är i dag ungefär hälften av energitillförseln förnybar, vilket är strax över det mål som satts inom EU för svensk del. Detta är dock långt ifrån tillräckligt med tanke på riksdagens miljökvalitetsmål för klimat och utifrån de goda förutsättningarna i Sverige. Sverige är också ett av de länder som har gjort minst i EU när det gäller solceller, trots att solförhållandena är ungefär lika goda som norra Tyskland där investeringarna skjuter i höjden. Den stora mängden vattenkraft i Sverige gör det möjligt att balansera en ordentlig utbyggnad av vindkraften. Samtidigt behöver den åldrande kärnkraftsparken avvecklas. Till 2030 är det fullt möjligt att ersätta befintlig kärnkraft med effektivisering och förnybar elproduktion, samt att fasa ut befintlig torv och kol ur fjärrvärmenäten.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta om att ställa om till ett helt förnybart energisystem i Sverige 2030, alltså inom en generation.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Miljöpartiet har motionerat om att riksdagen ska anta ett sådant mål sedan 2010.

6. Ägardirektiv till Vattenfall

Bakgrund: Statliga Vattenfall släpper i dag ut cirka 85 miljoner ton koldioxid årligen, vilket är mer än Sveriges totala utsläpp. Merparten av Vattenfalls utsläpp

sker i Tyskland men genom det statliga ägandet finns rådighet över investeringar och bolagsportfölj. Vattenfall lägger dessutom i dag en väsentligt lägre andel av sina investeringar på vind, sol och vatten jämfört med för sex år sedan. Samtidigt har investeringarna i fossil elproduktion ökat stort. Företaget planerar bland annat fem nya brunkolgruvor i Lausitz-regionen i Tyskland, vilket skulle leda till ökade koldioxidutsläpp. Vattenfall har också visat intresse att bygga ny kärnkraft i Sverige. Ett första steg i att öka styrningen av Vattenfall mot en förnybar energiframtid är att byta ut de statliga ägardirektiven och driva på så att Vattenfall bli det ledande energibolaget i EU på förnybar energi.

Naturskyddsföreningens krav: Ge Vattenfall nya ägardirektiv som gör att bolaget fasar ut fossila bränslen och satsningarna på kolkraft och kärnkraft.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Miljöpartiet har motionerat om detta i många år. Vi anser att bolaget ska ta fram en strategi för att senast 2030 helt basera sin verksamhet på förnybara energikällor och affärsmodeller för smart användning av energi.

7. Registreringsavgift för bränsletörstiga personbilar

Bakgrund: Personbilars koldioxidutsläpp står för en stor del av Sveriges klimatpåverkan. Koldioxidutsläppen från nya bilar i Sverige är också jämförelsevis höga inom EU. Ett beprövat styrmedel för att sänka utsläppen från nya bilar är att införa en registreringsskatt kopplad till en miljöpremie (malus-bonus). Det innebär att den som köper en bil som har högre utsläpp än en brytpunkt, exempelvis 95 gram koldioxid per km, får betala en avgift som är relaterad till hur stora utsläpp bilen har. Dessa medel ges som en premie till den som köper en bil med låga utsläpp, alltså bilar som släpper ut mindre än brytpunkten. Frankrike har redan infört detta styrmedel och i betänkandet från den svenska utredningen Fossilfrihet på väg, som presenterades i december 2013, lyfts styrmedlet fram som principiellt mycket viktigt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en registreringsavgift för bränsletörstiga bilar som används till rabatter för bränslesnåla bilar.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Miljöpartiet har länge drivit frågan om att införa ett bonus-malus-system. Det har även föreslagits i den statliga FFF-utredningen. Tyvärr väljer

alliansen att strunta i detta förslag och ändra sin misslyckade miljöbilspolitik, vilket skapar stor osäkerhet hos både producenter och konsumenter.

8. Järnvägssatsning

Bakgrund: För att minska transportsektorns stora klimatpåverkan krävs att person- och lastbilstrafikens dominans minskar. Det förutsätter bland annat en klart bättre tillgång på järnvägstransporter för både person- och godstrafik. Stora resurser krävs för att lyckas med en sådan omställning. I dagsläget saknas tillräckligt ambitiösa visioner, liksom konkreta klimatanpassade handlingsplaner och tillräckliga medel, för att skapa framtidens hållbara transportsystem, där järnvägen måste få en huvudroll. Förutom ett ökat årligt järnvägsunderhåll behöver stora nyinvesteringar göras. Naturskyddsföreningen föreslår som en miniminivå att minst 20 miljarder kronor årligen avsätts för nyinvesteringar i järnvägssystemet, inom ramen för det nuvarande totala anslaget till infrastruktur.

Naturskyddsföreningens krav: Satsa minst 20 miljarder årligen på nyinvesteringar i järnvägen.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: I vår nationella plan för infrastrukturperioden satsar vi över 210 miljarder i nya spårinvesteringar, vilket är ca 80 miljarder mer än regeringen. Det motsvarar årliga investeringar på omkring 18 miljarder och täcker in flera stora och viktiga projekt i närtid. Vi är såklart beredda att se över denna summa och omprioritera så att ännu mer resurser kan tillföras järnvägen om det är nödvändigt.

9. Solcellsenergi

Bakgrund: Solceller är en viktig del i framtidens energisystem. Den är förnybar och till skillnad från vindkraft och bioenergi är de möjliga konflikterna med skydd av biologisk mångfald avsevärt mindre. I de flesta fall finns det redan tak att installera solceller på och ny mark behöver då inte tas i anspråk. Placering på tak innebär också att energin kan produceras inne i städerna där en stor del av energin används. Sverige ligger långt efter flera andra EU-länder som redan installerat mycket solceller. Det saknas såväl nationella mål och handlingsplaner som verksamma styrmedel i Sverige. En viktig åtgärd är att ge elkonsumenter möjlighet att själva leverera och få betalt för el, vilket kan ske i form av årsvis

nettodebitering eller på annat sätt som principiellt sett ger lika mycket betalt för den genererade elen.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett styrmedel som ger konsumenten rätt att leverera egen el och få ersättning som motsvarar elpriset för konsument.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Miljöpartiet vill införa ett system där den el som ett hushåll levererar till nätet ska kvittas mot el som hushållet köper från nätet, så kallad nettodebitering. Vårt mål är att 500 000 hushåll ska ha egen elproduktion inom fem år.

10. Ekologiskt jordbruk

Bakgrund: Det konventionella jordbrukets användning av bekämpningsmedel ger allvarliga effekter på den biologiska mångfalden och konstgödseln bidrar till övergödningen av havsmiljön. Rester av gifter finns dessutom ofta kvar i lantbrukets produkter. Ekologiskt lantbruk, däremot, sprider varken bekämpningsmedel eller konstgödselmedel, och det bidrar dessutom till bland annat en bättre djurvälstånd. Jordbruksverket har föreslagit att 20 procent av åkermarken ska odlas ekologiskt 2020. Att fastställa och öka detta mål vore mycket drivande för utvecklingen av ett ekologiskt och mer konkurrenskraftigt svenskt jordbruk, och för att säkerställa den ekologiska marknaden i Sverige. En tydlig målsättning behöver slås fast under nästa mandatperiod.

Naturskyddsföreningens krav: Sätt ett mål på minst 50 procent ekologiskt odlad areal till 2030.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi har föreslagit mål på 30 % ekologisk areal till 2020 vilket ligger i linje med 50 % till 2030.

11. Miljöavgift på växtskyddsmedel

Bakgrund: Kemikalieinspektionens beräkningar visar att både användningen av kemiska bekämpningsmedel i jordbruket, och deras miljö- och hälsorisker ökar i Sverige. Enligt EU:s ramdirektiv för hållbar användning av bekämpningsmedel bör ekonomiska instrument uppmuntras då det kan vara avgörande för att nå en hållbar användning. I dag finns en punktskatt på växtskyddsmedel som beräknas

på mängd aktiv substans oavsett typ av preparat, verkningsätt och miljöpåverkan. Den svenska skattesatsen på 30 kr per kg aktiv substans infördes 2004 och är långt ifrån styrande och en ny reglering behövs. Ett gott exempel är den miljöavgift som infördes i Danmark 2013, som tas ut som ett procentpåslag på produktpriset och är differentierad efter en farlighetsklassning.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en differentierad miljöavgift på växtskyddsmedel som kan återföras till näringen för ökade miljöåtgärder.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi vill att dagens bekämpningsmedelsskatt ska höjas och differentieras utifrån medlens farlighet.

12. Ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet

Bakgrund: Riksdagens mål om en giftfri miljö kommer enligt upprepade utvärderingar av myndigheter inte att uppnås utan ökade insatser. En stärkt lagstiftning, ökade resurser och ett utvecklat frivilligt arbetet för en giftfri miljö har pekats ut som viktiga åtgärder. Därtill har bland annat Kemikalieinspektionen bedömt att ekonomiska styrmedel kan behöva införas på området. En kemikalieskatt på konsumentvaror med farliga ämnen har utretts, exempelvis gällande vissa kläder, och slutsatsen är att en sådan kan öka måluppfyllelsen. Regeringen tillsatte under 2013 en särskild utredare som ska analysera behovet av nya ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet och vilken typ av ekonomiskt styrmedel som har bäst förutsättningar att vara verkningsfullt och kostnadseffektivt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ekonomiska styrmedel i form av skatter eller avgifter mot farliga kemikalier i konsumentvaror.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: I konsumentvaror vill vi att farliga kemikalier ska vara förbjudna, men ekonomiska styrmedel är ett bra verktyg både när detta av olika skäl inte går att genomföra och för andra varor som t ex konstgödsel.

13. Samreglering av miljögifter

Bakgrund: Regleringen av farliga kemikalier går mycket långsamt. När väl ett farligt ämne begränsas händer det inte sällan att ett nytt, ganska likartat ämne

introduceras på marknaden. Substitutet har ibland även likartade miljö- och hälsoegenskaper som det reglerade ämnet, och har inte alltid genomgått motsvarande riskbedömning. Det finns exempelvis minst 25 ftalater, varav de flesta inte genomgått fullgod riskbedömning. Andra exempel på sådana grupper är bromerade- och klorerade flamskyddsmedel, bisfenoler och perfluorerade ämnen. Ett sätt att komma tillrätta med att farliga ämnen byts ut mot andra farliga ämnen är att samreglera kemikalier gruppvis, exempelvis när ämnen ska bedömas eller tillståndsprövas. Utgångspunkten bör då vara att hantera okända ämnen som kända farliga ämnen i samma kemikaliegrupp.

Naturskyddsföreningens krav: Kemikalier med likartade egenskaper ska samregleras både i Sverige och i EU, om ett av ämnena i gruppen visats farligt.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Prioriterad EUfråga för oss.

14. Havsskydd

Bakgrund: I dag har lite drygt sex procent av Sveriges havsområden ett marint områdesskydd, att jämföra med cirka 20 procent i Danmark och ungefär 40 procent i Tyskland. FN:s Nagoyamål anger att minst tio procent ska skyddas till 2020, vilket blivit ett svenskt miljömål. Forskningen visar dock att behovet av skyddade områden snarare ligger på 20-30 procent för varje habitat. Det är också viktigt att skyddet inte bara avser yta utan även reglerar fiske och exploaterande verksamhet som skadlig bottentrålning. De flesta marina områdesskydd i Sverige saknar dock sådana regler; till och med i Kosterfjorden – Sveriges enda marina nationalpark – tillåts bottentrålning. Det är viktigt att det marina skyddet framöver inkluderar relevanta åtgärder som exempelvis fiskebegränsningar. Det är bra för både miljön och fisket.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta att öka andelen marint skyddade områden till minst 20 procent av Sveriges ekonomiska zon.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Sverige har idag lägst andel skyddade områden till havs, jämfört med övriga länder runt Östersjön. Det är inte bra. Vi vill, i ett första steg, inrätta tre nya skyddade havsområden: Klints bank öster om Gotland, Öresund och Djupa

rännan i Kattegatt. I dessa områden måste arbetet för att identifiera skyddsvärden intensifieras, men redan nu måste bottentrålning stoppas.

15. Nationellt ålfiskestopp

Bakgrund: Ålen i Europa är akut utrotningshotad enligt forskarnas och myndigheternas bedömningar. Bestånden är på en oerhört låg nivå. Orsakerna till problemen är såväl överfiske som att ålar dör i vattenkraftverk på väg till havet. EU antog därför 2007 en återhämtningsplan för ålen och för att genomföra den finns nationella förvaltningsplaner. I Sverige ledde planen bland annat till stängning av fritidsfisket, men det riktade yrkesfisket har tillåtits fortsätta. I dag finns hundratals dispenser för fortsatt ålfiske. Detta sker trots att forskarnas råd är att stänga ålfisket. Under 2014 ska EU:s ålförvaltningsplan eventuellt revideras. Sverige har dock nationell rådighet över frågan, vilket innebär att regeringen inte behöver invänta nya EU-beslut för att kunna vidta nya åtgärder, såsom att helt stänga ålfisket.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett nationellt fiskestopp för allt fiske efter ål oavsett hur EU:s förvaltningsplan ändras.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: I Sverige finns det ett "förbud" mot ålfiske, men undantag gör att många fiskare ändå får fånga ål. Den svenska regeringen bör snarast införa ett totalt stopp för ålfisket - det behöver man inte vänta på ny EU-lagstiftning för att göra.

Moderaterna

A. Tre frågor om de viktigaste miljöproblemen och vilka konkreta förslag ni avser att genomföra under nästa mandatperiod för att åtgärda problemen

1. Vilka tre miljöproblem anser ert parti vara de mest viktiga att fokusera arbetet på i riksdag och regering under nästa mandatperiod?

Svar: Vår miljöpolitik prioriterar fyra fokusområden: klimat, biologisk mångfald, en giftfri miljö samt levande hav och sjöar.

2. Vilka tre konkreta förslag vill ni fatta beslut om i riksdag och regering under nästa mandatperiod för att minska de tre miljöproblem som ni valt att fokusera på?

Svar: Vi vill bland annat fatta beslut om åtgärder för att minska utsläppen från transportsektorn utifrån FFF-utredningens förslag, fortsätta genomföra strategin för att nå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö och fortsätta arbetet med en översyn av reglerna om vattenverksamheter.

3. Vilka tre miljöförslag anser ert parti är de mest viktiga för den kommande regeringen att driva inom ramen för EU:s ministerråd i syfte att påverka EU:s gemensamma miljölagstiftning?

Svar: Vi ska lyfta behovet av ett ambitiöst utsläppsminskningssmål, skärpa REACH-förordningen för att få en mer ändamålsenlig kemikalierreglering och fortsätta arbetet med att reformera EU:s fiskeripolitik i allmänhet och EU:s tredjelandsavtal i synnerhet.

B. Tre övergripande frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslut under nästa mandatperiod

1. Blocköverskridande miljösamarbete

Bakgrund: Blocköverskridande uppgörelser har historiskt varit hörnstenar i den svenska miljö- och energipolitiken. När Sverige som första land i världen införde en koldioxidskatt 1991 var det en central del i skatteuppgörelsen mellan S och FP. Samtidigt beror den ökande andelen förnybar elproduktion i hög grad på energiuppgörelsen mellan C, S och V 1997. Sedan dess har blockpolitiken blivit ett allt större miljöproblem. I riksdagen finns i dag majoritet för flera viktiga miljöbeslut, men de genomförs ofta inte på grund av låsningar i blocken. Det behövs breda, blocköverskridande överenskommelser om miljömålen ska kunna nås och stabila spelregler ska kunna skapas. Även för att stå långsiktigt starkt i EU:s miljöarbete behövs uppgörelser över partigränserna.

Naturskyddsföreningens krav: Partierna ska sträva efter att ingå blocköverskridande uppgörelser i centrala miljöfrågor under mandatperioden.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Det viktigaste är att Sverige har en ambitiös, resultatorienterad och genomförbar miljöpolitik. En miljöpolitik som hotar jobb och tillväxt kommer inte att leda till ett mer hållbart samhälle utan tvärtom visar internationella erfarenheter att när länder drabbas av arbetslöshet eller ekonomisk kris är miljöfrågorna bland de första som prioriteras ned. För att miljö- och klimatfrämjande åtgärder ska vara långsiktigt hållbara ur ett samhällsekonomiskt perspektiv måste de bidra till ökad tillväxt och välstånd. Ju bredare samsyn vi kan nå om detta, desto bättre, men tyvärr ser vi få tecken på att något av oppositionspartierna gör samma grundläggande bedömning som oss.

2. Grön investeringsfond

Bakgrund: Det behövs omfattande investeringar för att ordentligt kunna minska både arbetslösheten och utsläppen av växthusgaser. Oberoende av skattetrycket krävs kapital från annat håll för att klara stora investeringar som klimatanpassning, utbyggd kollektivtrafik, energieffektivisering av bostäder och

smarta elnät. Många pensionsfonder visar redan stort intresse i att investera i sådana långsiktiga, samhällsnyttiga projekt, förutsatt att de garanteras säker avkastning på insatt kapital. Det kan ske med gröna statliga obligationer. I Storbritannien har en grön statlig investeringsbank inrättats med stor framgång. Sverige bör på liknande sätt starta en grön investeringsbank som dessutom kan ge ut gröna obligationer samtidigt som banken investerar i olika typer av miljöprojekt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en statlig grön investeringsbank som också ger ut gröna obligationer.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi har, tillsammans med övriga allianspartier, satsat betydande medel på miljöteknik under de senaste två mandatperioderna. Under förra mandatperioden avsattes drygt en miljard kronor till utveckling av miljöteknik. Den satsningen har följts upp av Miljöteknikstrategin där Alliansen mellan 2011-2014 satsar 400 miljoner kronor för att ytterligare stärka utvecklingen och exporten av svensk miljöteknik. Fram till och med 2020 vill vi dessutom satsa cirka 700 miljoner kronor i en ny grön investeringsfond. Syftet är att förbättra möjligheterna att finansiera affärsidéer som bidrar till en smartare energianvändning och till att minska utsläppen av koldioxid. Den gröna investeringsfonden ska särskilt investera i små och medelstora företag som behöver nytt kapital och ny kompetens för att kunna fortsätta utvecklas. Vår förhoppning är att denna satsning ska matchas med en lika tydlig satsning från privat riskvilligt kapital. Under alliansregeringen har investeringsklimatet i Sverige blivit bättre och vi har dessutom gjort det mer förmånligt för företag att satsa på forskning och utveckling.

3. Grön skattereform

Bakgrund: Forskningen visar att produktions- och konsumtionsmönster måste förändras i grunden för att klara miljöomställningen. Här kan skattesystemets utformning spela en avgörande roll, men det behöver renodlas för att på ett tydligare sätt styra mot ökad resurseffektivitet, minskad klimatpåverkan och reducerad arbetslöshet. Sverige har en god tradition av att använda olika ekonomiska styrmedel i miljöarbetet, men ligger nu på nedre halvan i listan över EU-länder när det gäller andelen miljö- och energiskatter av landets totala skatteintäkter. Regeringen bör därför direkt efter valet tillsätta en parlamentarisk

utredning om ett nytt skattesystem som syftar till att lösa både jobb- och miljökrisen, och som samtidigt kan göra Sverige till en konkurrenskraftig ekonomi i omställningen till en hållbar utveckling.

Naturskyddsföreningens krav: Inrätta en parlamentarisk utredning efter valet, i syfte att genomföra en grön skattereform.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Alliansregeringen har till exempel höjt dieselskatten och samtidigt sänkt skatten på jobb och företagande. Denna typ av grön skatteväxling är viktig för att stärka svenska företags konkurrenskraft och gör det möjligt för Sverige att ha relativt höga miljöskatter och en tuff miljölagstiftning samtidigt som förutsättningarna för jobben värnas. Oppositionen vill istället ensidigt höja skatterna på både miljö, jobb och företagande vilket skulle ha allvarliga konsekvenser för samhället.

C. Femton frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslutsfattande under nästa mandatperiod i specifika miljöfrågor

1. Skogsvårdslagen

Bakgrund: Skogsbruket påverkar mer än hälften av Sveriges landareal och forskarna har rödlistat över 2 000 arter i skogen. Upprepade utvärderingar visar att riksdagens mål Levande skogar inte kommer att nås utan ökade insatser. Miljömålsberedningen föreslog därför i fjol ett antal ändringar av skogsvårdslagen, men i stort sett inga förslag har genomförts. Skogsvårdslagen är föråldrad och kom före miljömålen utvecklades, före skogscertifieringen, före EU-medlemskapet, innan dagens klimatpolitik växte fram och före miljöbalken antogs. Det är nu hög tid att skogsvårdslagen moderniseras och att den inordnas i miljöbalken. Då kan miljökrav ställas med grund i både miljömålen och EU-rättens olika krav, med följderna att en bättre helhetsyn på en hållbar markanvändning uppnås.

Naturskyddsföreningens krav: Inordna skogsvårdslagens regler som en del av miljöbalken.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Skogsbruket regleras idag av skogsvårdslagen och omfattas även av delar av miljöbalken.

2. Skogsskydd

Bakgrund: Sverige har förbundit sig att följa FN:s Nagoyaplan för biologisk mångfald från 2010. Mål 11 i planen kräver att minst 17 procent av landområdena, särskilt områden av stor betydelse för biologisk mångfald, ska bevaras i ekologiskt representativa och väl förbundna system. Eftersom merparten av de hotade skogsarterna finns i den så kallat produktiva skogsmarken, så förutsätter Nagoyamål 11 att den marken sätts i fokus. Enligt Naturvårdsverket finns omkring 880 000 hektar oskyddade områden med höga naturvärden dokumenterade, som rimligen behöver skyddas om riksdagens miljö kvalitetsmål Levande skogar ska uppnås. I år beräknas endast 8 000 hektar skyddas. Det behövs nu ökade resurser för att klara Nagoyamålet och riksdagens miljö mål.

Naturskyddsföreningens krav: Öka resurserna så att det säkerställs att Sverige kommer att uppfylla mål 11 i FN:s Nagoyaåtagande i skogliga ekosystem.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Sverige har valt att lägga sig på en mer ambitiös nivå än Nagoyaavtalet, vilket innebär att vi ska bevara 20 procent av vårt landområde. I dagsläget är endast 10 procent, dvs. hälften, skyddade. I och med Alliansregeringens proposition "En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster" kommer cirka 150 000 hektar till att bli formellt skyddade. Vi tror dessutom att det finns potential att skydda ytterligare 200 000 hektar genom frivilliga åtgärder från skogsägare.

3. Strandskydd

Bakgrund: Stränderna, kusten och grunda havsområden är viktiga för både den biologiska mångfalden och för rekreation och friluftsliv. Men många stränder exploateras hårt med växande bebyggelse, nya småbåtshamnar, privata bryggor, vattenbruk, samt industri- och energianläggningar. Det gäller inte minst i skärgårdar och längs kusten i södra Sverige. Strandskyddsreglerna i miljöbalken har sin grund i lagstiftning från 1950-talet. Med en lagändring 2009 sade sig regeringen vilja skärpa strandskyddet i de mest utsatta områdena, och samtidigt möjliggöra för dispenser i glesbebyggda områden. I praktiken har dock förändringen inneburit en uppluckring av skyddet över hela landet, även i områden med höga värden och redan hårt exploateringsstryck. Någon förstärkning av reglerna har inte skett.

Naturskyddsföreningens krav: Begränsa dispens- och undantagsmöjligheten från strandskydd i värdefulla starkt exploaterade områden i södra Sverige.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Strandskyddslagstiftningen ska skydda värdefulla områden och ekosystem från påverkan. Tyvärr tillämpas den idag på ett sätt som orsakar stora problem för enskilda markägare runt om i landet. Därför har Alliansregeringen tagit fram en ny proposition om strandskyddet som ska leda till ökad flexibilitet och bättre anpassning till de verkliga förhållandena. Våra höga ambitioner att skydda och bevara den biologiska mångfalden i känsliga och skyddsvärda områden står kvar oförändrade.

4. Koldioxidskatt

Koldioxidskatten är ett av de mest måleffektiva och kostnadseffektiva styrmedel som finns i klimatpolitiken. Sedan skatten infördes i Sverige i början av 1990-talet har utsläppen av koldioxid minskat avsevärt. Trots det motsvarar skattens nivå i Sverige fortfarande inte utsläppens faktiska kostnader. Styreffekten kan bli därför bli bättre genom höjningar exempelvis inom ramen för en skatteväxling. Den parlamentariskt sammansatta Klimatberedningen, där alla dåvarande riksdagspartier ingick, bedömde år 2008 bland annat att skatten på bensin och diesel åtminstone borde höjas till en nivå som motsvarar en prisökning med 70 öre per liter. Trots enigheten bland partierna har en sådan höjning inte genomförts. Förändringarna av koldioxidskatten har under mandatperioden främst bestått av mindre justeringar och en indexerad uppräknings, trots att utvärderingar visar att riksdagens klimatmål inte kommer att nås.

Naturskyddsföreningens krav: Höj koldioxidskatten med minst samma belopp som Klimatberedningen kom överens om.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: I dagsläget anser vi inte att koldioxidskatten bör höjas. Vi har en kontrollstation 2015 för att utvärdera nivån på koldioxidskatten och har även tillsatt utredningen om klimatfärdplan 2050 som ska lämna förslag till en strategi för hur Alliansens långsiktiga vision att Sverige år 2050 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären ska uppnås.

5. Förnybar energi

Bakgrund: I Sverige är i dag ungefär hälften av energitillförseln förnybar, vilket är strax över det mål som satts inom EU för svensk del. Detta är dock långt ifrån tillräckligt med tanke på riksdagens miljökvalitetsmål för klimat och utifrån de goda förutsättningarna i Sverige. Sverige är också ett av de länder som har gjort minst i EU när det gäller solceller, trots att solförhållandena är ungefär lika goda som norra Tyskland där investeringarna skjuter i höjden. Den stora mängden vattenkraft i Sverige gör det möjligt att balansera en ordentlig utbyggnad av vindkraften. Samtidigt behöver den åldrande kärnkraftsparken avvecklas. Till 2030 är det fullt möjligt att ersätta befintlig kärnkraft med effektivisering och förnybar elproduktion, samt att fasa ut befintlig torv och kol ur fjärrvärmenäten.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta om att ställa om till ett helt förnybart energisystem i Sverige 2030, alltså inom en generation.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vår vision är ett Sverige med noll i nettoutsläpp av växthusgaser till år 2050. Till år 2020 ska halva Sveriges energianvändning komma från förnybara energikällor och till år 2030 ska vi ha en fordonsflotta som är oberoende av fossil energi. Ökad omställning till förnybar energi är ett viktigt sätt att nå fram till visionen, men en sådan omställning måste ske på ett ansvarfullt, kostnadseffektivt och säkert sätt. Vi står bakom Alliansens historiska energiöverenskommelse som innebär att den svenska energiförsörjningen på lång sikt ska vila på tre ben: vattenkraft, kärnkraft och ny förnybar energi.

6. Ägardirektiv till Vattenfall

Bakgrund: Statliga Vattenfall släpper i dag ut cirka 85 miljoner ton koldioxid årligen, vilket är mer än Sveriges totala utsläpp. Merparten av Vattenfalls utsläpp sker i Tyskland men genom det statliga ägandet finns rådighet över investeringar och bolagsportfölj. Vattenfall lägger dessutom i dag en väsentligt lägre andel av sina investeringar på vind, sol och vatten jämfört med för sex år sedan. Samtidigt har investeringarna i fossil elproduktion ökat stort. Företaget planerar bland annat fem nya brunkolgruvor i Lausitz-regionen i Tyskland, vilket skulle leda till ökade koldioxidutsläpp. Vattenfall har också visat intresse att bygga ny kärnkraft i Sverige. Ett första steg i att öka styrningen av Vattenfall mot en förnybar energiframtid är att byta ut de statliga ägardirektiven och driva på så att Vattenfall bli det ledande energibolaget i EU på förnybar energi.

Naturskyddsföreningens krav: Ge Vattenfall nya ägardirektiv som gör att bolaget fasar ut fossila bränslen och satsningarna på kolkraft och kärnkraft.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi står bakom Alliansens energiöverenskommelse om att svensk elförsörjning ska vila på tre ben: vattenkraft, kärnkraft och ny förnybar energi. Att minska utsläppen av växthusgaser är ett överordnat mål i vårt klimatarbete. Nya Moderaterna står därför bakom den strategiska inriktningen och de mål som Vattenfall satt upp för minskade utsläpp och investeringar i förnybar energi. Eftersom Vattenfalls investering i brunkolsverksamhet är så pass omfattande krävs det en långsiktig ordnad omställning. Vi vill däremot inte fasa ut satsningar

på kärnkraften. Den är viktig för att nå visionen om ett Sverige med noll i nettoutsläpp till år 2050.

7. Registreringsavgift för bränsletörstiga personbilar

Bakgrund: Personbilars koldioxidutsläpp står för en stor del av Sveriges klimatpåverkan. Koldioxidutsläppen från nya bilar i Sverige är också jämförelsevis höga inom EU. Ett beprövat styrmedel för att sänka utsläppen från nya bilar är att införa en registreringskatt kopplad till en miljöpremie (malus-bonus). Det innebär att den som köper en bil som har högre utsläpp än en brytpunkt, exempelvis 95 gram koldioxid per km, får betala en avgift som är relaterad till hur stora utsläpp bilen har. Dessa medel ges som en premie till den som köper en bil med låga utsläpp, alltså bilar som släpper ut mindre än brytpunkten. Frankrike har redan infört detta styrmedel och i betänkandet från den svenska utredningen Fossilfrihet på väg, som presenterades i december 2013, lyfts styrmedlet fram som principiellt mycket viktigt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en registreringsavgift för bränsletörstiga bilar som används till rabatter för bränslesnåla bilar.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Alliansregeringen tar frågan om transporterernas koldioxidutsläpp på stort allvar och det är därför vi har tagit fram FFF-utredningen. Utredningen ger flera olika förslag på hur vi ska nå regeringens mål om fossiloberoende fordonsflotta, bland annat ett så kallat bonus-malussystem. För närvarande bereds frågan på regeringskansliet och vi tittar på möjligheten att införa ett sådant system.

8. Järnvägssatsning

Bakgrund: För att minska transportsektorns stora klimatpåverkan krävs att person- och lastbilstrafikens dominans minskar. Det förutsätter bland annat en klart bättre tillgång på järnvägstransporter för både person- och godstrafik. Stora resurser krävs för att lyckas med en sådan omställning. I dagsläget saknas tillräckligt ambitiösa visioner, liksom konkreta klimatanpassade handlingsplaner och tillräckliga medel, för att skapa framtidens hållbara transportsystem, där järnvägen måste få en huvudroll. Förutom ett ökat årligt järnvägsunderhåll behöver stora nyinvesteringar göras. Naturskyddsföreningen föreslår som en

minimnivå att minst 20 miljarder kronor årligen avsätts för nyinvesteringar i järnvägssystemet, inom ramen för det nuvarande totala anslaget till infrastruktur.

Naturskyddsföreningens krav: Satsa minst 20 miljarder årligen på nyinvesteringar i järnvägen.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Ökade satsningar på järnvägen förutsätter en politik för jobb och tillväxt. Regeringen presenterade nyligen den nationella planen för transportsystemet, där vi gör historiskt stora satsningar på infrastrukturen för planperioden 2014-2025. Vi har fördubblat anslagen för drift och underhåll på järnvägen, jämfört med den förra socialdemokratiska regeringen och anslår också stora summor pengar för nyinvesteringar på järnväg. Vidare har vi beslutat om att bygga en ny stambana för höghastighetståg. Att i förväg besluta om en mycket hög lägsta årlig anslagsnivå är inte seriöst, vare sig sett ur budgetsynpunkt eller med tanke på att järnvägsprojekt måste utredas ordentligt innan man börjar bygga.

9. Solcellsenergi

Bakgrund: Solceller är en viktig del i framtidens energisystem. Den är förnybar och till skillnad från vindkraft och bioenergi är de möjliga konflikterna med skydd av biologisk mångfald avsevärt mindre. I de flesta fall finns det redan tak att installera solceller på och ny mark behöver då inte tas i anspråk. Placering på tak innebär också att energin kan produceras inne i städerna där en stor del av energin används. Sverige ligger långt efter flera andra EU-länder som redan installerat mycket solceller. Det saknas såväl nationella mål och handlingsplaner som verk samma styrmedel i Sverige. En viktig åtgärd är att ge elkonsumenter möjlighet att själva leverera och få betalt för el, vilket kan ske i form av årsvis nettodebitering eller på annat sätt som principiellt sett ger lika mycket betalt för den genererade elen.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett styrmedel som ger konsumenten rätt att leverera egen el och få ersättning som motsvarar elpriset för konsument.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi har lagt ett förslag om skattereduktion för mikroproducerad el som syftar till att underlätta för privatpersoner och företag att investera i produktion

av el från förnybara energikällor för egen förbrukning. Vi väntar just nu på statsstöds godkännande från EU-kommissionen innan de nya bestämmelserna kan träda i kraft. Anledningen till att vi inte förespråkar ett system för nettodebitering är att utredningen om ett sådant system kom fram till att det inte skulle vara förenligt med EU:s regler om mervärdesskatt. Istället föreslås att den som producerar förnybar el ska få skattereduktion med ungefär samma belopp som mikroproducenten skulle ha tjänat i ett system med nettodebitering.

10. Ekologiskt jordbruk

Bakgrund: Det konventionella jordbrukets användning av bekämpningsmedel ger allvarliga effekter på den biologiska mångfalden och konstgödseln bidrar till övergödningen av havsmiljön. Rester av gifter finns dessutom ofta kvar i lantbrukets produkter. Ekologiskt lantbruk, däremot, sprider varken bekämpningsmedel eller konstgödselmedel, och det bidrar dessutom till bland annat en bättre djurvälstånd. Jordbruksverket har föreslagit att 20 procent av åkermarken ska odlas ekologiskt 2020. Att fastställa och öka detta mål vore mycket drivande för utvecklingen av ett ekologiskt och mer konkurrenskraftigt svenskt jordbruk, och för att säkerställa den ekologiska marknaden i Sverige. En tydlig målsättning behöver slås fast under nästa mandatperiod.

Naturskyddsföreningens krav: Sätt ett mål på minst 50 procent ekologiskt odlad areal till 2030.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Genom Alliansens landsbygdsprogram kommer vi att satsa nästan 4 miljarder kronor på stöd till ekologisk produktion under de kommande sju åren. Utgångspunkten för oss är att maten vi äter ska vara sund, hälsosam och att vi samtidigt minskar livsmedelsproduktionens miljö- och klimatpåverkan. Vår utgångspunkt är att marknaden ska styra utbud och efterfrågan, ju mer politiken styr och ger stöd, desto mer snedvrids marknaden, det gäller även livsmedel. Miljö- och climateffekterna av ekologiskt producerad mat är dessutom inte självklara. Därför tycker vi att valet mellan ekologiskt och konventionellt producerad mat inte alltid är helt enkelt. Vi vill värna vår svenska livsmedelsproduktion, Sverige har ett av världens högsta djurskydd och svensk livsmedelsproduktion skapar både biologisk mångfald och ekonomisk tillväxt. Mat som produceras i Sverige, både ekologisk och konventionell, har ofta en mindre miljö- och klimatpåverkan är mycket av den mat vi importerar.

11. Miljöavgift på växtskyddsmedel

Bakgrund: Kemikalieinspektionens beräkningar visar att både användningen av kemiska bekämpningsmedel i jordbruket, och deras miljö- och hälsorisker ökar i Sverige. Enligt EU:s ramdirektiv för hållbar användning av bekämpningsmedel bör ekonomiska instrument uppmuntras då det kan vara avgörande för att nå en hållbar användning. I dag finns en punktskatt på växtskyddsmedel som beräknas på mängd aktiv substans oavsett typ av preparat, verkningssätt och miljöpåverkan. Den svenska skattesatsen på 30 kr per kg aktiv substans infördes 2004 och är långt ifrån styrande och en ny reglering behövs. Ett gott exempel är den miljöavgift som infördes i Danmark 2013, som tas ut som ett procentpåslag på produktpriset och är differentierad efter en farlighetsklassning.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en differentierad miljöavgift på växtskyddsmedel som kan återföras till näringen för ökade miljöåtgärder.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet är ett tänkbart sätt att fortsätta arbeta för en giftfri miljö, ett av alliansregeringens prioriterade miljöområden. Alliansregeringen tillsatte i slutet på förra året en utredning som ska undersöka möjligheterna att införa olika kemikalieskatter. Utredningen ska redovisas den 31 januari 2015.

12. Ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet

Bakgrund: Riksdagens mål om en giftfri miljö kommer enligt upprepade utvärderingar av myndigheter inte att uppnås utan ökade insatser. En stärkt lagstiftning, ökade resurser och ett utvecklat frivilligt arbetet för en giftfri miljö har pekats ut som viktiga åtgärder. Därtill har bland annat Kemikalieinspektionen bedömt att ekonomiska styrmedel kan behöva införas på området. En kemikalieskatt på konsumentvaror med farliga ämnen har utretts, exempelvis gällande vissa kläder, och slutsatsen är att en sådan kan öka måluppfyllelsen. Regeringen tillsatte under 2013 en särskild utredare som ska analysera behovet av nya ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet och vilken typ av ekonomiskt styrmedel som har bäst förutsättningar att vara verkningsfullt och kostnadseffektivt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ekonomiska styrmedel i form av skatter eller avgifter mot farliga kemikalier i konsumentvaror.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Ett av Alliansregeringens prioriterade mål på miljöområdet är att skapa en giftfri miljö. En kemikalieskatt är tänkbar, men den måste i så fall utformas så att den är förenlig med EU-rätten. Regeringen tillsatte i slutet på förra året den så kallade kemikalieskatteutredningen som ska undersöka möjligheterna att införa ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet. Utredningen ska redovisas den 31 januari 2015. Den särskilda utredaren ska analysera behovet av nya ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet och vilken typ av ekonomiska styrmedel som har bäst förutsättningar att vara verkningsfullt och kostnadseffektivt.

13. Samreglering av miljögifter

Bakgrund: Regleringen av farliga kemikalier går mycket långsamt. När väl ett farligt ämne begränsas händer det inte sällan att ett nytt, ganska likartat ämne introduceras på marknaden. Substitutet har ibland även likartade miljö- och hälsoegenskaper som det reglerade ämnet, och har inte alltid genomgått motsvarande riskbedömning. Det finns exempelvis minst 25 ftalater, varav de flesta inte genomgått fullgod riskbedömning. Andra exempel på sådana grupper är bromerade- och klorerade flamskyddsmedel, bisfenoler och perfluorerade ämnen. Ett sätt att komma tillrätta med att farliga ämnen byts ut mot andra farliga ämnen är att samreglera kemikalier gruppvis, exempelvis när ämnen ska bedömas eller tillståndsprövas. Utgångspunkten bör då vara att hantera okända ämnen som kända farliga ämnen i samma kemikaliegrupp.

Naturskyddsföreningens krav: Kemikalier med likartade egenskaper ska samregleras både i Sverige och i EU, om ett av ämnena i gruppen visats farligt.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi anser att grupper av ämnen med liknande egenskaper, struktur eller användningsområde bör bedömas och prövas samlat.

14. Havsskydd

Bakgrund: I dag har lite drygt sex procent av Sveriges havsområden ett marint områdesskydd, att jämföra med cirka 20 procent i Danmark och ungefär 40 procent i Tyskland. FN:s Nagoyamål anger att minst tio procent ska skyddas till 2020, vilket blivit ett svenskt miljömål. Forskningen visar dock att behovet av

skyddade områden snarare ligger på 20-30 procent för varje habitat. Det är också viktigt att skyddet inte bara avser yta utan även reglerar fiske och exploaterande verksamhet som skadlig bottenrålning. De flesta marina områdesskydd i Sverige saknar dock sådana regler; till och med i Kosterfjorden – Sveriges enda marina nationalpark – tillåts bottenrålning. Det är viktigt att det marina skyddet framöver inkluderar relevanta åtgärder som exempelvis fiskebegränsningar. Det är bra för både miljön och fisket.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta att öka andelen marint skyddade områden till minst 20 procent av Sveriges ekonomiska zon.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi står fast vid att Sverige ska leva upp till Nagoyamålet och skydda minst tio procent av sina marina områden. Vi driver på inom EU för att begränsa skadligt fiske och har bland annat medverkat till ett förbud på EU-nivå mot att dumpa oönskad fångst överbord. Alliansregeringen har dessutom gjort en satsning på utveckling av selektiva fiskeredskap för att skapa förutsättningar för ett långsiktigt hållbart fiske.

15. Nationellt ålfiskestopp

Bakgrund: Ålen i Europa är akut utrotningshotad enligt forskarnas och myndigheternas bedömningar. Bestånden är på en oerhört låg nivå. Orsakerna till problemen är såväl överfiske som att ålar dör i vattenkraftverk på väg till havet. EU antog därför 2007 en återhämtningsplan för ålen och för att genomföra den finns nationella förvaltningsplaner. I Sverige ledde planen bland annat till stängning av fritidsfisket, men det riktade yrkesfisket har tillåtits fortsätta. I dag finns hundratals dispenser för fortsatt ålfiske. Detta sker trots att forskarnas råd är att stänga ålfisket. Under 2014 ska EU:s ålförvaltningsplan eventuellt revideras. Sverige har dock nationell rådighet över frågan, vilket innebär att regeringen inte behöver invänta nya EU-beslut för att kunna vidta nya åtgärder, såsom att helt stänga ålfisket.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett nationellt fiskestopp för allt fiske efter ål oavsett hur EU:s förvaltningsplan ändras.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: I Sverige pågår ett omfattande arbete på flera håll för att ålen ska återhämta sig. Det är redan idag förbjudet att fiska ål, med möjlighet till vissa undantag, dock är det viktigt att förvaltningen ändras allt eftersom ålens bestånd ändras.

Socialdemokraterna

A. Tre frågor om de viktigaste miljöproblemen och vilka konkreta förslag ni avser att genomföra under nästa mandatperiod för att åtgärda problemen

1. Vilka tre miljöproblem anser ert parti vara de mest viktiga att fokusera arbetet på i riksdag och regering under nästa mandatperiod?

Svar: 1. Klimatet 2. Kemikaliepolitiken 3 Övergödningen

2. Vilka tre konkreta förslag vill ni fatta beslut om i riksdag och regering under nästa mandatperiod för att minska de tre miljöproblem som ni valt att fokusera på?

Svar: 1. Vi vill införa ett klimatpolitiskt ramverk och en plan för att minska utsläppen med 90 % till 2050. 2. Vi vill införa en kemikalieskatt och dessutom förbjuda några av de farligaste ämnena. 3. Vi vill ha en plan för att minska de övergödande utsläppen i havet.

3. Vilka tre miljöförslag anser ert parti är de mest viktiga för den kommande regeringen att driva inom ramen för EU:s ministerråd i syfte att påverka EU:s gemensamma miljölagstiftning?

Svar: Ett mer ambitiöst förhandlingsbud i klimatförhandlingarna som innefattar bindande mål för utsläpp av växthusgaser, förnybar energi och energieffektivisering. Vi vill att EU arbetar fram en ny utvecklad kemikaliepolitik, ett nytt REACH. Vi vill ha fram ett nytt luftdirektiv i EU med nya utsläppstak som följer uppgörelsen i FN:s Göteborgsprotokoll för bättre luft.

B. Tre övergripande frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslut under nästa mandatperiod

1. Blocköverskridande miljösamarbete

Bakgrund: Blocköverskridande uppgörelser har historiskt varit hörnstenar i den svenska miljö- och energipolitiken. När Sverige som första land i världen införde en koldioxidskatt 1991 var det en central del i skatteuppgörelsen mellan S och FP. Samtidigt beror den ökande andelen förnybar elproduktion i hög grad på energiuppgörelsen mellan C, S och V 1997. Sedan dess har blockpolitiken blivit ett allt större miljöproblem. I riksdagen finns i dag majoritet för flera viktiga miljöbeslut, men de genomförs ofta inte på grund av låsningar i blocken. Det behövs breda, blocköverskridande överenskommelser om miljömålen ska kunna nås och stabila spelregler ska kunna skapas. Även för att stå långsiktigt starkt i EU:s miljöarbete behövs uppgörelser över partigränserna.

Naturskyddsföreningens krav: Partierna ska sträva efter att ingå blocköverskridande uppgörelser i centrala miljöfrågor under mandatperioden.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Klicka här för att ange text.

2. Grön investeringsfond

Bakgrund: Det behövs omfattande investeringar för att ordentligt kunna minska både arbetslösheten och utsläppen av växthusgaser. Oberoende av skattetrycket krävs kapital från annat håll för att klara stora investeringar som klimatanpassning, utbyggd kollektivtrafik, energieffektivisering av bostäder och smarta elnät. Många pensionsfonder visar redan stort intresse i att investera i sådana långsiktiga, samhällsnyttiga projekt, förutsatt att de garanteras säker avkastning på insatt kapital. Det kan ske med gröna statliga obligationer. I Storbritannien har en grön statlig investeringsbank inrättats med stor framgång. Sverige bör på liknande sätt starta en grön investeringsbank som dessutom kan ge ut gröna obligationer samtidigt som banken investerar i olika typer av miljöprojekt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en statlig grön investeringsbank som också ger ut gröna obligationer.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Staten bör bli mer aktiv med det statliga riskkapitalet och investera i klimatsmarta innovationer. Vi är också positiva till att utreda gröna obligationer. Vi kan bara inte lova nu att just en statlig grön investeringsbank vore det bästa och mest möjliga.

3. Grön skattereform

Bakgrund: Forskningen visar att produktions- och konsumtionsmönster måste förändras i grunden för att klara miljömställningen. Här kan skattesystemets utformning spela en avgörande roll, men det behöver renodlas för att på ett tydligare sätt styra mot ökad resurseffektivitet, minskad klimatpåverkan och reducerad arbetslöshet. Sverige har en god tradition av att använda olika ekonomiska styrmedel i miljöarbetet, men ligger nu på nedre halvan i listan över EU-länder när det gäller andelen miljö- och energiskatter av landets totala skatteintäkter. Regeringen bör därför direkt efter valet tillsätta en parlamentarisk utredning om ett nytt skattesystem som syftar till att lösa både jobb- och miljökrisen, och som samtidigt kan göra Sverige till en konkurrenskraftig ekonomi i omställningen till en hållbar utveckling.

Naturskyddsföreningens krav: Inrätta en parlamentarisk utredning efter valet, i syfte att genomföra en grön skattereform.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Högerregeringen har under åtta år förändrat vårt skattesystem bort från likformighet, neutralitet och rättvisa. Vi är beredda att diskutera klimat- och miljöskatter inom ramen för en bred, parlamentarisk skatteutredning. Däremot vill vi inte börja med att tillsätta en sådan omedelbart och med startpunkt i vad regeringen gjort med skattesystemet. Vi vill först genomföra de skatteförändringar vi sagt i vårt budgetalternativ och även se över vad som i övrigt på expertbasis måste utredas på skatteområdet.

C. Femton frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslutsfattande under nästa mandatperiod i specifika miljöfrågor

1. Skogsvårdslagen

Bakgrund: Skogsbruket påverkar mer än hälften av Sveriges landareal och forskarna har rödlistat över 2 000 arter i skogen. Upprepade utvärderingar visar att riksdagens mål Levande skogar inte kommer att nås utan ökade insatser. Miljömålsberedningen föreslog därför i fjol ett antal ändringar av skogsvårdslagen, men i stort sett inga förslag har genomförts. Skogsvårdslagen är föråldrad och kom före miljömålen utvecklades, före skogscertifieringen, före EU-medlemskapet, innan dagens klimatpolitik växte fram och före miljöbalken antogs. Det är nu hög tid att skogsvårdslagen moderniseras och att den inordnas i miljöbalken. Då kan miljökrav ställas med grund i både miljömålen och EU-rättens olika krav, med följderna att en bättre helhetsyn på en hållbar markanvändning uppnås.

Naturskyddsföreningens krav: Inordna skogsvårdslagens regler som en del av miljöbalken.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi vill istället utveckla och se över skogsvårdslagen

2. Skogsskydd

Bakgrund: Sverige har förbundit sig att följa FN:s Nagoyaplan för biologisk mångfald från 2010. Mål 11 i planen kräver att minst 17 procent av landområdena, särskilt områden av stor betydelse för biologisk mångfald, ska bevaras i ekologiskt representativa och väl förbundna system. Eftersom merparten av de hotade skogsarterna finns i den så kallat produktiva skogsmarken, så förutsätter Nagoyamål 11 att den marken sätts i fokus. Enligt Naturvårdsverket finns omkring 880 000 hektar oskyddade områden med höga naturvärden dokumenterade, som rimligen behöver skyddas om riksdagens miljö kvalitetsmål Levande skogar ska uppnås. I år beräknas endast 8 000 hektar skyddas. Det behövs nu ökade resurser för att klara Nagoyamålet och riksdagens miljö mål.

Naturskyddsföreningens krav: Öka resurserna så att det säkerställs att Sverige kommer att uppfylla mål 11 i FN:s Nagoyaåtagande i skogliga ekosystem.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Budgeten beslutas i ett sammanhang. Alla utgifter ska prövas mot varandra och det ekonomiska läget. Vi står dock fast vid att Sverige ska klara sitt åtagande i FN:s konvention för biologisk mångfald.

3. Strandskydd

Bakgrund: Stränderna, kusten och grunda havsområden är viktiga för både den biologiska mångfalden och för rekreation och friluftsliv. Men många stränder exploateras hårt med växande bebyggelse, nya småbåtshamnar, privata bryggor, vattenbruk, samt industri- och energianläggningar. Det gäller inte minst i skärgårdar och längs kusten i södra Sverige. Strandskyddsreglerna i miljöbalken har sin grund i lagstiftning från 1950-talet. Med en lagändring 2009 sade sig regeringen vilja skärpa strandskyddet i de mest utsatta områdena, och samtidigt möjliggöra för dispenser i glesbebyggda områden. I praktiken har dock förändringen inneburit en uppluckring av skyddet över hela landet, även i områden med höga värden och redan hårt exploateringstryck. Någon förstärkning av reglerna har inte skett.

Naturskyddsföreningens krav: Begränsa dispens- och undantagsmöjligheten från strandskydd i värdefulla starkt exploaterade områden i södra Sverige.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Klicka här för att ange text.

4. Koldioxidskatt

Koldioxidskatten är ett av de mest måleffektiva och kostnadseffektiva styrmedel som finns i klimatpolitiken. Sedan skatten infördes i Sverige i början av 1990-talet har utsläppen av koldioxid minskat avsevärt. Trots det motsvarar skattens nivå i Sverige fortfarande inte utsläppens faktiska kostnader. Styreffekten kan bli därför bli bättre genom höjningar exempelvis inom ramen för en skatteväxling. Den parlamentariskt sammansatta Klimatberedningen, där alla dåvarande riksdagspartier ingick, bedömde år 2008 bland annat att skatten på bensin och diesel åtminstone borde höjas till en nivå som motsvarar en prisökning med 70 öre per liter. Trots enigheten bland partierna har en sådan höjning inte genomförts. Förändringarna av koldioxidskatten har under mandatperioden

främst bestått av mindre justeringar och en indexerad uppräknings, trots att utvärderingar visar att riksdagens klimatmål inte kommer att nås.

Naturskyddsföreningens krav: Höj koldioxidskatten med minst samma belopp som Klimatberedningen kom överens om.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Det som styr omställningen är inte skatten in sig utan priset för konsument. Idag har priset på olja, bensin och diesel stigit pga. ökad internationell efterfrågan och minskad tillgång med betydligt mer än det som Klimatberedningen föreslog. Styreffekten är således större.

5. Förnybar energi

Bakgrund: I Sverige är i dag ungefär hälften av energitillförseln förnybar, vilket är strax över det mål som satts inom EU för svensk del. Detta är dock långt ifrån tillräckligt med tanke på riksdagens miljökvalitetsmål för klimat och utifrån de goda förutsättningarna i Sverige. Sverige är också ett av de länder som har gjort minst i EU när det gäller solceller, trots att solförhållandena är ungefär lika goda som norra Tyskland där investeringarna skjuter i höjden. Den stora mängden vattenkraft i Sverige gör det möjligt att balansera en ordentlig utbyggnad av vindkraften. Samtidigt behöver den åldrande kärnkraftsparken avvecklas. Till 2030 är det fullt möjligt att ersätta befintlig kärnkraft med effektivisering och förnybar elproduktion, samt att fasa ut befintlig torv och kol ur fjärrvärmenäten.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta om att ställa om till ett helt förnybart energisystem i Sverige 2030, alltså inom en generation.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: På sikt kan Sverige vara ett land utan fossil energi 2050. Dock måste omställningen till en hållbar energiförsörjning ske på ett sådant sätt att den svenska industrins konkurrenskraft kan säkras genom trygg tillgång till el och bibehållen effekt i energisystemet. Detta ska göras genom kraftfulla satsningar på förnybar energi och energieffektivisering.

6. Ägardirektiv till Vattenfall

Bakgrund: Statliga Vattenfall släpper i dag ut cirka 85 miljoner ton koldioxid årligen, vilket är mer än Sveriges totala utsläpp. Merparten av Vattenfalls utsläpp

sker i Tyskland men genom det statliga ägandet finns rådighet över investeringar och bolagsportfölj. Vattenfall lägger dessutom i dag en väsentligt lägre andel av sina investeringar på vind, sol och vatten jämfört med för sex år sedan. Samtidigt har investeringarna i fossil elproduktion ökat stort. Företaget planerar bland annat fem nya brunkolgruvor i Lausitz-regionen i Tyskland, vilket skulle leda till ökade koldioxidutsläpp. Vattenfall har också visat intresse att bygga ny kärnkraft i Sverige. Ett första steg i att öka styrningen av Vattenfall mot en förnybar energiframtid är att byta ut de statliga ägardirektiven och driva på så att Vattenfall bli det ledande energibolaget i EU på förnybar energi.

Naturskyddsföreningens krav: Ge Vattenfall nya ägardirektiv som gör att bolaget fasar ut fossila bränslen och satsningarna på kolkraft och kärnkraft.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi vill att Vattenfall ska ges en tydligare roll och mer kraftfullt bidra till omställningen till förnybar energi, exempelvis genom att bolaget ska ges ett större ansvar för investeringar i ny teknik, i pilot- och demonstrationsanläggningar för förnybara energikällor och i effektivare el-överföring och elanvändning.

7. Registreringsavgift för bränsletörstiga personbilar

Bakgrund: Personbilars koldioxidutsläpp står för en stor del av Sveriges klimatpåverkan. Koldioxidutsläppen från nya bilar i Sverige är också jämförelsevis höga inom EU. Ett beprövat styrmedel för att sänka utsläppen från nya bilar är att införa en registreringskatt kopplad till en miljöpremie (malus-bonus). Det innebär att den som köper en bil som har högre utsläpp än en brytpunkt, exempelvis 95 gram koldioxid per km, får betala en avgift som är relaterad till hur stora utsläpp bilen har. Dessa medel ges som en premie till den som köper en bil med låga utsläpp, alltså bilar som släpper ut mindre än brytpunkten. Frankrike har redan infört detta styrmedel och i betänkandet från den svenska utredningen Fossilfrihet på väg, som presenterades i december 2013, lyfts styrmedlet fram som principiellt mycket viktigt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en registreringsavgift för bränsletörstiga bilar som används till rabatter för bränslesnåla bilar.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi vill införa ett bonus-malus system i Sverige där elbilar, effektiva laddhybrider och de mest energieffektiva bilarna med förbränningsmotor får en bonus. Bränsletörstiga bilar får betala en avgift.

8. Järnvägssatsning

Bakgrund: För att minska transportsektorns stora klimatpåverkan krävs att person- och lastbilstrafikens dominans minskar. Det förutsätter bland annat en klart bättre tillgång på järnvägstransporter för både person- och godstrafik. Stora resurser krävs för att lyckas med en sådan omställning. I dagsläget saknas tillräckligt ambitiösa visioner, liksom konkreta klimatanpassade handlingsplaner och tillräckliga medel, för att skapa framtidens hållbara transportsystem, där järnvägen måste få en huvudroll. Förutom ett ökat årligt järnvägsunderhåll behöver stora nyinvesteringar göras. Naturskyddsföreningen föreslår som en miniminivå att minst 20 miljarder kronor årligen avsätts för nyinvesteringar i järnvägssystemet, inom ramen för det nuvarande totala anslaget till infrastruktur.

Naturskyddsföreningens krav: Satsa minst 20 miljarder årligen på nyinvesteringar i järnvägen.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: En förbättrad järnväg är en förutsättning för att vi ska klara både jobben och klimatet. Vi vill anslå 41 miljarder mer än regeringen till järnvägen åren 2014-2025. Nyinvesteringar i järnväg är viktigt men de närmaste åren är ett betydligt bättre underhåll av befintliga järnvägar det allra viktigaste för att få ordning på järnvägen. Nyinvesteringar som planeras nu, exempelvis Ostlänken, blir klara först efter år 2025.

9. Solcellsenergi

Bakgrund: Solceller är en viktig del i framtidens energisystem. Den är förnybar och till skillnad från vindkraft och bioenergi är de möjliga konflikterna med skydd av biologisk mångfald avsevärt mindre. I de flesta fall finns det redan tak att installera solceller på och ny mark behöver då inte tas i anspråk. Placering på tak innebär också att energin kan produceras inne i städerna där en stor del av energin används. Sverige ligger långt efter flera andra EU-länder som redan installerat mycket solceller. Det saknas såväl nationella mål och handlingsplaner som verk samma styrmedel i Sverige. En viktig åtgärd är att ge elkonsumenter möjlighet att själva leverera och få betalt för el, vilket kan ske i form av årsvis

nettodebitering eller på annat sätt som principiellt sett ger lika mycket betalt för den genererade elen.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett styrmedel som ger konsumenten rätt att leverera egen el och få ersättning som motsvarar elpriset för konsument.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Omställningen av energisystemet i en mer hållbar riktning måste stimuleras på flera olika sätt. Att ta tillvara de många små elkonsumenternas vilja att öka sin effektivitet i elanvändningen, och kanske även att bidra med småskalig produktion av förnybar el, bör därför ses som en självklarhet. Därför anser vi socialdemokrater att idén om så kallad nettodebitering bör prövas i det svenska elsystemet. Nettodebitering bör även gälla andelsägande i förnybar energi.

10. Ekologiskt jordbruk

Bakgrund: Det konventionella jordbrukets användning av bekämpningsmedel ger allvarliga effekter på den biologiska mångfalden och konstgödseln bidrar till övergödningen av havsmiljön. Rester av gifter finns dessutom ofta kvar i lantbrukets produkter. Ekologiskt lantbruk, däremot, sprider varken bekämpningsmedel eller konstgödselmedel, och det bidrar dessutom till bland annat en bättre djurvälstånd. Jordbruksverket har föreslagit att 20 procent av åkermarken ska odlas ekologiskt 2020. Att fastställa och öka detta mål vore mycket drivande för utvecklingen av ett ekologiskt och mer konkurrenskraftigt svenskt jordbruk, och för att säkerställa den ekologiska marknaden i Sverige. En tydlig målsättning behöver slås fast under nästa mandatperiod.

Naturskyddsföreningens krav: Sätt ett mål på minst 50 procent ekologiskt odlad areal till 2030.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Socialdemokraterna har ett mål på 30 procent av arealen som ekologiskt certifierad 2020. Något mål för 2030 har vi inte diskuterat.

11. Miljöavgift på växtskyddsmedel

Bakgrund: Kemikalieinspektionens beräkningar visar att både användningen av kemiska bekämpningsmedel i jordbruket, och deras miljö- och hälsorisker ökar i Sverige. Enligt EU:s ramdirektiv för hållbar användning av bekämpningsmedel bör

ekonomiska instrument uppmuntras då det kan vara avgörande för att nå en hållbar användning. I dag finns en punktskatt på växtskyddsmedel som beräknas på mängd aktiv substans oavsett typ av preparat, verkningsätt och miljöpåverkan. Den svenska skattesatsen på 30 kr per kg aktiv substans infördes 2004 och är långt ifrån styrande och en ny reglering behövs. Ett gott exempel är den miljöavgift som infördes i Danmark 2013, som tas ut som ett procentpåslag på produktpriset och är differentierad efter en farlighetsklassning.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en differentierad miljöavgift på växtskyddsmedel som kan återföras till näringen för ökade miljöåtgärder.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi vill höja skatten på bekämpningsmedel med en indexuppdatering. Vi vill också införa en automatisk indexuppdatering så som sker för koldioxidskatten. Vi har dock inte en budget som är konstruerad så att intäkter kan öronmärkas för särskilda ändamål utan det avgörs i varje budgetbeslut.

12. Ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet

Bakgrund: Riksdagens mål om en giftfri miljö kommer enligt upprepade utvärderingar av myndigheter inte att uppnås utan ökade insatser. En stärkt lagstiftning, ökade resurser och ett utvecklat frivilligt arbetet för en giftfri miljö har pekats ut som viktiga åtgärder. Därtill har bland annat Kemikalieinspektionen bedömt att ekonomiska styrmedel kan behöva införas på området. En kemikalieskatt på konsumentvaror med farliga ämnen har utretts, exempelvis gällande vissa kläder, och slutsatsen är att en sådan kan öka måluppfyllelsen. Regeringen tillsatte under 2013 en särskild utredare som ska analysera behovet av nya ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet och vilken typ av ekonomiskt styrmedel som har bäst förutsättningar att vara verkningsfullt och kostnadseffektivt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ekonomiska styrmedel i form av skatter eller avgifter mot farliga kemikalier i konsumentvaror.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi stödjer det förslag på kemikalieskatt som Kemikalieinspektionen lagt fram och som en utredning nu ska utveckla.

13. Samreglering av miljögifter

Bakgrund: Regleringen av farliga kemikalier går mycket långsamt. När väl ett farligt ämne begränsas händer det inte sällan att ett nytt, ganska likartat ämne introduceras på marknaden. Substitutet har ibland även likartade miljö- och hälsoegenskaper som det reglerade ämnet, och har inte alltid genomgått motsvarande riskbedömning. Det finns exempelvis minst 25 ftalater, varav de flesta inte genomgått fullgod riskbedömning. Andra exempel på sådana grupper är bromerade- och klorerade flamskyddsmedel, bisfenoler och perfluorerade ämnen. Ett sätt att komma tillrätta med att farliga ämnen byts ut mot andra farliga ämnen är att samreglera kemikalier gruppvis, exempelvis när ämnen ska bedömas eller tillståndsprövas. Utgångspunkten bör då vara att hantera okända ämnen som kända farliga ämnen i samma kemikaliegrupp.

Naturskyddsföreningens krav: Kemikalier med likartade egenskaper ska samregleras både i Sverige och i EU, om ett av ämnena i gruppen visats farligt.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Ja. Detta en viktig del av vår kemikaliepolitik.

14. Havsskydd

Bakgrund: I dag har lite drygt sex procent av Sveriges havsområden ett marint områdesskydd, att jämföra med cirka 20 procent i Danmark och ungefär 40 procent i Tyskland. FN:s Nagoyamål anger att minst tio procent ska skyddas till 2020, vilket blivit ett svenskt miljömål. Forskningen visar dock att behovet av skyddade områden snarare ligger på 20-30 procent för varje habitat. Det är också viktigt att skyddet inte bara avser yta utan även reglerar fiske och exploaterande verksamhet som skadlig bottentrålning. De flesta marina områdesskydd i Sverige saknar dock sådana regler; till och med i Kosterfjorden – Sveriges enda marina nationalpark – tillåts bottentrålning. Det är viktigt att det marina skyddet framöver inkluderar relevanta åtgärder som exempelvis fiskebegränsningar. Det är bra för både miljön och fisket.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta att öka andelen marint skyddade områden till minst 20 procent av Sveriges ekonomiska zon.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi vill inrikta arbetet nästa mandatperiod på att klara Sveriges åtagande i FN:s konvention för biologisk mångfald som minst tio procent. Det kommer att vara ett ambitiöst mål att uppnå.

15. Nationellt ålfiskestopp

Bakgrund: Ålen i Europa är akut utrotningshotad enligt forskarnas och myndigheternas bedömningar. Bestånden är på en oerhört låg nivå. Orsakerna till problemen är såväl överfiske som att ålar dör i vattenkraftverk på väg till havet. EU antog därför 2007 en återhämtningsplan för ålen och för att genomföra den finns nationella förvaltningsplaner. I Sverige ledde planen bland annat till stängning av fritidsfisket, men det riktade yrkesfisket har tillåtits fortsätta. I dag finns hundratals dispenser för fortsatt ålfiske. Detta sker trots att forskarnas råd är att stänga ålfisket. Under 2014 ska EU:s ålförvaltningsplan eventuellt revideras. Sverige har dock nationell rådighet över frågan, vilket innebär att regeringen inte behöver invänta nya EU-beslut för att kunna vidta nya åtgärder, såsom att helt stänga ålfisket.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett nationellt fiskestopp för allt fiske efter ål oavsett hur EU:s förvaltningsplan ändras.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi delar inte synen att Sverige har nationell rådighet i frågan. Vi ska arbeta för ett totalt stopp för ålfisket i hela EU.

Sverigedemokraterna

A. Tre frågor om de viktigaste miljöproblemen och vilka konkreta förslag ni avser att genomföra under nästa mandatperiod för att åtgärda problemen

1. Vilka tre miljöproblem anser ert parti vara de mest viktiga att fokusera arbetet på i riksdag och regering under nästa mandatperiod?

Svar: 1. Östersjöproblematiken, både vad det gäller övergödning och andra miljögifter. Vi ökar anslagen till pågående projekt till exempelvis sanering av förorenade områden. 2. Energipolitiken måste komma in på rätt väg och vi måste både opinionsbilda och lägga politiska förslag gentemot den dyra, resursineffektiva och miljöbelastande doktrinen om s.k. förnybar energi. Få känner nog till att t.ex. vindkraft genererar mångdubbelt högre utsläpp av CO2 än kärnkraft under en livscykel och dessutom är belastad med en rad andra problem, t.ex. att vindkraften dödar många av våra skyddsvärda rovfåglar i stor omfattning. Vi vill Bland annat skrota tilldelningen av elcertifikat till nya anläggningar. 3. Om vi värnar kulturjordbruk, så som fäbodjordbruk och andra smådriftsformer så kan vi göra mycket både för vår kulturmiljö och den biologiska mångfalden. Många växter och mikroorganismer är beroende av betad mark och betad mark kan också binda stora mängder koldioxid i marken. Till detta har vi en rad förslag som syftar till att gå i denna riktning.

2. Vilka tre konkreta förslag vill ni fatta beslut om i riksdag och regering under nästa mandatperiod för att minska de tre miljöproblem som ni valt att fokusera på?

Svar: Se ovan.

3. Vilka tre miljöförslag anser ert parti är de mest viktiga för den kommande regeringen att driva inom ramen för EU:s ministerråd i syfte att påverka EU:s gemensamma miljölagstiftning?

Svar: Sverigedemokraterna är emot EU:s överstatlighet och vill omförhandla alla samarbeten till mellanstatliga samarbeten. Där av blir frågan felställd till ett EU-kritiskt parti. Internationella samarbeten är dock nödvändiga för en rad gränsöverskridande miljöfrågor, så som marint skräp, förhindrande av spridning av invasiva arter, luftburna och vattenburna utsläpp, m.m.

B. Tre övergripande frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslut under nästa mandatperiod

1. Blocköverskridande miljösamarbete

Bakgrund: Blocköverskridande uppgörelser har historiskt varit hörnstenar i den svenska miljö- och energipolitiken. När Sverige som första land i världen införde en koldioxidskatt 1991 var det en central del i skatteuppgörelsen mellan S och FP. Samtidigt beror den ökande andelen förnybar elproduktion i hög grad på energiuppgörelsen mellan C, S och V 1997. Sedan dess har blockpolitiken blivit ett allt större miljöproblem. I riksdagen finns i dag majoritet för flera viktiga miljöbeslut, men de genomförs ofta inte på grund av låsningar i blocken. Det behövs breda, blocköverskridande överenskommelser om miljömålen ska kunna nås och stabila spelregler ska kunna skapas. Även för att stå långsiktigt starkt i EU:s miljöarbete behövs uppgörelser över partigränserna.

Naturskyddsföreningens krav: Partierna ska sträva efter att ingå blocköverskridande uppgörelser i centrala miljöfrågor under mandatperioden.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Ja och Nej! I vissa delar kan det vara önskvärt, men debatten behöver vara levande och ifrågasättande.

2. Grön investeringsfond

Bakgrund: Det behövs omfattande investeringar för att ordentligt kunna minska både arbetslösheten och utsläppen av växthusgaser. Oberoende av skattetrycket krävs kapital från annat håll för att klara stora investeringar som klimatanpassning, utbyggd kollektivtrafik, energieffektivisering av bostäder och smarta elnät. Många pensionsfonder visar redan stort intresse i att investera i sådana långsiktiga, samhällsnyttiga projekt, förutsatt att de garanteras säker avkastning på insatt kapital. Det kan ske med gröna statliga obligationer. I Storbritannien har en grön statlig investeringsbank inrättats med stor framgång. Sverige bör på liknande sätt starta en grön investeringsbank som dessutom kan ge ut gröna obligationer samtidigt som banken investerar i olika typer av miljöprojekt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en statlig grön investeringsbank som också ger ut gröna obligationer.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Nej, det tycker vi inte är något som en stat ska syssla med.

3. Grön skattereform

Bakgrund: Forskningen visar att produktions- och konsumtionsmönster måste förändras i grunden för att klara miljöomställningen. Här kan skattesystemets utformning spela en avgörande roll, men det behöver renodlas för att på ett tydligare sätt styra mot ökad resurseffektivitet, minskad klimatpåverkan och reducerad arbetslöshet. Sverige har en god tradition av att använda olika ekonomiska styrmedel i miljöarbetet, men ligger nu på nedre halvan i listan över EU-länder när det gäller andelen miljö- och energiskatter av landets totala skatteintäkter. Regeringen bör därför direkt efter valet tillsätta en parlamentarisk utredning om ett nytt skattesystem som syftar till att lösa både jobb- och miljökrisen, och som samtidigt kan göra Sverige till en konkurrenskraftig ekonomi i omställningen till en hållbar utveckling.

Naturskyddsföreningens krav: Inrätta en parlamentarisk utredning efter valet, i syfte att genomföra en grön skattereform.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Nej! Som socialkonservativt parti vänder vi oss emot radikala samhällsomställningar som riskerar jobb och tillväxt. Det finns betydligt mer effektiva sätt att jobba med de mest angelägna miljöfrågorna.

C. Femton frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslutsfattande under nästa mandatperiod i specifika miljöfrågor

1. Skogsvårdslagen

Bakgrund: Skogsbruket påverkar mer än hälften av Sveriges landareal och forskarna har rödlistat över 2 000 arter i skogen. Upprepade utvärderingar visar att riksdagens mål Levande skogar inte kommer att nås utan ökade insatser. Miljömålsberedningen föreslog därför i fjol ett antal ändringar av skogsvårdslagen, men i stort sett inga förslag har genomförts. Skogsvårdslagen är föråldrad och kom före miljömålen utvecklades, före skogscertifieringen, före EU-medlemskapet, innan dagens klimatpolitik växte fram och före miljöbalken antogs. Det är nu hög tid att skogsvårdslagen moderniseras och att den inordnas i miljöbalken. Då kan miljökrav ställas med grund i både miljömålen och EU-rättens olika krav, med följderna att en bättre helhetsyn på en hållbar markanvändning uppnås.

Naturskyddsföreningens krav: Inordna skogsvårdslagens regler som en del av miljöbalken.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Nej! Svenskt skogsbruk är med internationella mått en framgångssaga och skogen är den kanske viktigaste grunden i svensk välfärd med den stora exporten. De problem som finns inom skogsnäringen vill vi i första hand lösa med dialog, utbildning och frivillighet, vilket nästan garanterat är den mest framkomliga vägen för att också nå resultat.

2. Skogsskydd

Bakgrund: Sverige har förbundit sig att följa FN:s Nagoyaplan för biologisk mångfald från 2010. Mål 11 i planen kräver att minst 17 procent av landområdena, särskilt områden av stor betydelse för biologisk mångfald, ska bevaras i ekologiskt representativa och väl förbundna system. Eftersom merparten av de hotade skogsarterna finns i den så kallat produktiva skogsmarken, så förutsätter Nagoyamål 11 att den marken sätts i fokus. Enligt Naturvårdsverket finns omkring 880 000 hektar oskyddade områden med höga naturvärden dokumenterade, som rimligen behöver skyddas om riksdagens miljökvalitetsmål Levande skogar ska uppnås. I år beräknas endast 8 000 hektar

skyddas. Det behövs nu ökade resurser för att klara Nagoyamålet och riksdagens miljömål.

Naturskyddsföreningens krav: Öka resurserna så att det säkerställs att Sverige kommer att uppfylla mål 11 i FN:s Nagoyaåtagande i skogliga ekosystem.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Klicka här för att ange text.

3. Strandskydd

Bakgrund: Stränderna, kusten och grunda havsområden är viktiga för både den biologiska mångfalden och för rekreation och friluftsliv. Men många stränder exploateras hårt med växande bebyggelse, nya småbåtshamnar, privata bryggor, vattenbruk, samt industri- och energianläggningar. Det gäller inte minst i skärgårdar och längs kusten i södra Sverige. Strandskyddsreglerna i miljöbalken har sin grund i lagstiftning från 1950-talet. Med en lagändring 2009 sade sig regeringen vilja skärpa strandskyddet i de mest utsatta områdena, och samtidigt möjliggöra för dispenser i glesbebyggda områden. I praktiken har dock förändringen inneburit en uppluckring av skyddet över hela landet, även i områden med höga värden och redan hårt exploateringstryck. Någon förstärkning av reglerna har inte skett.

Naturskyddsföreningens krav: Begränsa dispens- och undantagsmöjligheten från strandskydd i värdefulla starkt exploaterade områden i södra Sverige.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Nej, inte genom inskärpningar i lagstiftningen. Detta är en typ av frågor som bäst avgörs på lokal nivå.

4. Koldioxidskatt

Koldioxidskatten är ett av de mest måleffektiva och kostnadseffektiva styrmedel som finns i klimatpolitiken. Sedan skatten infördes i Sverige i början av 1990-talet har utsläppen av koldioxid minskat avsevärt. Trots det motsvarar skattens nivå i Sverige fortfarande inte utsläppens faktiska kostnader. Styreffekten kan bli därför bli bättre genom höjningar exempelvis inom ramen för en skatteväxling. Den parlamentariskt sammansatta Klimatberedningen, där alla dåvarande riksdagspartier ingick, bedömde år 2008 bland annat att skatten på bensin och

diesel åtminstone borde höjas till en nivå som motsvarar en prisökning med 70 öre per liter. Trots enigheten bland partierna har en sådan höjning inte genomförts. Förändringarna av koldioxidskatten har under mandatperioden främst bestått av mindre justeringar och en indexerad uppräknings, trots att utvärderingar visar att riksdagens klimatmål inte kommer att nås.

Naturskyddsföreningens krav: Höj koldioxidskatten med minst samma belopp som Klimatberedningen kom överens om.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Nej! Ytterligare höjningar på drivmedel slår hårt mot mindre bemedlade och mot glesbygdsbor som saknar alternativ till bilen.

5. Förnybar energi

Bakgrund: I Sverige är i dag ungefär hälften av energitillförseln förnybar, vilket är strax över det mål som satts inom EU för svensk del. Detta är dock långt ifrån tillräckligt med tanke på riksdagens miljö kvalitetsmål för klimat och utifrån de goda förutsättningarna i Sverige. Sverige är också ett av de länder som har gjort minst i EU när det gäller solceller, trots att solförhållandena är ungefär lika goda som norra Tyskland där investeringarna skjuter i höjden. Den stora mängden vattenkraft i Sverige gör det möjligt att balansera en ordentlig utbyggnad av vindkraften. Samtidigt behöver den åldrande kärnkraftsparken avvecklas. Till 2030 är det fullt möjligt att ersätta befintlig kärnkraft med effektivisering och förnybar elproduktion, samt att fasa ut befintlig torv och kol ur fjärrvärmenäten.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta om att ställa om till ett helt förnybart energisystem i Sverige 2030, alltså inom en generation.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Nej, absolut inte! Ni är så verklighetsfrämmande och okunniga i dessa frågor så det är skrämmande. Sverige är redan idag i princip fria från CO2 utsläpp inom el-produktionen och en omställning från kärnkraft till sol- och vindkraft skulle kraftigt öka utsläppen, inte minst för att vi skulle göra oss beroende av ny reglerkraft från gas, kol och olja. Vidare så släpper t.ex. vindkraft ut tre gånger så mycket CO2 som kärnkraft över en livscykel, räknat per kWh.

6. Ägardirektiv till Vattenfall

Bakgrund: Statliga Vattenfall släpper i dag ut cirka 85 miljoner ton koldioxid årligen, vilket är mer än Sveriges totala utsläpp. Merparten av Vattenfalls utsläpp sker i Tyskland men genom det statliga ägandet finns rådighet över investeringar och bolagsportfölj. Vattenfall lägger dessutom i dag en väsentligt lägre andel av sina investeringar på vind, sol och vatten jämfört med för sex år sedan. Samtidigt har investeringarna i fossil elproduktion ökat stort. Företaget planerar bland annat fem nya brunkolgruvor i Lausitz-regionen i Tyskland, vilket skulle leda till ökade koldioxidutsläpp. Vattenfall har också visat intresse att bygga ny kärnkraft i Sverige. Ett första steg i att öka styrningen av Vattenfall mot en förnybar energiframtid är att byta ut de statliga ägardirektiven och driva på så att Vattenfall bli det ledande energibolaget i EU på förnybar energi.

Naturskyddsföreningens krav: Ge Vattenfall nya ägardirektiv som gör att bolaget fasar ut fossila bränslen och satsningarna på kolkraft och kärnkraft.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Nej! Vattenfall är en bra ägarpartner för kärnkraft i Sverige och ny kärnkraft kommer att behöva ersätta äldre reaktorer inom en ganska snar framtid. Däremot tycker vi att Vattenfall ska agera inom Sverige och inte spekulera på den Europeiska energimarknaden,

7. Registreringsavgift för bränsletörstiga personbilar

Bakgrund: Personbilars koldioxidutsläpp står för en stor del av Sveriges klimatpåverkan. Koldioxidutsläppen från nya bilar i Sverige är också jämförelsevis höga inom EU. Ett beprövat styrmedel för att sänka utsläppen från nya bilar är att införa en registreringskatt kopplad till en miljöpremie (malus-bonus). Det innebär att den som köper en bil som har högre utsläpp än en brytpunkt, exempelvis 95 gram koldioxid per km, får betala en avgift som är relaterad till hur stora utsläpp bilen har. Dessa medel ges som en premie till den som köper en bil med låga utsläpp, alltså bilar som släpper ut mindre än brytpunkten. Frankrike har redan infört detta styrmedel och i betänkandet från den svenska utredningen Fossilfrihet på väg, som presenterades i december 2013, lyfts styrmedlet fram som principiellt mycket viktigt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en registreringsavgift för bränsletörstiga bilar som används till rabatter för bränslesnåla bilar.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Nej! Det är ett trubbigt verktyg som inte tar hänsyn till konsumentens unika behov. Detta skulle till exempel kunna slå hårt mot storfamiljer och folk som är i behov av diverse bruksfordon.

8. Järnvägssatsning

Bakgrund: För att minska transportsektorns stora klimatpåverkan krävs att person- och lastbilstrafikens dominans minskar. Det förutsätter bland annat en klart bättre tillgång på järnvägstransporter för både person- och godstrafik. Stora resurser krävs för att lyckas med en sådan omställning. I dagsläget saknas tillräckligt ambitiösa visioner, liksom konkreta klimatanpassade handlingsplaner och tillräckliga medel, för att skapa framtidens hållbara transportsystem, där järnvägen måste få en huvudroll. Förutom ett ökat årligt järnvägsunderhåll behöver stora nyinvesteringar göras. Naturskyddsföreningen föreslår som en miniminivå att minst 20 miljarder kronor årligen avsätts för nyinvesteringar i järnvägssystemet, inom ramen för det nuvarande totala anslaget till infrastruktur.

Naturskyddsföreningens krav: Satsa minst 20 miljarder årligen på nyinvesteringar i järnvägen.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Nej! Vi är mycket positiva till att järnvägsnätet byggs ut på många håll i landet och avsätter i vår budget därtill stora medel för att så ska ske. Förslaget ovan känns dock inte som ett genomtänkt och ansvarsfullt sätt att hantera skattebetalarnas pengar.

9. Solcellsenergi

Bakgrund: Solceller är en viktig del i framtidens energisystem. Den är förnybar och till skillnad från vindkraft och bioenergi är de möjliga konflikterna med skydd av biologisk mångfald avsevärt mindre. I de flesta fall finns det redan tak att installera solceller på och ny mark behöver då inte tas i anspråk. Placering på tak innebär också att energin kan produceras inne i städerna där en stor del av energin används. Sverige ligger långt efter flera andra EU-länder som redan installerat mycket solceller. Det saknas såväl nationella mål och handlingsplaner som verk samma styrmedel i Sverige. En viktig åtgärd är att ge elkonsumenter möjlighet att själva leverera och få betalt för el, vilket kan ske i form av årsvis nettodebitering eller på annat sätt som principiellt sett ger lika mycket betalt för den genererade elen.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett styrmedel som ger konsumenten rätt att leverera egen el och få ersättning som motsvarar elpriset för konsument.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Nej! Att installera solceller i Sverige är rent resursslöseri och belastar miljön i onödan. Solceller kan inte ersätta någonting annat i energisystemet eftersom de producerar sin energi när vi i Sverige behöver den som minst. 84 % av energin produceras på sommarhalvåret när vi har stora produktionskapacitetsreserver, medan det är på vinterhalvåret energibehovet är stort.

10. Ekologiskt jordbruk

Bakgrund: Det konventionella jordbrukets användning av bekämpningsmedel ger allvarliga effekter på den biologiska mångfalden och konstgödseln bidrar till övergödningen av havsmiljön. Rester av gifter finns dessutom ofta kvar i lantbrukets produkter. Ekologiskt lantbruk, däremot, sprider varken bekämpningsmedel eller konstgödselmedel, och det bidrar dessutom till bland annat en bättre djurvälstånd. Jordbruksverket har föreslagit att 20 procent av åkermarken ska odlas ekologiskt 2020. Att fastställa och öka detta mål vore mycket drivande för utvecklingen av ett ekologiskt och mer konkurrenskraftigt svenskt jordbruk, och för att säkerställa den ekologiska marknaden i Sverige. En tydlig målsättning behöver slås fast under nästa mandatperiod.

Naturskyddsföreningens krav: Sätt ett mål på minst 50 procent ekologiskt odlad areal till 2030.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Nej! Naturskyddsföreningen har en förenklad bild av jordbruket som inte stämmer överens med verkligheten. Sveriges internationellt sett mycket miljövänliga jordbruk kan bli ännu bättre, men detta måste ske med modern teknik och nya innovationer, inte med illusioner om att vi kan gå tillbaka till det Sverige som inte kunde föda sin befolkning på 1800-talet.

11. Miljöavgift på växtskyddsmedel

Bakgrund: Kemikalieinspektionens beräkningar visar att både användningen av kemiska bekämpningsmedel i jordbruket, och deras miljö- och hälsorisker ökar i Sverige. Enligt EU:s ramdirektiv för hållbar användning av bekämpningsmedel bör

ekonomiska instrument uppmuntras då det kan vara avgörande för att nå en hållbar användning. I dag finns en punktskatt på växtskyddsmedel som beräknas på mängd aktiv substans oavsett typ av preparat, verkningsätt och miljöpåverkan. Den svenska skattesatsen på 30 kr per kg aktiv substans infördes 2004 och är långt ifrån styrande och en ny reglering behövs. Ett gott exempel är den miljöavgift som infördes i Danmark 2013, som tas ut som ett procentpåslag på produktpriset och är differentierad efter en farlighetsklassning.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en differentierad miljöavgift på växtskyddsmedel som kan återföras till näringen för ökade miljöåtgärder.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Nej! Sverige använder i ett internationellt perspektiv mycket små mängder växtskyddsmedel och man har metoder för att bespruta minimalt utefter det aktuella behovet. Teknikutvecklingen ska givetvis understödjas för att ständigt förbättra odlingsmetoderna och minimera bekämpningsmedlen, men man kan inte bara skatta bort allt som inte är önskvärt.

12. Ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet

Bakgrund: Riksdagens mål om en giftfri miljö kommer enligt upprepade utvärderingar av myndigheter inte att uppnås utan ökade insatser. En stärkt lagstiftning, ökade resurser och ett utvecklat frivilligt arbetet för en giftfri miljö har pekats ut som viktiga åtgärder. Därtill har bland annat Kemikalieinspektionen bedömt att ekonomiska styrmedel kan behöva införas på området. En kemikalieskatt på konsumentvaror med farliga ämnen har utretts, exempelvis gällande vissa kläder, och slutsatsen är att en sådan kan öka måluppfyllelsen. Regeringen tillsatte under 2013 en särskild utredare som ska analysera behovet av nya ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet och vilken typ av ekonomiskt styrmedel som har bäst förutsättningar att vara verkningsfullt och kostnadseffektivt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ekonomiska styrmedel i form av skatter eller avgifter mot farliga kemikalier i konsumentvaror.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Kanske! Kemikaliedebatten är en mycket komplex fråga som ofta förs väldigt förenklat. En kemikalie är ju inte per automatik giftig, men om

forskningen är entydig måste givetvis åtgärder till. Skatter och avgifter skulle kunna vara ett sätt för att gränsvärden inte överskrids. Totalförbud ett annat.

13. Samreglering av miljögifter

Bakgrund: Regleringen av farliga kemikalier går mycket långsamt. När väl ett farligt ämne begränsas händer det inte sällan att ett nytt, ganska likartat ämne introduceras på marknaden. Substitutet har ibland även likartade miljö- och hälsoegenskaper som det reglerade ämnet, och har inte alltid genomgått motsvarande riskbedömning. Det finns exempelvis minst 25 ftalater, varav de flesta inte genomgått fullgod riskbedömning. Andra exempel på sådana grupper är bromerade- och klorerade flamskyddsmedel, bisfenoler och perfluorerade ämnen. Ett sätt att komma tillrätta med att farliga ämnen byts ut mot andra farliga ämnen är att samreglera kemikalier gruppvis, exempelvis när ämnen ska bedömas eller tillståndsprövas. Utgångspunkten bör då vara att hantera okända ämnen som kända farliga ämnen i samma kemikaliegrupp.

Naturskyddsföreningens krav: Kemikalier med likartade egenskaper ska samregleras både i Sverige och i EU, om ett av ämnena i gruppen visats farligt.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vet ej!

14. Havsskydd

Bakgrund: I dag har lite drygt sex procent av Sveriges havsområden ett marint områdesskydd, att jämföra med cirka 20 procent i Danmark och ungefär 40 procent i Tyskland. FN:s Nagoyamål anger att minst tio procent ska skyddas till 2020, vilket blivit ett svenskt miljömål. Forskningen visar dock att behovet av skyddade områden snarare ligger på 20-30 procent för varje habitat. Det är också viktigt att skyddet inte bara avser yta utan även reglerar fiske och exploaterande verksamhet som skadlig bottentrålning. De flesta marina områdesskydd i Sverige saknar dock sådana regler; till och med i Kosterfjorden – Sveriges enda marina nationalpark – tillåts bottentrålning. Det är viktigt att det marina skyddet framöver inkluderar relevanta åtgärder som exempelvis fiskebegränsningar. Det är bra för både miljön och fisket.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta att öka andelen marint skyddade områden till minst 20 procent av Sveriges ekonomiska zon.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vet ej! Detta är en diskussion som förs internt. Denna och en rad andra havsrelaterade frågor kommer att behandlas inom en snar framtid inom partiet.

15. Nationellt ålfiskestopp

Bakgrund: Ålen i Europa är akut utrotningshotad enligt forskarnas och myndigheternas bedömningar. Bestånden är på en oerhört låg nivå. Orsakerna till problemen är såväl överfiske som att ålar dör i vattenkraftverk på väg till havet. EU antog därför 2007 en återhämtningsplan för ålen och för att genomföra den finns nationella förvaltningsplaner. I Sverige ledde planen bland annat till stängning av fritidsfisket, men det riktade yrkesfisket har tillåtits fortsätta. I dag finns hundratals dispenser för fortsatt ålfiske. Detta sker trots att forskarnas råd är att stänga ålfisket. Under 2014 ska EU:s ålförvaltningsplan eventuellt revideras. Sverige har dock nationell rådighet över frågan, vilket innebär att regeringen inte behöver invänta nya EU-beslut för att kunna vidta nya åtgärder, såsom att helt stänga ålfisket.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett nationellt fiskestopp för allt fiske efter ål oavsett hur EU:s förvaltningsplan ändras.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Nej! Något totalstopp kommer vi inte att ställa oss bakom. Däremot kommer ålens bestånd vara en viktig fråga att ha med i det fortsatta arbetet med havsfrågor.

Vänsterpartiet

A. Tre frågor om de viktigaste miljöproblemen och vilka konkreta förslag ni avser att genomföra under nästa mandatperiod för att åtgärda problemen

1. Vilka tre miljöproblem anser ert parti vara de mest viktiga att fokusera arbetet på i riksdag och regering under nästa mandatperiod?

Svar: Klimathotet, utarmningen av biologisk mångfald samt en giftfri vardag med bra mat.

2. Vilka tre konkreta förslag vill ni fatta beslut om i riksdag och regering under nästa mandatperiod för att minska de tre miljöproblem som ni valt att fokusera på?

Svar: 1. Massiva klimatinvesteringar för hållbara transporter och förnybar energi samt ett klimatpolitiskt ramverk med koldioxidbudget. 2. Kraftigt ökade anslag samt styrmedel för att skydda värdefull natur. 3. Ökade satsningar på ekologisk mat och nationella regleringar av farliga kemikalier och högre ambitioner på EU-nivå.

3. Vilka tre miljöförslag anser ert parti är de mest viktiga för den kommande regeringen att driva inom ramen för EU:s ministerråd i syfte att påverka EU:s gemensamma miljölagstiftning? Miljöhänsyn framför kortsiktiga vinstintressen, tuffare klimatmål samt att försiktighetsprincipen blir realitet.

Svar: Miljöhänsyn måste gå före rätten att göra vinst på varor och tjänster. Enskilda länder måste få möjlighet att gå före med tuffare miljö- och klimatkrav.

B. Tre övergripande frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslut under nästa mandatperiod

1. Blocköverskridande miljösamarbete

Bakgrund: Blocköverskridande uppgörelser har historiskt varit hörnstenar i den svenska miljö- och energipolitiken. När Sverige som första land i världen införde en koldioxidskatt 1991 var det en central del i skatteuppgörelsen mellan S och FP. Samtidigt beror den ökande andelen förnybar elproduktion i hög grad på energiuppgörelsen mellan C, S och V 1997. Sedan dess har blockpolitiken blivit ett allt större miljöproblem. I riksdagen finns i dag majoritet för flera viktiga miljöbeslut, men de genomförs ofta inte på grund av låsningar i blocken. Det behövs breda, blocköverskridande överenskommelser om miljömålen ska kunna nås och stabila spelregler ska kunna skapas. Även för att stå långsiktigt starkt i EU:s miljöarbete behövs uppgörelser över partigränserna.

Naturskyddsföreningens krav: Partierna ska sträva efter att ingå blocköverskridande uppgörelser i centrala miljöfrågor under mandatperioden.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vänsterpartiet ser gärna blocköverskridande överenskommelser som stärker miljöarbetet och skapar långsiktiga spelregler för näringslivet.

2. Grön investeringsfond

Bakgrund: Det behövs omfattande investeringar för att ordentligt kunna minska både arbetslösheten och utsläppen av växthusgaser. Oberoende av skattetrycket krävs kapital från annat håll för att klara stora investeringar som klimatanpassning, utbyggd kollektivtrafik, energieffektivisering av bostäder och smarta elnät. Många pensionsfonder visar redan stort intresse i att investera i sådana långsiktiga, samhällsnyttiga projekt, förutsatt att de garanteras säker avkastning på insatt kapital. Det kan ske med gröna statliga obligationer. I Storbritannien har en grön statlig investeringsbank inrättats med stor framgång. Sverige bör på liknande sätt starta en grön investeringsbank som dessutom kan ge ut gröna obligationer samtidigt som banken investerar i olika typer av miljöprojekt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en statlig grön investeringsbank som också ger ut gröna obligationer.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: För att säkra att nödvändiga investeringar i hållbara transporter, klimatanpassade bostäder och förnybar energi vill vi utreda en statlig grön investeringsbank.

3. Grön skattereform

Bakgrund: Forskningen visar att produktions- och konsumtionsmönster måste förändras i grunden för att klara miljöomställningen. Här kan skattesystemets utformning spela en avgörande roll, men det behöver renodlas för att på ett tydligare sätt styra mot ökad resurseffektivitet, minskad klimatpåverkan och reducerad arbetslöshet. Sverige har en god tradition av att använda olika ekonomiska styrmedel i miljöarbetet, men ligger nu på nedre halvan i listan över EU-länder när det gäller andelen miljö- och energiskatter av landets totala skatteintäkter. Regeringen bör därför direkt efter valet tillsätta en parlamentarisk utredning om ett nytt skattesystem som syftar till att lösa både jobb- och miljökrisen, och som samtidigt kan göra Sverige till en konkurrenskraftig ekonomi i omställningen till en hållbar utveckling.

Naturskyddsföreningens krav: Inrätta en parlamentarisk utredning efter valet, i syfte att genomföra en grön skattereform.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vänsterpartiet anser att det bör göras en parlamentarisk översyn av skattesystemet i form av en parlamentarisk utredning, och har motionerat till riksdagen om detta. Vi menar att skattesystemet måste ses över av flera skäl. Ett av de viktigaste är att främja klimatomställning och en god miljö. Men även principer om enkelhet, likformighet och att skatt ska betalas efter bärkraft måste styra en översyn av skattesystemet.

C. Femton frågor med fasta svarsalternativ (ja, nej eller vet ej) om beslutsfattande under nästa mandatperiod i specifika miljöfrågor

1. Skogsvårdslagen

Bakgrund: Skogsbruket påverkar mer än hälften av Sveriges landareal och forskarna har rödlistat över 2 000 arter i skogen. Upprepade utvärderingar visar att riksdagens mål Levande skogar inte kommer att nås utan ökade insatser. Miljömålsberedningen föreslog därför i fjol ett antal ändringar av skogsvårdslagen, men i stort sett inga förslag har genomförts. Skogsvårdslagen är föråldrad och kom före miljömålen utvecklades, före skogscertifieringen, före EU-medlemskapet, innan dagens klimatpolitik växte fram och före miljöbalken antogs. Det är nu hög tid att skogsvårdslagen moderniseras och att den inordnas i miljöbalken. Då kan miljökrav ställas med grund i både miljömålen och EU-rättens olika krav, med följderna att en bättre helhetsyn på en hållbar markanvändning uppnås.

Naturskyddsföreningens krav: Inordna skogsvårdslagens regler som en del av miljöbalken.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vi anser att skogslagstiftningen bör ingå i miljöbalken för att stärka både den sociala hänsynen och naturvården. En översyn av miljöbalken bör även ske för att stärka miljö- och naturvårdshänsynen inom andra näringar som t.ex. mineralnäringen. Då skapas förutsättningar för hållbart brukande av våra naturresurser.

2. Skogsskydd

Bakgrund: Sverige har förbundit sig att följa FN:s Nagoyaplan för biologisk mångfald från 2010. Mål 11 i planen kräver att minst 17 procent av landområdena, särskilt områden av stor betydelse för biologisk mångfald, ska bevaras i ekologiskt representativa och väl förbundna system. Eftersom merparten av de hotade skogsarterna finns i den så kallat produktiva skogsmarken, så förutsätter Nagoyamål 11 att den marken sätts i fokus. Enligt Naturvårdsverket finns omkring 880 000 hektar oskyddade områden med höga naturvärden dokumenterade, som rimligen behöver skyddas om riksdagens miljö kvalitetsmål Levande skogar ska uppnås. I år beräknas endast 8 000 hektar

skyddas. Det behövs nu ökade resurser för att klara Nagoyamålet och riksdagens miljömål.

Naturskyddsföreningens krav: Öka resurserna så att det säkerställs att Sverige kommer att uppfylla mål 11 i FN:s Nagoyaåtagande i skogliga ekosystem.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vänsterpartiet vill kraftigt öka de ekonomiska resurserna för att öka takten i skyddsarbetet till en nivå som är nödvändig för att nå våra mål och internationella åtaganden. Vi föreslår både kraftigt ökade statliga anslag för att skydda naturområden och införande av en naturvårdsavgift för skogsnäringen där intäkterna ska gå till skydd av skog. På en treårsperiod tillför vi med vårt nuvarande förslag flera miljarder över regeringens nivåer. Vi har också verkat för att Sverige skyndsamt ska ratificera Nagoya. Det är märkligt att det tar sådan tid. Se: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Fragor-och-anmalningar/Fragor-for-skriftliga-svar/Ratificering-av-Nagoya-2010-om_H111618/

3. Strandskydd

Bakgrund: Stränderna, kusten och grunda havsområden är viktiga för både den biologiska mångfalden och för rekreation och friluftsliv. Men många stränder exploateras hårt med växande bebyggelse, nya småbåtshamnar, privata bryggor, vattenbruk, samt industri- och energianläggningar. Det gäller inte minst i skärgårdar och längs kusten i södra Sverige. Strandskyddsreglerna i miljöbalken har sin grund i lagstiftning från 1950-talet. Med en lagändring 2009 sade sig regeringen vilja skärpa strandskyddet i de mest utsatta områdena, och samtidigt möjliggöra för dispenser i glesbebyggda områden. I praktiken har dock förändringen inneburit en uppluckring av skyddet över hela landet, även i områden med höga värden och redan hårt exploateringsstryck. Någon förstärkning av reglerna har inte skett.

Naturskyddsföreningens krav: Begränsa dispens- och undantagsmöjligheten från strandskydd i värdefulla starkt exploaterade områden i södra Sverige.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Stränderna ska vara tillgänglig för alla och strandskyddet är en viktig del i allemansrätten. Strandzonerna är dessutom av stor betydelse för den

biologiska mångfalden. Vi anser att det är rimligt att möjliggöra dispenser i glesbebyggda områden, men att dispens- och undantagsmöjligheter ska begränsas i starkt exploaterade områden.

4. Koldioxidskatt

Koldioxidskatten är ett av de mest måleffektiva och kostnadseffektiva styrmedel som finns i klimatpolitiken. Sedan skatten infördes i Sverige i början av 1990-talet har utsläppen av koldioxid minskat avsevärt. Trots det motsvarar skattens nivå i Sverige fortfarande inte utsläppens faktiska kostnader. Styreffekten kan bli därför bli bättre genom höjningar exempelvis inom ramen för en skatteväxling. Den parlamentariskt sammansatta Klimatberedningen, där alla dåvarande riksdagspartier ingick, bedömde år 2008 bland annat att skatten på bensin och diesel åtminstone borde höjas till en nivå som motsvarar en prisökning med 70 öre per liter. Trots enigheten bland partierna har en sådan höjning inte genomförts. Förändringarna av koldioxidskatten har under mandatperioden främst bestått av mindre justeringar och en indexerad uppräknings, trots att utvärderingar visar att riksdagens klimatmål inte kommer att nås.

Naturskyddsföreningens krav: Höj koldioxidskatten med minst samma belopp som Klimatberedningen kom överens om.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: I vårt budgetförslag för perioden 2014-2016 föreslår vi en höjning vid bensinpump på sammanlagt 60 öre. Skatten på drivmedel är sannolikt det enskilt viktigaste styrmedlet för att ge incitament till åtgärder som minskar vägtrafikens utsläpp av koldioxid. Vänsterpartiet bedömer därför att det finns behov av att höja koldioxidskatten. Klimatberednings bedömning gjordes för 6 år sedan och variationerna i råoljepris och produktkostnad har varit stora de senaste tio åren. Samtidigt är behovet av styrmedel för att minska klimatutsläppen än mer angeläget än när Klimatberedningen gjorde sina bedömningar 2008. Vänsterpartiet kan i nuläget inte säga vilken lämplig nivå koldioxidskatten bör ligga på under mandatperioden. Det är viktigt att även hitta kompensatoriska åtgärder för personer med låga inkomster och boende på landsbygden.

5. Förnybar energi

Bakgrund: I Sverige är i dag ungefär hälften av energitillförseln förnybar, vilket är strax över det mål som satts inom EU för svensk del. Detta är dock långt ifrån

tillräckligt med tanke på riksdagens miljökvalitetsmål för klimat och utifrån de goda förutsättningarna i Sverige. Sverige är också ett av de länder som har gjort minst i EU när det gäller solceller, trots att solförhållandena är ungefär lika goda som norra Tyskland där investeringarna skjuter i höjden. Den stora mängden vattenkraft i Sverige gör det möjligt att balansera en ordentlig utbyggnad av vindkraften. Samtidigt behöver den åldrande kärnkraftsparken avvecklas. Till 2030 är det fullt möjligt att ersätta befintlig kärnkraft med effektivisering och förnybar elproduktion, samt att fasa ut befintlig torv och kol ur fjärrvärmenäten.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta om att ställa om till ett helt förnybart energisystem i Sverige 2030, alltså inom en generation.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vänsterpartiet anser att Sverige senast år 2040 ska ha ett energisystem som är helt förnybart. Vi kommer att arbeta för att så blir fallet i god tid innan dess och inom en generation. Under den kommande mandatperioden bör två kärnkraftsreaktorer stängas. Ambitionsnivån i elcertifikatsystemet bör höjas för att ta tillvara vindkraftens potential. Planeringsmål för och ökat ekonomiskt stöd till utbyggnad av solenergi bör införas. Ett nytt program för energieffektivisering inom industrin bör snarast införas med mätbara mål. Med ökade satsningar på Miljöteknikfond och Klimatprogram vill vi skapa förutsättningar för investeringar i förnybar energi både hos företag och kommuner. Med våra förslag skapas förutsättningar för att Sverige är 100 procent förnybart innan 2040.

6. Ägardirektiv till Vattenfall

Bakgrund: Statliga Vattenfall släpper i dag ut cirka 85 miljoner ton koldioxid årligen, vilket är mer än Sveriges totala utsläpp. Merparten av Vattenfalls utsläpp sker i Tyskland men genom det statliga ägandet finns rådighet över investeringar och bolagsportfölj. Vattenfall lägger dessutom i dag en väsentligt lägre andel av sina investeringar på vind, sol och vatten jämfört med för sex år sedan. Samtidigt har investeringarna i fossil elproduktion ökat stort. Företaget planerar bland annat fem nya brunkolgruvor i Lausitz-regionen i Tyskland, vilket skulle leda till ökade koldioxidutsläpp. Vattenfall har också visat intresse att bygga ny kärnkraft i Sverige. Ett första steg i att öka styrningen av Vattenfall mot en förnybar energiframtid är att byta ut de statliga ägardirektiven och driva på så att Vattenfall bli det ledande energibolaget i EU på förnybar energi.

Naturskyddsföreningens krav: Ge Vattenfall nya ägardirektiv som gör att bolaget fasar ut fossila bränslen och satsningarna på kolkraft och kärnkraft.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vattenfall ska vara det ledande energiföretaget i omställningen till en ekologiskt och ekonomiskt affärsmässigt uthållig energiförsörjning inom samtliga geografiska områden där bolaget är verksamt. Vattenfall ska genomföra en övergång till hållbar energiproduktion baserad på förnybara energikällor. Vi anser att Vattenfall bör anta konkreta mål för att öka den förnybara produktionen till 2020 och 2030.

7. Registreringsavgift för bränsletörstiga personbilar

Bakgrund: Personbilars koldioxidutsläpp står för en stor del av Sveriges klimatpåverkan. Koldioxidutsläppen från nya bilar i Sverige är också jämförelsevis höga inom EU. Ett beprövat styrmedel för att sänka utsläppen från nya bilar är att införa en registreringskatt kopplad till en miljöpremie (malus-bonus). Det innebär att den som köper en bil som har högre utsläpp än en brytpunkt, exempelvis 95 gram koldioxid per km, får betala en avgift som är relaterad till hur stora utsläpp bilen har. Dessa medel ges som en premie till den som köper en bil med låga utsläpp, alltså bilar som släpper ut mindre än brytpunkten. Frankrike har redan infört detta styrmedel och i betänkandet från den svenska utredningen Fossilfrihet på väg, som presenterades i december 2013, lyfts styrmedlet fram som principiellt mycket viktigt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en registreringsavgift för bränsletörstiga bilar som används till rabatter för bränslesnåla bilar.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: För att kunna fasa ut privatbilismens fossilbränsleanvändning och därmed utsläpp av fossila växthusgaser, främst koldioxid, måste fler åtgärder genomföras. Detta gäller såväl avseende samhällsplanering, effektivare bilar som övergång till förnyelsebara bränslen. För en snabbare utveckling och ökad försäljning av bilar med låga koldioxidutsläpp vill vi införa en registreringsavgift för bilar med höga utsläpp och premie till bilar med låga utsläpp (s.k. Bonus-Malus).

8. Järnvägssatsning

Bakgrund: För att minska transportsektorns stora klimatpåverkan krävs att person- och lastbilstrafikens dominans minskar. Det förutsätter bland annat en klart bättre tillgång på järnvägstransporter för både person- och godstrafik. Stora resurser krävs för att lyckas med en sådan omställning. I dagsläget saknas tillräckligt ambitiösa visioner, liksom konkreta klimatanpassade handlingsplaner och tillräckliga medel, för att skapa framtidens hållbara transportsystem, där järnvägen måste få en huvudroll. Förutom ett ökat årligt järnvägsunderhåll behöver stora nyinvesteringar göras. Naturskyddsföreningen föreslår som en miniminivå att minst 20 miljarder kronor årligen avsätts för nyinvesteringar i järnvägssystemet, inom ramen för det nuvarande totala anslaget till infrastruktur.

Naturskyddsföreningens krav: Satsa minst 20 miljarder årligen på nyinvesteringar i järnvägen.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vänsterpartiet har inte bestämt investeringsnivåerna för varje enskilt år till 2025 men vill investera 11,8 miljarder mer än regeringen på nya järnvägar för perioden 2015-2017. I vårt förslag på ekonomisk ram för nationell plan för 2014-2025 har vi en genomsnittlig investeringsnivå på 18,2 miljarder per år. Därutöver har vi riktat statligt anslag för lokal spårtrafik. Vårt förslag på nivå på nyinvesteringar i järnvägssystemet för perioden 2014-2025 var högst av samtliga partier i riksdagen.

9. Solcellsenergi

Bakgrund: Solceller är en viktig del i framtidens energisystem. Den är förnybar och till skillnad från vindkraft och bioenergi är de möjliga konflikterna med skydd av biologisk mångfald avsevärt mindre. I de flesta fall finns det redan tak att installera solceller på och ny mark behöver då inte tas i anspråk. Placering på tak innebär också att energin kan produceras inne i städerna där en stor del av energin används. Sverige ligger långt efter flera andra EU-länder som redan installerat mycket solceller. Det saknas såväl nationella mål och handlingsplaner som verk samma styrmedel i Sverige. En viktig åtgärd är att ge elkonsumenter möjlighet att själva leverera och få betalt för el, vilket kan ske i form av årsvis nettodebitering eller på annat sätt som principiellt sett ger lika mycket betalt för den genererade elen.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett styrmedel som ger konsumenten rätt att leverera egen el och få ersättning som motsvarar elpriset för konsument.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vänsterpartiet vill införa system med nettodebitering. Avsaknaden av ett system för nettodebitering gör att småskaliga producenter inte får ordentligt betalt för det överskott de levererar. Detta är framför allt ett hinder för utbyggnaden av småskalig solenergi. Med nettodebitering kan producenter av förnybar energi tanka ut sitt överskott på elnätet och kvitta det mot sin elräkning. Systemet är tänkt att nå små producenter. Därför behövs en begränsning för hur många kWh som får tankas ut per år. Vi ser framför oss ett system liknande det som införts i en mängd länder, t.ex. Danmark. Vänsterpartiet vill också att andelsägd solkraft och vindkraft ska kunna inkluderas i systemet för nettodebitering. Genom att inkludera dessa möjliggör vi för alla hushåll att delta, oavsett om man bor i villa eller lägenhet. Nettodebitering med halvårsvis avräkning bör införas för andelsägda och småskaliga anläggningar av förnybar energi. Vi vill även införa planeringsmål på 5 TWh sol till 2020.

10. Ekologiskt jordbruk

Bakgrund: Det konventionella jordbrukets användning av bekämpningsmedel ger allvarliga effekter på den biologiska mångfalden och konstgödseln bidrar till övergödningen av havsmiljön. Rester av gifter finns dessutom ofta kvar i lantbrukets produkter. Ekologiskt lantbruk, däremot, sprider varken bekämpningsmedel eller konstgödselmedel, och det bidrar dessutom till bland annat en bättre djurvälstånd. Jordbruksverket har föreslagit att 20 procent av åkermarken ska odlas ekologiskt 2020. Att fastställa och öka detta mål vore mycket drivande för utvecklingen av ett ekologiskt och mer konkurrenskraftigt svenskt jordbruk, och för att säkerställa den ekologiska marknaden i Sverige. En tydlig målsättning behöver slås fast under nästa mandatperiod.

Naturskyddsföreningens krav: Sätt ett mål på minst 50 procent ekologiskt odlad areal till 2030.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Det ekologiska jordbruket driver hela lantbruket mot ökad hållbarhet och tillgodoser konsumenternas behov av djurvänliga och hälsosamma livsmedel. Ett ekologiskt jordbruk utan användning av bekämpningsmedel och

handelsgödsel är långsiktigt hållbart och gynnar den biologiska mångfalden i förhållande till det konventionella jordbruket. Vänsterpartiet menar att Sverige måste ha tydliga nationella mål för ekologisk produktion och konsumtion för att intensifiera arbetet för ett hållbart jordbruk. Vi har föreslagit att certifierad ekologisk jordbruksmark år 2020 bör omfatta minst 30 procent av den svenska jordbruksmarken. Till 2030 anser vi att det är rimligt att anta en målsättning på 50 procent odlad areal.

11. Miljöavgift på växtskyddsmedel

Bakgrund: Kemikalieinspektionens beräkningar visar att både användningen av kemiska bekämpningsmedel i jordbruket, och deras miljö- och hälsorisker ökar i Sverige. Enligt EU:s ramdirektiv för hållbar användning av bekämpningsmedel bör ekonomiska instrument uppmuntras då det kan vara avgörande för att nå en hållbar användning. I dag finns en punktskatt på växtskyddsmedel som beräknas på mängd aktiv substans oavsett typ av preparat, verkningssätt och miljöpåverkan. Den svenska skattesatsen på 30 kr per kg aktiv substans infördes 2004 och är långt ifrån styrande och en ny reglering behövs. Ett gott exempel är den miljöavgift som infördes i Danmark 2013, som tas ut som ett procentpåslag på produktpriset och är differentierad efter en farlighetsklassning.

Naturskyddsföreningens krav: Inför en differentierad miljöavgift på växtskyddsmedel som kan återföras till näringen för ökade miljöåtgärder.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vänsterpartiet vill att en handlingsplan antas för att fasa ut användningen av kemiska bekämpningsmedel. Vi har i detta syfte även föreslagit att skatten på bekämpningsmedel höjs med 20 procent. Intäkterna från skattehöjningen ska gå tillbaka till näringen för stöd till miljöförbättrande åtgärder. Vi ser positivt på införande av en differentierad avgift som kan verka mer styrande för ett hållbart jordbruk.

12. Ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet

Bakgrund: Riksdagens mål om en giftfri miljö kommer enligt upprepade utvärderingar av myndigheter inte att uppnås utan ökade insatser. En stärkt lagstiftning, ökade resurser och ett utvecklat frivilligt arbetet för en giftfri miljö har pekats ut som viktiga åtgärder. Därtill har bland annat Kemikalieinspektionen bedömt att ekonomiska styrmedel kan behöva införas på området. En

kemikalieskatt på konsumentvaror med farliga ämnen har utretts, exempelvis gällande vissa kläder, och slutsatsen är att en sådan kan öka måluppfyllelsen. Regeringen tillsatte under 2013 en särskild utredare som ska analysera behovet av nya ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet och vilken typ av ekonomiskt styrmedel som har bäst förutsättningar att vara verkningsfullt och kostnadseffektivt.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ekonomiska styrmedel i form av skatter eller avgifter mot farliga kemikalier i konsumentvaror.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vänsterpartiet är positivt inställt till ekonomiska styrmedel som komplement till regelstyrning. Vi menar att t.ex. skatter på kemikalier kan vara effektiva för att minska förekomst av och exponering för en rad kemikalier i ett flertal varugrupper. Men skatter får inte ersätta regelrätta förbud eller andra beslut om begränsningar.

13. Samreglering av miljögifter

Bakgrund: Regleringen av farliga kemikalier går mycket långsamt. När väl ett farligt ämne begränsas händer det inte sällan att ett nytt, ganska likartat ämne introduceras på marknaden. Substitutet har ibland även likartade miljö- och hälsoegenskaper som det reglerade ämnet, och har inte alltid genomgått motsvarande riskbedömning. Det finns exempelvis minst 25 ftalater, varav de flesta inte genomgått fullgod riskbedömning. Andra exempel på sådana grupper är bromerade- och klorerade flamskyddsmedel, bisfenoler och perfluorerade ämnen. Ett sätt att komma tillrätta med att farliga ämnen byts ut mot andra farliga ämnen är att samreglera kemikalier gruppvis, exempelvis när ämnen ska bedömas eller tillståndsprövas. Utgångspunkten bör då vara att hantera okända ämnen som kända farliga ämnen i samma kemikaliegrupp.

Naturskyddsföreningens krav: Kemikalier med likartade egenskaper ska samregleras både i Sverige och i EU, om ett av ämnena i gruppen visats farligt.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Klicka här för att ange text.

14. Havsskydd

Bakgrund: I dag har lite drygt sex procent av Sveriges havsområden ett marint områdesskydd, att jämföra med cirka 20 procent i Danmark och ungefär 40 procent i Tyskland. FN:s Nagoyamål anger att minst tio procent ska skyddas till 2020, vilket blivit ett svenskt miljömål. Forskningen visar dock att behovet av skyddade områden snarare ligger på 20-30 procent för varje habitat. Det är också viktigt att skyddet inte bara avser yta utan även reglerar fiske och exploaterande verksamhet som skadlig bottenrålning. De flesta marina områdesskydd i Sverige saknar dock sådana regler; till och med i Kosterfjorden – Sveriges enda marina nationalpark – tillåts bottenrålning. Det är viktigt att det marina skyddet framöver inkluderar relevanta åtgärder som exempelvis fiskebegränsningar. Det är bra för både miljön och fisket.

Naturskyddsföreningens krav: Besluta att öka andelen marint skyddade områden till minst 20 procent av Sveriges ekonomiska zon.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Vänsterpartiet kommer att arbeta för att de ekonomiska resurserna för att skydda våra marina ekosystem ökar till nivåer som gör det möjligt att nå Nagoyaöverenskommelsen till 2020. Vi ser även positivt på att ta fram en långsiktig strategi och målsättning att öka skyddet av viktiga havsmiljöer till 20 procent.

15. Nationellt ålfiskestopp

Bakgrund: Ålen i Europa är akut utrotningshotad enligt forskarnas och myndigheternas bedömningar. Bestånden är på en oerhört låg nivå. Orsakerna till problemen är såväl överfiske som att ålar dör i vattenkraftverk på väg till havet. EU antog därför 2007 en återhämtningsplan för ålen och för att genomföra den finns nationella förvaltningsplaner. I Sverige ledde planen bland annat till stängning av fritidsfisket, men det riktade yrkesfisket har tillåtits fortsätta. I dag finns hundratals dispenser för fortsatt ålfiske. Detta sker trots att forskarnas råd är att stänga ålfisket. Under 2014 ska EU:s ålförvaltningsplan eventuellt revideras. Sverige har dock nationell rådighet över frågan, vilket innebär att regeringen inte behöver invänta nya EU-beslut för att kunna vidta nya åtgärder, såsom att helt stänga ålfisket.

Naturskyddsföreningens krav: Inför ett nationellt fiskestopp för allt fiske efter ål oavsett hur EU:s förvaltningsplan ändras.

Svar: Ja Nej Vet ej

Kommentar: Ålen är klassad som akut hotad det är därför av allra största vikt att ålfisket regleras på ett kraftfullt sätt. Med tanke på den ytterst begränsade kunskap vi har om ålens livscykel är det därför mycket riskabelt att fortsätta utfiskningen av ål. Vänsterpartiet har därför i riksdagen föreslagit ett totalförbud för ålfiske. Detta bör införas oavsett utfallet i EU:s förvaltningsplan.